
**Psalminaailma – interaktiivinen taidenäyttely
nuorten hengellisen kasvun tukena**

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Ohjaustoiminnan koulutusohjelma

HAMK Lahdensivu, 29.4.2010

Milka Lähde

Ohjaustoiminnan koulutusohjelma
Hämeenlinna

Työn nimi Psalmimaailma – interaktiivinen taidenäyttely nuorten hengellisen kasvun tukena

Tekijä Milka Lähde

Ohjaava opettaja Saija Honkala, Paula Rantamaa

Hyväksytty _____ . _____ .20 _____

Hyväksyjä

LAHDENSIVU

Ohjaustoiminnan koulutusohjelma

Tekijä	Milka Lähde	Vuosi 2010
Työn nimi	Psalmimaailma – interaktiivinen taidenäyttely nuorten hengellisen kasvun tukena	

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä on sekä toiminnallinen että tutkimuksellinen osio. Toiminnallisen osion tavoitteena oli suunnitella ja rakentaa Psalmimaailma-näyttely Suomen Vapaakirkon vuoden 2010 kesäjuhlien yhteydessä pidettyyn HOPE09-tapahtumaan Joensuuhun. Tutkimuksellisen osion tavoitteena oli tutkia, miten interaktiivinen nykytaiteen omaiseen visuaaliseen ilmaisuun ja elämyksellisyyteen perustuva Psalmimaailma tuki nuorten ja nuorten aikuisten hengellistä kasvua. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi HOPE09-tapahtuman järjestämisestä vastannut Suomen Vapaakirkon Nuoret ry.

Psalmimaailman rakentaminen oli tekijälle muutamilta aiemmilta kerroilta tuttu prosessi, mutta tällä kertaa kohderyhmä ja toteutustapa olivat kokonaan uudet. Opinnäytetyön taustalla vaikuttivat kristillis-holistinen ihmis käsitys, kristillinen vapaakirkollinen näkemys hengellisestä kasvusta ja logoterapiaan pohjautuvat näkemykset nuorista kohderyhmänä.

Taustateoriassa perehdyttiin taidekasvatukseen, elämyspedagogiikkaan, kokemukselliseen oppimiseen ja osallistavaan nykytaiteeseen. Taustatietoa kerättiin lisäksi kahdella asiantuntijateemahaastattelulla. Päättökimusaaineisto saatiin 45 lomakehaastattelulla Psalmimaailmassa käyneille nuorille ja nuorille aikuisille. Muuna tutkimusaineistona toimivat Psalmimaailman kävijöiden kirjoittamat tekstit, maalaukset, kommentit vieraskirjassa, valokuvat näyttelystä ja kirjaamaton havainnointiaineisto.

Opinnäytetyön tuloksena rakennettiin nuoria hengellisesti koskettanut tekstien ja visuaalisten elementtien vuoropuheluun perustuva Psalmimaailma-Encounter-näyttely. Nuoret kokivat tärkeänä oman osallistumisen mahdollisuuden näyttelyssä. Erityisesti tytöt kokivat Psalmimaailman olleen heitä varten. Poikien kokemus Jumalan kohtaamisesta ja Pyhän Hengen kosketuksesta oli merkittävä.

Avainsanat taidekasvatus, hengellinen kasvatus, elämyspedagogiikka, kokemuksellinen oppiminen, osallistava nykytaide

Sivut 104 s. + liitteet 2 s.

HÄMEENLINNA

Degree Programme in Crafts and Recreation

Author

Milka Lähde

Year 2010

Subject of Bachelor's thesis

Psalm World – an Interactive Art Exhibition Supporting the Spiritual Growth of Youth

---

ABSTRACT

The aim of this thesis was to plan and build a Psalm World exhibition for a youth happening called HOPE09. The happening took place in the Finnish Free Church's summer festival in Joensuu from the 3rd to the 5th of July, 2009. This thesis was commissioned by Finnish Free Church's Youth organisation that organised HOPE09 happening. The aim of the research was to study how the Psalm World exhibition supports the spiritual growth of young people and young adults. Two thematic interviews of specialists and 45 half-structured interviews of the visitors of Psalm World as well as pictures from the exhibition, texts and pictures made by visitors and observation were used to collect the research material.

Planning and building a Psalm World was a familiar process, but this time the target group and the way of realization were new. The thesis is based on a Christian-holistic picture of man; Christian, Finnish Free Church's, understanding of spiritual growth; and logotherapeutical understanding of young people as a target group. The theory applied in thesis consists of art education and experiential education, the theory of experiential learning and participatory modern art.

The Psalm World exhibition called Encounter was built in the youth happening HOPE09 as a result of this thesis. The Psalm World touched young people and young adults spiritually with its visual elements together with the texts. The research proved that youth appreciate the chance to participate and contribute to the exhibition with their own texts, drawings and other action. Especially girls felt that the Psalm World was built for them. The boys' experiences of encountering God and being touched by the Holy Spirit were very strong.

Keywords art education, experiential education, experiential learning, participatory modern art, Christian spiritual education

Pages 104 p. + appendices 2 p.

SISÄLLYS

1	PSALMIT AVAUTUVAT	1
1.1	Opinnäytetyön lähtökohdat	2
1.2	Opinnäytetyön tavoite ja tutkimusmenetelmät	4
2	HENGELLISTÄ KASVATUSTA TAITEEN KEINAIN	6
2.1	Kristillis-holistinen ihmiskäsitys	8
2.2	Nuoruus – matka kohti aikuisuutta	9
2.3	Hengellinen kasvu ja kasvatus	12
2.4	Elämypedagogiikkaa	15
2.5	Taidekasvatus	18
2.6	Vuorovaikutuksellinen nykytaide	22
3	PSALMIMAAILMA TUTKIMUKSEN KOHTEENA	26
3.1	Aineiston keruu	26
3.2	Teemahaastattelut	27
3.3	Puolistrukturoidut lomakehaastattelut	28
3.4	Havainnointi	29
3.5	Kirjallinen ja kuvallinen tutkimusaineisto	31
3.6	Aineiston analysointi sekä tulosten tulkinta ja esittäminen	32
4	PSALMIMAAILMAN LUOMINEN JA SISÄLTÖ	33
4.1	Visuaaliselle ilmeelle asetetut tavoitteet ja rajoitteet	34
4.2	Visuaalisten elementtien toteutus ja Psalmimaaailman pystytys	34
4.3	Psalmimaaailman rakenne ja sisältö	35
4.4	Psalmimaailmasta tiedottaminen	51
4.5	Psalmimaaailmalle jatkoa Hämeenlinnassa	52
5	PSALMIMAAILMAN TUTKIMISEN TULOKSET	54
5.1	Teemahaastattelujen tulokset	54
5.2	Lomakehaastattelujen tulokset	56
6	PSALMIMAAILMA NUORTEN HENGELLISEN KASVUN TUKENA	76
6.1	Hengellistä kasvua	76
6.2	Nuorisotyön keinona	80
6.3	Osallistaminen ja elämyksellisyys kasvattavat	81
6.4	Taide välittää sanomaa ja jää puhuttelemaan	82
6.5	Luovuutta seurakuntatyöhön Psalmimaaailman myötä	85
7	POHDINTAA PSALMIMATKAN PÄÄTTEEKSI	88
7.1	Tutkimuksellisen osuuden arviointia	88
7.2	Tavoitteiden saavuttaminen	91
7.3	Pohdintaa tulosten ja teorian äärellä	93
7.4	”Aito ja rohkea”	98
	LÄHTEET	100
	LIITE 1 Haastattelukaavake	

1 PSALMIT AVAUTUVAT

Psalmit --- ei oo loogisia, ne hyppelee ku tanssija hyppelee paikasta toiseen. Ne ei mee sillai loogisesti, kronologisesti tai jotenkin johdonmukaisesti, vaan ne on ihan viljejä. (Chambers 2009.)

Maailmalla vaikuttaa monia kristillisiä liikkeitä, joissa rukoukselle ja Raamatun tekstien mietiskelylle halutaan luoda oma rauhallinen ja esteettisesti miellyttävä tila. Kristillisen uskon ilmaisemiseen luovien keinoin kannustetaan yhä useammilla tahoilla. Erityisesti nuoret kristityt haluavat ottaa kaikki taitonsa käyttöön ilmaistakseen sekä ajatuksiaan Jumalalle että uskoaan maailmalla. Luovan toiminnan, taiteen, musiikin ja tanssin koetaan vahvistavan uskoa ja ilmentävän Jumalan olemusta. (mm. 24-7 Prayer 2009a; 24-7 Rukous 2009; 24-7 Jyväskylä 2009; Quiet Garden Movement 2009a; Vivamon Raamattukylä 2009; Jyväskylän kristillinen tanssikoulu 2009.)

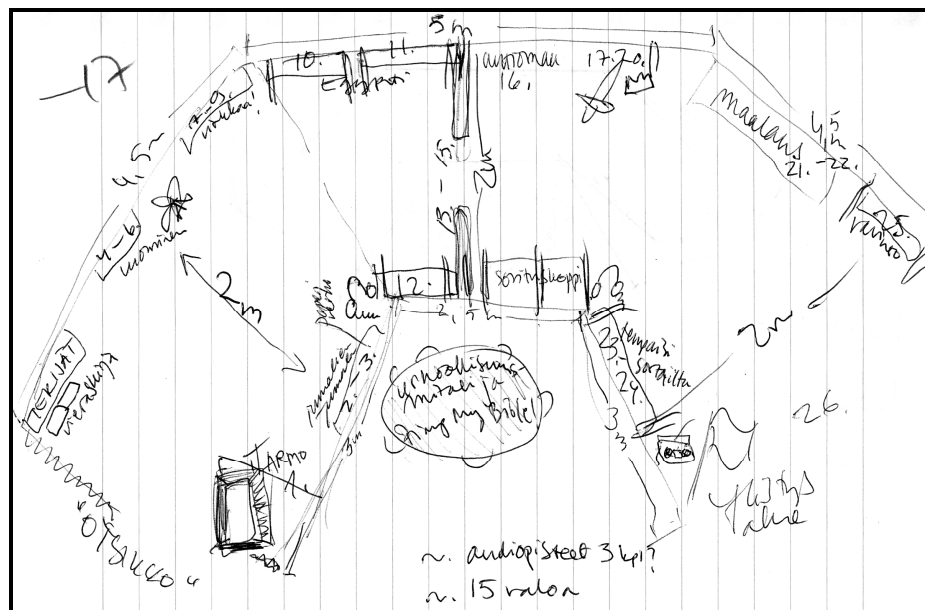
Yksi aikamme ympäri maailmaa vaikuttava rukousliike on 24/7-rukous. 24/7-rukoukseen liittyy rukoustilan sisustaminen ympärivuorokautiseen käyttöön. Oma rukoukselle varattu tila mahdollistaa sen, että rukous voi jatkua ympäri vuorokauden viikosta ja vuodesta toiseen katkeamattomana. Rukoilijat varaavat omat rukousvuoronsa listalta ja näin vuorokauden kaikki tunnit täyttyvät. Tilan sisustus, taide ja musiikki inspiroivat rukousta. Rukousliike on erityisesti keskittynyt rohkaisemaan nuoria rukoukseen. (24-7 Prayer 2009a; 24-7 Rukous 2009; 24-7 Jyväskylä 2009.)

Quiet Garden Movement sai alkunsa Englannista 1990-luvulla ja on levinnyt niin, että ympäri maailmaa löytyy noin 300 ”hiljaisuuden puutarhaa”. Quiet Garden Movementin visiossa kristityt luovat kauniita paikkoja, joissa voi kokea ja toteuttaa luovuutta Jumalan rakkauden ympäröimänä sekä rukoilla ja hiljentyä. (Quiet Garden Movement 2009a.) Suomessa hiljaisuuden puutarhan ideaa toteuttaa Vivamon Raamattuopiston yhteydessä olevan Raamattukylän ”hiljaisuuden niemi”. Raamattukylä itsessään on erityisesti lapsille ja nuorille suunnattu paikka, jossa Raamatun tapahtumia esitetään draaman, musiikinäytelmien ja nukketeatteriesitysten avulla. Raamattukylän tavoitteena on toimia kotien kristillisen kasvatuksen tukena. Raamattukylä tarjoaa nuorille myös paikan palvella ja kasvaa hengellisesti toimimalla vapaaehtoistyöntekijänä. (Vivamon Raamattukylä 2009.)

Jyväskylän kristillinen tanssikoulu (2009) on yksi esimerkki siitä, kuinka luovan toiminnan, tässä tapauksessa tanssin, kautta halutaan ilmaista kristinuskon perusasioita, kokemusta Jumalasta ja Hänen kunniaansa, oman aikamme ja kulttuurimme keskellä. Kristillinen tanssikoulu on ollut myös inspiraation lähteenä jyväskyläläiselle Sirkku Chambersille, joka vuonna 2007 kokosi kasaan ensimmäisen rukoustilan, jota hän alkoi kutsua Psalminaailmaksi. Chambers oli löytänyt Raamatun kirjoista psalmien kirjan ja kokenut tekstit eläviksi ja puhutteleviksi. Kristillisen tanssikoulun toiminnassa Chambers oli nähnyt, kuinka Raamatun sanoma kääntyy visuaa-

liselle kielelle ja koskettaa ihmisiä. Näistä lähtökohdista sekä kosketuksista vallitseviin liikkeisiin, kuten 24/7-rukousliikkeeseen, Chambers alkoi kehittää Psalmimaaailman ideaa. (Chambers 2009.)

Vuoden 2010 alkuun mennessä Psalmimaaailma on koottu kasaan viisi kertaa. Psalmimaaailma on aina ollut jonkin muutaman päivän mittaisen tapahtuman yhteydessä erillinen huone tai tila, johon osallistuja on voinut astua hetkeksi Raamatun psalmitekstin ja sen visuaalisen ilmennyksen äärelle. Psalmimaaailma on lähes joka kerta ollut uusi ja erilainen. Sisällön on määrännyt kulloinkin valittu psalmiteksti. Chambers (2009) kuvaa kulloisenkin visuaalisen ilmeen kehittyvän eri ihmisten autenttisten ja spontaanien ideoiden kautta, ideat ikään kuin ”vain tulevat” ja ne toteutetaan. Toteutuksissa on käytetty oikeita taideteoksia, kankaita, valoja, kynttilöitä, esineitä ja musiikkia. Olennaisimmassa roolissa esillä on psalmiteksti ja siihen liitetyt mieltelemät ja kysymykset.

KUVA 1 Psalmimaaailma-näyttelyn suunnitteluun sisältyi myös näyttelytilan koon ja muodon määrittäminen sekä yhteistyö tilan pystyttäjien kanssa.

1.1 Opinnäytetyön lähtökohdat

Keväällä 2009 Psalmimaaailma päätettiin toteuttaa Joensuussa 3.-5.7.2009 järjestettävälle Vapaakirkon kesäjuhille yhteistyössä Suomen Vapaakirkon Nuoret ry:n (SVN) kanssa (ks. Kesäjuhlat 2009). Suomen Vapaakirkon kesäjuhlat on Vapaakirkon suurin vuosittainen tapahtuma. Vuonna 2008 kesäjuhlat järjestettiin Tampereella, jossa oli reilu 10 000 kävijää (A&O 2009). SVN oli vastuussa nuorten ohjelmaosuudesta kesäjuhlilla eli järjestämässä kesäjuhlien oheistapahtumaa HOPE09. Psalmimaaailma haluttiin osaksi nuorten HOPE09-tapahtumaa. (ks. HOPE09 2009.) Sain päävastuun Psalmimaaailman kokonaisuuden suunnittelusta ja käytännön toteutuksesta, koska olin ollut mukana toteuttamassa kahta aiempaa Psalmimaaailmaa.

Aiemmat Psalminaailmat oli toteutettu ensimmäistä lukuun ottamatta aikuisia kävijöitä ajatellen. Nyt uutena haasteena oli kohdentaa Psalminaailma nimenomaan nuorille. Psalminaailman tuli omalta osaltaan tukea SVN:n toiminnan tavoitteita. SVN on Suomen Vapaakirkon valtakunnallinen nuorisoyhdistys, jonka yhteydessä on 64 nuortenpiiriä ja 22 partioliikuntakuntaa. ”SVN tukee ja auttaa seurakunnissa tehtävää lapsi- ja nuorisotyötä sekä järjestää koulutusta vapaaehtoisohjaajille, tuottaa ja välittää lapsi- ja nuorisotyössä tarvittavaa materiaalia, järjestää valtakunnallisia leirejä, tapahtumia ja projekteja.” SVN on listannut arvonsa seuraavasti:

ROHKEUS Uskomme, että Jumala kutsuu mahdollisiin. Olemme uudistuksellisia ja pioneerihenkisiä. Levitämme muuttumatonta sanomaa ajanmukaisella tavalla.

ARMAHTAVAISSUUS Uskomme armolliseen Jumalaan, joka ottaa jokaisen vastaan ja täyttää tarpeemme. Palvelemme ihmisiä ja yhteisöjä Jeesuksen mielenlaadulla.

YHTEISÖLLISYYS Uskomme Jumalan asettaneen perheen, seurakunnan ja yhteiskunnan. Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus osallisuuteen Jumalan valtakunnassa osana näitä yhteisöjä.

AITOUS Uskomme aitouteen ihmisenä olemisessa, Jumalan tuntemisessa ja Jumalan toiminnassa. Toimintamme on läpinäkyvää ja turvallista.

KOKOSYDÄMISYYS Uskomme Raamatun arvovaltaan. Tahdomme elää antautuneessa rakkaussuhteessa Jeesuksen kanssa toteuttaen hänen tahtoaan Pyhän Hengen voimassa. (SVN 2009a.)

SVN:n korkeat arvot sekä nuoret kohderyhmänä haastoivat ja inspiroivat panostamaan vuoden 2009 kesäjuhliin rakennettavaan Psalminaailmaan. Heräsi kuitenkin kysymys, onko suuresta panostuksesta ja paljosta työstä hyötyä, tukeeko Psalminaailma SVN:n tavoitteita, tukeeko Psalminaailma nuorten hengellistä kasvua? Ennen työhön tarttumista otin yhteyden sekä Psalminaailman päävastuulliseen Sirkku Chambersiin, SVN:n nuorisotyön johtajaan Tommi Koivuseen ja muutamiin vapaaehtoisiin selvittääkseni, ovatko nämä tahot valmiita antamaan tukensa, jos ryhdyn tekemään Psalminaailmaa seuraavien kuukausien ajan päätoimisesti ja valmistelemaan Psalminaailmaan liittyvää tutkimusta eli opinnäytetyötä ohjaustoiminnan artonomi (AMK) -opintoihini liittyen. SVN:stä tuli opinnäytetyön toimeksiantaja ja tarvittava joukko vapaaehtoisia lupautui tekemään Psalminaailmaa. Lisäksi Hämeenlinnan Vapaaseurakunta lupasi tilansa käyttöön Psalminaailman elementtien rakentamista varten, joten opinnäytetyöprosessi oli mahdollista aloittaa.

KUVA 2 *Interaktiivinen taidenäyttely, Psalmimaailma, kohoamassa koko kohteensa vapaaehtoisvoimin Joensuussa heinäkuussa 2009.*

1.2 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimusmenetelmät

Tässä opinnäytetyössä kuvataan, kuinka rakennettiin Psalmimaailma-näyttely Joensuun HOPE09-tapahtumaan ja millainen näyttelystä tuli. Lisäksi selvitetään, kuinka näyttelyn kävijät kokivat näyttelyn ja kuinka lomakehaastattelujen tulosten perusteella voidaan todeta Psalmimaailman toimineen nuorten ja nuorten aikuisten hengellisen kasvun tukena. Psalmimaailma-näyttelyn tavoitteena oli tarjota nuorille hengellisessä suurtaapahtumassa hiljentymisen ja syventymisen paikka, jossa voi taiteen, oman osallistumisen ja tekstien kautta kasvaa uskossa. Psalmimaailman toivottiin myös lisäävän luovuuden ja taiteiden käyttöä vapaakirkollisessa seurakuntaelämässä yleensä. Lomakehaastattelun avulla tutkittiin muun muassa sitä, autoivatko visuaaliset elementit Raamatun tekstin ymmärtämisessä, vahvistiko oma osallistuminen toiminnallisissa pisteissä Jumalako-kemusta ja kokivatko nuoret ja nuoret aikuiset Jumalan läsnäoloa Psalmimaailmassa sekä sitä, mikä jäi vahvimmin Psalmimaailmasta mieleen heti käynnin jälkeen.

Opinnäytetyössäni on sekä toiminnallinen että tutkimuksellinen osuus. Toiminnallinen osuus toteutui touko-kesä-heinäkuussa 2009 Psalmimaailma-näyttelyn rakentamisena ja toteuttamisena. Tutkimuksellinen osuus eli kerätyn tutkimusaineiston käsittely ja teoretietoon tutustuminen sekä tutkimuksen kirjoittaminen alkoivat heinäkuussa 2009 jatkuen maaliskuuhun 2010, kuitenkin niin, että välissä oli kolmen kuukauden tauko.

Opinnäytetyö on päätyypiltään kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, koska sillä pyritään selvittämään pienehkön ihmisryhmän kokemuksia, eikä universaaleja totuuksia kuten kvantitatiivisessa tutkimuksessa (Alasuutari 2001, 38, 55). Opinnäytetyössä on kuitenkin myös kvantitatiivisia eli määrällisiä osioita, koska osa tutkimusaineistosta kerättiin kvantitatiivista aineistoa tuottavalla menetelmällä. Pääaineistonkeruumenetelmänä toimi puolistrukturoitu eli lomakehaastattelu, joka tehtiin 53 Psalmimaailma-näyttelyssä käyneelle. Opinnäytetyön asiantuntijatiedon keräämiseksi tehtiin kaksi teemahaastattelua. Tutkimusaineiston keruussa hyödynnettiin myös jonkin verran havainnointia ja Psalmimaailman kävijöiden tuottamaa kirjallista ja kuvallista materiaalia.

Venkula (2003, 18) esittää todellisuuden muodostuvan kolmesta ulottuvuudesta, taiteesta, etiikasta ja tieteestä. Hän ei halua nostaa näistä yhtäkään toisen yläpuolelle, vaan kaikki ovat ikään kuin ikkunoita, joista voidaan tarkastella inhimillistä todellisuutta. Tässä opinnäytetyössä katsomme sisään kaikista näistä ikkunoista. Tarkastelun kohteena on opinnäytetyön toiminnallisen osuuden tuloksena syntynyt Psalmimaailma, siellä koetut elämykset ja hengellinen todellisuus. Tarkastelun keinoina ovat taiteen ja kasvatuksen teorit, tieteen antamat tutkimukselliset menetelmät ja hengellisen elämämaailman lainalaisuudet.

KUVA 3 Psalmimaailma-Encounter tunnelmallisessa valaistuksessa HOPE09-tapahtumassa Joensuussa heinäkuussa 2009.

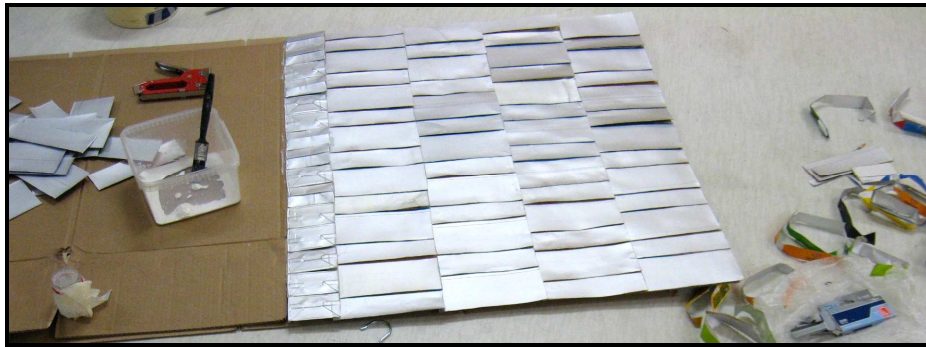

2 HENGELLISTÄ KASVATUSTA TAITEEN KEINAIN

Siellä on niin vahvoja visuaalisia elementtejä niissä psalmeissa, vahvoja kuvia, jotka on pistetty sanamuotoon (Chambers 2009).

Tässä luvussa kuvailen muun muassa sitä, mitä ovat vuorovaikutuksellinen nykytaide, taidekasvatus ja elämyspedagogiikka sekä nuorten ja nuorten aikuisten hengellisen kasvu ja kasvatus. Sivuan myös nuoren ja nuoren aikuisen elämän haasteita. Taustalla vaikuttavat omat näkemykseni taiteen tekemisestä ja käyttämisestä, joita ovat muovanneet ohjaustoiminnan artonomi (AMK) -opintoihini liittyneet pedagogisen pääaineen opinnot, taide-terapiaopintoni ja sosiaalialan ammattikorkeakoulutus ja ammatillinen kokemus. Tärkeänä ohjaavana elementtinä on kristillis-holistinen ihmiskäsitykseni, josta kerron ensimmäisenä. Aluksi kuitenkin katsahdan omaan aikaamme ja taiteen rooliin nykyajassa.

Elämme kuvallista aikakautta. Taiteen nähdään laajenneen koko yhteiskuntaan. Taiteeseen ja taiteellisuuteen liitetäänkin elämyksellisyys, luovuus ja kokeilevuus. Raja taiteen ja muun maailman välillä on kadonnut. Tätä taiteen asettumista yhteiskunnan kaikille tasoille ja kaikkeen toimintaan kutsutaan taiteistumiseksi. (Levanto, Naukkarinen & Vihma 2005.) Suomen Vapaakirkon nuoret ry:n toiminnanjohtaja Tommi Koivunen (2009) toteaa haastattelussaan kaiken olevan visuaalista: ”Ihminen elää sellasessa valtavassa kuvien ja värien maailmassa. Televisio ja netti ja kadunvarret, kaikki on täynnä kuvia ja visuaalisuutta.”

KUVA 4 Psalminaailman teokset tehtiin pääasiassa roskasta. Teosten tarkoituksena ei ollut jäädä pysyviksi taide-elementeiksi johonkin tilaan. Tässä käytössä ovat vanha pahvilaatikko ja kotitalouksista kerätyt mehutölkit

Taiteistumisen taustalla vaikuttaa vahvasti estetisoituminen eli esteettisten asioiden merkityksen kasvu niin politiikassa kuin ihmisten arkisessa kanssakäymisessä. Estetisoitumisella voidaan käsittää myös elinympäristön lisääntyvää visualisoitumista ja kuvallistumista sekä aistimellisuuden ja ruumiillisuuden painottamista. Jos taidetta on kaikessa ja kaikkialla, herää kysymys, miten taide voidaan nykyaikana määritellä. Yksi taiteistumiseen liittyvä ilmiö onkin taiteen epätaiteistuminen, taiteen toteutukseen tarvittavat taidot ja keinot muuttuvat, kun taide astuu keskelle ihmisten arkipäi-

vää, eikä synnykään enää ainoastaan ateljeessa taidemuseon seinälle laitettavaksi. (Naukkarinen 2005, 15 - 21, 25.)

Psalmmimaailmassa on kyse tällaisesta uuteen ympäristöön astuneesta taiteesta, jolla ei ole mitään pyrkimyksiä taidemuseoon. Psalmmimaailma on tuonut taiteen hengellisten kesäjuhlien nuorten ohjelmaan, joissa ennen painottuivat puhuttu sana ja yhdessä tuotettu ja esitetty musiikki. Taiteen mukana olo on nykyään itseisarvo taiteen autonomisuuden sijasta, toteaa Hautala (2002, Uimonen 2005, 111 mukaan). Muun muassa opetusministeriö ja Euroopan unioni tuovat esille taiteen mukaan tuomisen ja luovuuden lisäämisen tärkeyden. Taide nähdään ympäristön vetovoimaisuuden parantajana, tunnelman luoja ja esteettisien elämyksien tuottajana. (Uimonen 2005, 111.)

Monta kertaa taiteesta tulee tällöin kaupallisten tavoitteiden palvelija, vaikka sillä olisi mahdollisuus toimia vastavoimana talouden ja teknologian johtamalle maailmalle. Sederholm (2000, 181) toteaa, että on olemassa taidetta, joka ei lähde kilpailemaan estetisoituneen median ja muodin kanssa, vaan tuo esiin näkymätöntä ja luo vaihtoehtoisia toimintamalleja. Uimonen (2005, 125) kiteyttää taiteistumisilmiötä: ”Taide ei voi olla tae jonkin parantamisesta yleisesti, mutta se voidaan nähdä mahdollisuutena ympäristön arvoperustan monikerroksellisuuden tuottamisessa. Taiteistumisen ilmiössä taide muuttuu uudeksi ja saattaa muuttaa ympärillään olevaa. Se, mitä tässä vuorovaikutuksessa tapahtuu, tulee kuitenkin näkyväksi vasta vähitellen.”

Bardy (2007, 22) kuvailee taiteen ja elämän suhteen synnyttävän kulttuuritajuutta. Kulttuuritajuus yhdistää sisäisen ja ulkoisen todellisuuden sekä tunteet ja älyn, tiedot ja taidot, havainnot ja kokemukset. Taiteen tekemisessä, vastaanottamisessa ja taiteeseen perustuvassa toiminnassa on lupa ylittää elämän eri osa-alueiden välisiä rajoja. Yhteisöllinen taidetoiminta on lisääntynyt viime vuosina. Taideinstituutit ovat alkaneet tarjota yleisölle työpajatoimintaa ja taiteilijat ovat suunnanneet hankkeensa keskelle ihmisten arkiyhteisöjä. Näillä taidepohjaisilla hankkeilla voi olla yhteyksiä kansalaistoimintaan, sosiokulttuuriseen innostamiseen, taidekasvatukseen ja taideterapiaan. Nykytaide pyrkii olemaan läsnä ja kommentoimaan kaikkia koskevia ajankohtaisia teemoja.

KUVA 5 Yhteisöllisesti toteutettu roskamosaiikkiteos laittoi pohtimaan tuottamamme jätteen määrää. Osallistujat saivat täydentää teosta taskuistaan löytyvillä roskilla.

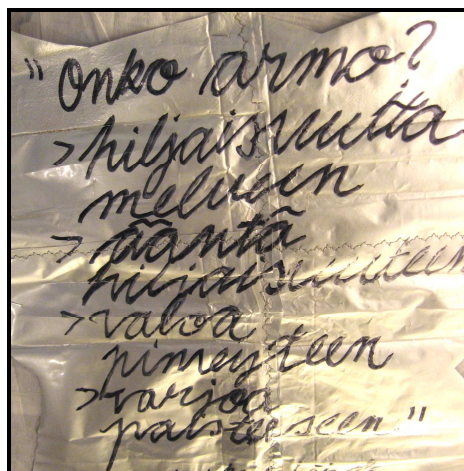
2.1 Kristillis-holistinen ihmiskäsitys

*Ihminenhan on kokonaisuus, että ei koskaan tiedä, mikä mi-
hinkin vaikuttaa (Koivunen 2009).*

Kunnioittava suhde ihmiseen on Baryn (2007, 26) mukaan ehdoton edellytys yhteisöllisissä taidetoimintahankkeissa. Ihmisen tulee olla kaikkine puolineen tervetullut tilaan. Näen ihmisen ainutkertaisena kokonaisuutena ja aktiivisena toimijana. Ihmiskäsitykseni on yhtaikaa sekä kristillinen että holistinen eli kokonaisvaltainen.

Ymmärrän ihmisen fyysiseksi, sosiaaliseksi, henkiseksi ja hengelliseksi kokonaisuudeksi, jossa kaikki vaikuttaa monimutkaisella ja vuorovaikutteisella tavalla kaikkeen (mm. Kajaanin ammattikorkeakoulu 2010; Verkotutor 2002). Rauhala (2005, 32) kuvaa holistisessa ihmiskäsityksessä ihmisen olemassaolon perusmuodoiksi tajunnallisuuden, kehollisuuden ja situationaalisuuden. Tajunnallisuudella hän tarkoittaa ihmisen psyykkis-henkistä olemassaoloa, kehollisuudella olemassaoloa orgaanisena tapahtumisena ja situationaalisuudella olemassaoloa suhteina todellisuuteen. Näistä olemismuodoista ihminen koostuu. Rauhala (2005, 86–87) pitää kuitenkin mahdollisena, että holistinen ihmiskäsitys voi olla uskon laajentama ja sisältää muitakin kuin rationaalisesti perusteltavissa olevia elementtejä.

Yliluonnollisen ja vain uskon kautta ymmärrettäväksi tulevan Jumalan olemassaolo on kristillisen ihmiskäsityksen kulmakivi. Kristillinen ihmiskäsitys perustuu ajatukseen siitä, että elämä on lahja Jumalalta. Jumala on luonut ihmisen omaksi kuvakseen ja elämään yhteydessä kanssaan. Jokainen elämä on yhtä arvokas. Elämään sisältyy rikkinäisyyttä ja erehdyksiä. Ihminen saa kuitenkin kokea armon ja anteeksiantamuksen sekä mahdollisuuden aloittaa alusta. (Hiilamo 2010; Kristillisdemokraatit 2010; Suomen evankelisluterilainen kirkko 2010.)

KUVA 6 Armollinen suhtautuminen ihmiseen näkyi muun muassa Psalmissaailma-Encounterin teksteissä.

2.2 Nuoruus – matka kohti aikuisuutta

Nuoret on aitoja ja rehellisiä. Ja ne huomaa heti, jos alkaa vedättää niitä tai jos on itte epärehellinen, niin ei ne jaksa sitä katella.--- Ne lähtee, ku huomaa, että elämä on liian kallis tuhlattavaksi. (Koivunen 2009.)

Tämän opinnäytetyön tutkimuksellisen osuuden kohteena on nuorten ja nuorten aikuisten hengellisen kasvun tukeminen Psalmmimaailman avulla. Nuorten ja nuorten aikuisten ikähaitari on määritelty hyvin laveasti, sillä käsitetään tässä opinnäytetyössä 11–40-vuotiaat, painopiste on kuitenkin 11–30-vuotiaissa, joita oli 72 % kaikista haastatelluista ja 84 % tutkimukseen mukaan otetuista lomakehaastatteluista. Seurakunnissa tämän ikäryhmän toiminnot on usein jaettu varhaisnuorten (n. 11–14-vuotiaat), nuorten (n. 15–30-vuotiaat) ja nuorten aikuisten toiminnoiksi (n. 25–40-vuotiaat). Koska haastattelut tehtiin satunnaisotannalla Psalmmimaailman kävijöille, osui haastateltaviksi myös tutkimusikäryhmien ulkopuolelle sijoittuvia ihmisiä. 53 haastatellusta pääosa (85 %) vastasi kuitenkin tutkimuksen kannalta kiinnostavaa ikäryhmää. Haastateltavien ikäjakauma antaa jonkinlaista kuvaa Psalmmimaailmassa käyneiden ikäjakaumasta yleensä.

TAULUKKO 1 *Kaikkien lomakehaastattelulla haastateltujen kävijöiden ikäjakauma.*

Kaikkien haastateltujen ikäjakauma						
0-10v.	11-20v.	21-30v.	31-40v.	41-50v.	51-60v.	yli 61v.
3	24	14	7	1	3	1

Oman kokemuksen mukaan ihmiset hakeutuvat seurakunnan eri toimintoihin elämäntilanteensa mukaan ja sillä perusteella, mihin ikäryhmään he tuntevat kuuluvansa ja millaista toimintaa ylipäätään on tarjolla. Suuremmilla paikkakunnilla ja suuremmissa seurakunnissa toiminta on tarkemmin segmentoitunutta, kun taas pienemmillä paikkakunnilla ja pienissä seurakunnissa nuorten toimintaan osallistuu ikänsä puolesta hyvin heterogeeninen joukko ihmisiä. Nuorimpien osallistujien kohdalla kaveripiirillä on suuri merkitys siihen, koetaanko lasten, varhaisnuorten vai nuorten toiminta mielekkäimpänä. Lasten ja varhaisnuorten toiminnoissa ikärajat ovat yleensä ilmoitettu selkeästi, mutta mitä vanhempien nuorten toiminnasta on kysymys, sitä vähemmän iällä on merkitystä. Yleensä viimeistään perheen perustaminen ja erityisesti lasten syntyminen merkitsee pois jäämistä nuorille ja nuorille aikuisille suunnatuista toiminnoista. Mutta kaikki eivät perusta perhettä 20–30-vuotiaana, jolloin tilaus seurakunnalle hengellisen kodin lisäksi sosiaalisten suhteiden ylläpitäjänä ja jonkinlaisena ”olohuoneena” säilyy vielä reilusti 30-ikävuoden jälkeenkin. Nykyinen ”sinkkukulttuurimme”, jossa yhä useampi ihminen elää yksin, lisää nuorten ja nuorten aikuisten toiminnassa käyvien 30–40-vuotiaiden määrää.

Tarkastelen seuraavassa nuoren ja nuoren aikuisen elämän kysymyksiä muun muassa logoterapian antamista näkökulmista. Logoterapiassa ihmisen elämänkaaren tuntemusta ja huomioimista kasvatuksessa pidetään tärkeänä. Logoterapiassa ihminen nähdään tarkoitukseen suuntautuvana.

Tarkoitus löytyy ihmisen ulkopuolelta ja kutsuu tätä johonkin arvokkaaseen. Logoterapian kehitti wieniläinen neurologi ja psykiatri Viktor E. Franklinin (1905–1997). Logoterapia käsittelee ihmisen eksistentiaalikysymyksiä ja pyrkii tukemaan ihmistä tämän suuntautuessa kohti tarkoitusta. (Pystynen 2006, 14–20.) Mielestäni logoterapiassa on paljon kristilliseen ihmiskäsitykseen soveltuvia näkökulmia. Ihmisen tarkoitus löytyy nimenomaan ihmisen ulkopuolelta, Jumalasta. Logoterapian ihmiskuva lähestyy myös holistista ihmiskäsitystä, siinä ihminen nähdään somaattisen eli fyysisen, psyykkisen ja henkisen ulottuvuuden kautta. Lastenpsykiatrian erikoislääkäriin Jari Sinkkosen näkemykset täydentävät logoartista nousuvia näkemyksiä nuoruudesta.

Ikävuodet 14–21 ovat suurta muutoksen aikaa ihmisen kehityksessä. Teini-ikäinen saavuttaa biologisen kypsyyden, oma keho on vieras, raskas ja kömpelökin. Nuori tulee tietoiseksi sukupuolten välisestä erosta. (Pystynen 2006, 59.) Seksuaaliset kysymykset alkavat askarruttaa, ihastumisia voi olla paljonkin ja ne saattavat johtaa seurusteluun (Sinkkonen 2008, 25). Minän kehitys kulkee hitaammin suhteessa kehoon ja nuori saattaa kokea itsensä eristyneeksi ja yksinäiseksi. Pahaa oloa saatetaan paeta tai kanavoida harrastuksiin, päihteiden käyttöön, opiskeluun tai uskonnollisuuteen. (Pystynen 2006, 59–60.) Itse ymmärrän uskonnollisuuden tässä elävän, terveen ja tasapainoisen uskonelämän vastakohtaksi uskonnollisten riittien ja tapojen pakonomaiseksi suorittamiseksi ja uskonnollisten sääntöjen ihailuksi tai jatkuvaksi uskonnollisten huippukokemusten hakemiseksi.

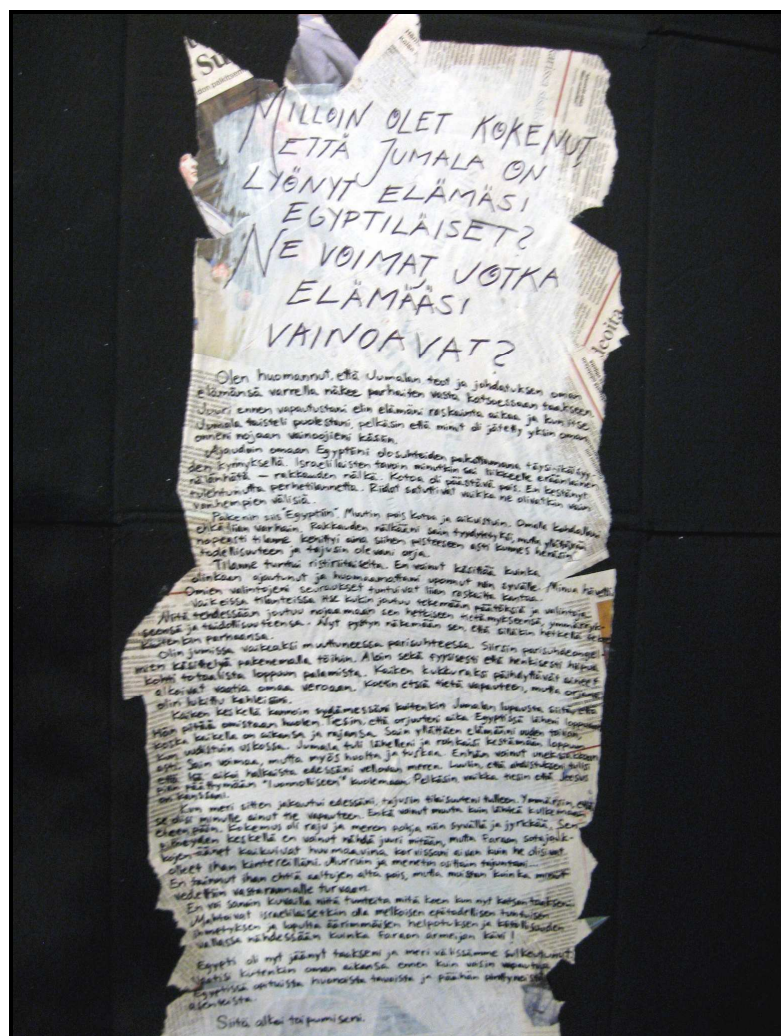
Murrosiän tunnepurkaukset seuraavat sisäistä ristiriitaa, joka tulee kahden yhtä suuren voiman vastakkaisista pyrkimyksistä, vanhempien luoma turvallisuus vetää lähelle heitä ja toisaalta on halu päästä irti aikuisista ja olla riippumaton. Kasvattajan vakaus ja muuttumattomuus luovat nuorelle turvallisuutta ja helpottavat irtautumista. Rikas mielikuvitus ja luova toiminta auttavat nuorta purkamaan tunteitaan ja käsittelemään eksistentiaalista ahdistustaan. (Sinkkonen 2008, 23–28.)

Kasvattajalta vaaditaan vuorovaikutuskykyjä. Nuorella täytyy olla mahdollisuus ilmaista omat mielipiteensä. Hän väittelee mielellään ja odottaa kasvattajan seisovan mielipiteittensä takana. Idolit ovat tärkeitä, samoin oma tila. Vapautta etsitään, mutta sitä seuraa myös vastuu. Ammatinvalinnan kysymykset ovat ajankohtaisia, omaa paikkaa yhteiskunnassa ja maailmassa haetaan. (Pystynen 2006, 59–60.) Toisten nuorten palaute on nuorelle elintärkeää, ryhmään kuulumisen tarve on suuri. Porukassa kokeillaan monia asioita, jotka yksin jäisivät tekemättä. Itsenäinen elämä voi alkaa kotoa muuttamisen myötä. (Sinkkonen 2008, 23–25.)

Ikävuosina 21–28 ihminen pyrkii hyväksymään oman kehonsa ja löytämään yksilöllisyytensä. Muiden mielipiteet ovat tärkeitä, maailmalle ja sen vaikutuksille ollaan avoimia. Roolit muodostuvat tärkeiksi, niistä voi tulla myös pakopaikkoja sisäisessä turvattomuudessa. Puolison valinta ja perheen perustaminen ovat ajankohtaisia kysymyksiä. Käyttämättä jääneet lahjat saattavat vaikuttaa kadonneen ja tästä voi seurata kriisi. (Pystynen 2006, 61–62.)

28–35-vuotiaalla on tarve saavuttaa sisäinen harmonia sydämen ja järjen liittämällä toisiinsa. Irtautuminen mahdollisista riippuvuussuhteista ja itsenäistyminen ovat tärkeitä. Riski parisuhteen päättymiseen on suuri. Sisäinen elämä ja tunteet ovat painottuneet, ulkoa tuleviin vaikutteisiin vastataan sisäisen prosessin tuloksena. Uskonnolliset kysymykset voivat tulla jälleen kiinnostaviksi. (Pystynen 2006, 62–63.)

SVN:n toiminnanjohtaja Tommi Koivunen (2009) pitää tämän hetken teemakysymyksinä nuorten elämässä ilmastonmuutosta, vihreää aatetta, luonnonsuojelua ja talousasioita. Nuoruuteen kuuluvina peruskysymyksinä Koivunen pitää nuoren identiteettiin liittyviä kysymyksiä, kuten kuka minä olen, mikä minusta tulee ja rakastaako minua kukaan. Nuoret pohtivat myös, onko elämässä mitään järkeä, onko Jumalaa oikeasti olemassa ja mistä löydän ”sen oikean”.

KUVA 7 24-vuotiaan ”Karoliinan” tositarina oman identiteetin, hyväksynnän ja Jumalasuhteen etsinnästä, riippuvuuksista vapautumisesta ja kasvusta toimi vertaistuen tavoin Psalmissaailman kävijöille.

2.3 Hengellinen kasvu ja kasvatus

Tavoitteena on, mahdollisimman monet lapset ja nuoret tule uskoon ja niitä palvellaan ja niiden tarpeisiin vastataan ja että ne --- pääsee osaksi seurakuntaperheen elämää. Ja tietysti kasvaa siksi, miksi ne on luotu. Siihen potentiaaliin, mitä niillä on. (Koivunen 2009.)

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimivan Suomen Vapaakirkon Nuoret ry:n johtolauseena on ”Unelma uudesta Jumalaa rakastavasta sukupolvesta”. SVN:n ajatuksena on, että jokaiselle ikäkaudelle tarvitaan seurakunnassa ikäkautta vastaavaa toimintaa. ”Lapsen tulee voida kasvaa nuoreksi ja aikuiseksi seurakunnan yhteydessä putoamatta ’tyhjän päälle’.” (SVN 2009a.) SVN tukee seurakunnissa tehtävää lasten ja nuorten parissa tapahtuvaa hengellistä työtä (Koivunen 2009).

Ihmisen hengellisyyden ja hengellisen kasvun määrittelyminen itsenäisenä osa-alueenaan on vaikeaa. Henkinen ja hengellinen kasvu kulkevat vahvasti käsi kädessä ja holistisen ihmiskäsityksen mukaan mitään ihmisen olemisen puolia ei voida erottaa toisistaan täysin irrallisiksi. Kun ihminen mielletään hengelliseksi olennoksi, ollaan tekemisissä yliluonnollisten, näkymättömien ja tieteellisesti määrittelemättömien asioiden kanssa.

Raamattu on kristinuskon koko sanoman sisältävä kirja, johon henkilökohtaisesti olen tutustunut ja saanut opetusta koko elämäni ajan. Tukeudun tässä opinnäytetyössä hengellisyyden ja hengellinen kasvu määrittelyn osalta Raamatun oppiin suomalaisesta kristillisestä vapaakirkollisesta näkökulmasta. Noudatan tässä suhteessa Suomen Vapaakirkon opin linjaa, jossa Raamattua pidetään uskon ylimpänä auktoriteettina. Raamatun ilmoitus on opin mukaan lopullinen ja täydellinen. (Suomen Vapaakirkko, 2009a; Suomen Vapaakirkko 2009e.)

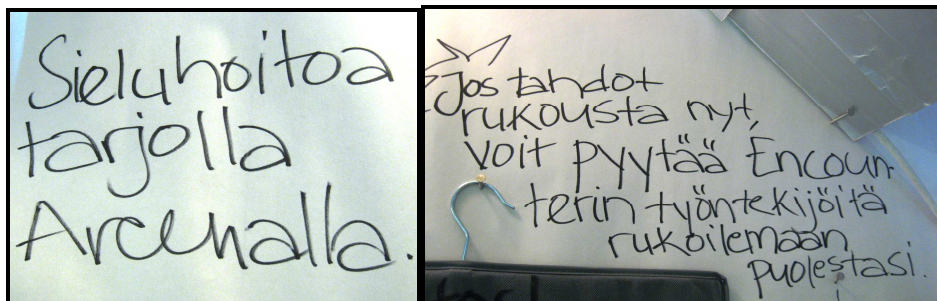
Ihmisen hengelliseen puoleen, henkeen, vaikuttaminen vaatii hengellisen mukaan ottamista. ”Henki yksin tekee eläväksi, lihasta ei ole mitään hyötyä. Ne sanat, jotka olen teille puhunut, ovat henki ja elämä”, sanoi Jeesus, kristinuskon keskeisin henkilö, Jumala ihmisen muodon ottaneena. (Raamattu 1992, Joh. 6:63). ”...me käytämme Hengen emmekä ihmisviisauden opettamia sanoja ja selitämme hengelliset asiat Hengen avulla. Ihminen ei luonnostaan ota vastaan Jumalan Hengen puhetta, sillä se on hänen mielestään hulluutta. Hän ei pysty tajuamaan sitä, koska sitä on tutkittava Hengen avulla.” (Raamattu 1992, 1. Kor. 2:13–14.) Kristinuskon ytimessä hengellistä ovat Raamatun kirjoitukset, kommunikointi Jumalan kanssa ylistämällä ja rukoilemalla yksityisesti ja yhteisesti, kristittyjen yhteys, toimiminen Jumalan Hengen innoittamana ja Raamatun opetuksen mukaisesti, armolahjojen käyttäminen, parantaminen sekä lähimmäisen auttaminen. (mm. Suomen Vapaakirkko 2009a.)

Hengellisessä keskeistä on se, ettei ihminen voi sitä itse hallita. Ihminen on itsenäisesti tahtova ja toimiva, mutta hän on yhteydessä toiseen tahtovaan ja toimivaan eli Jumalaan. Ihminen ei voi määrätä tai määritellä Jumalaa ja vaikka Jumala on kaikkivoipa, ei hänkään ohjaile ihmistä ilman

tämän oman tahdon päätöstä seurata Jumalaa. Parhaimmillaan hengellisen yhteyden Jumalaan nähdään toimivan silloin, kun ihminen vapaaehtoisesti asettuu vastaanottajan asemaan ja luottaa Jumalaan ja tämän hyvyyteen. Tällöin Jumalan mahdollisuudet ihmisen elämässä kasvavat ja ihminen voi olla Jumalan käytössä, osana ylikuunnollista toimintaa, vaikka ei aina sitä edes huomaa. Näin ihmisen koko elämästä ja olemisesta tulee hengellistä siinä, missä se on yhtäaika henkistä, fyysistä ja sosiaalistakin. (ks. Suomen Vapaakirkko 2009c; Suomen Vapaakirkko 2009f.)”Voi tehdä tietosen päätöksen siitä, että mä luovutan hallintavallan Jumalalle, mä en hallitse elämää, et sä hallitset, silloin ollaan jo aika hyvin jossain luovuuden lähteellä”, toteaa Koivunen (2009).

Tällainen yhteys Jumalaan voi syntyä vain uudestisyntymisen kautta. Termi ”uudestisyntyminen” tulee Johanneksen evankeliumin (Raamattu 1933/38) luvusta kolme, jakeesta kolme: ”Totisesti, totisesti: jos ihminen ei synny uudesti, ylhäältä, hän ei pääse näkemään Jumalan valtakuntaa.” Uudestisyntymisessä ihminen ottaa vastaan Jumalan armon eli syntien anteeksisaamisen ja iankaikkisen elämän Jumalan Pojan Jeesuksen sovitustyön kautta. Jeesus sovitti ihmisten synnit kärsimällä ja kuoleamalla täysin synnittömänä kaikkien ihmisten puolesta niin, ettei kukaan joutuisi tuomitavaksi iankaikkiseen kadotukseen eli eroon Jumalasta (Joh. 3:16). Uudestisyntymässä ihminen otetaan Jumalan lapseksi ja näin hänestä tulee myös Jumalan perillinen (Jaak. 2:5), hän saa uuden sydämen (Hes.11:19) ja Jumalan Pyhän Hengen. (Raamattu 1992.) Pyhä Henki antaa voiman uskoa, muistuttaa Raamatun sanasta ja opettaa sitä sekä rukoilee kristittyjen puolesta (Raamattu 1992, Joh.14:26, 16:13). (ks. Suomen Vapaakirkko 2009d.)

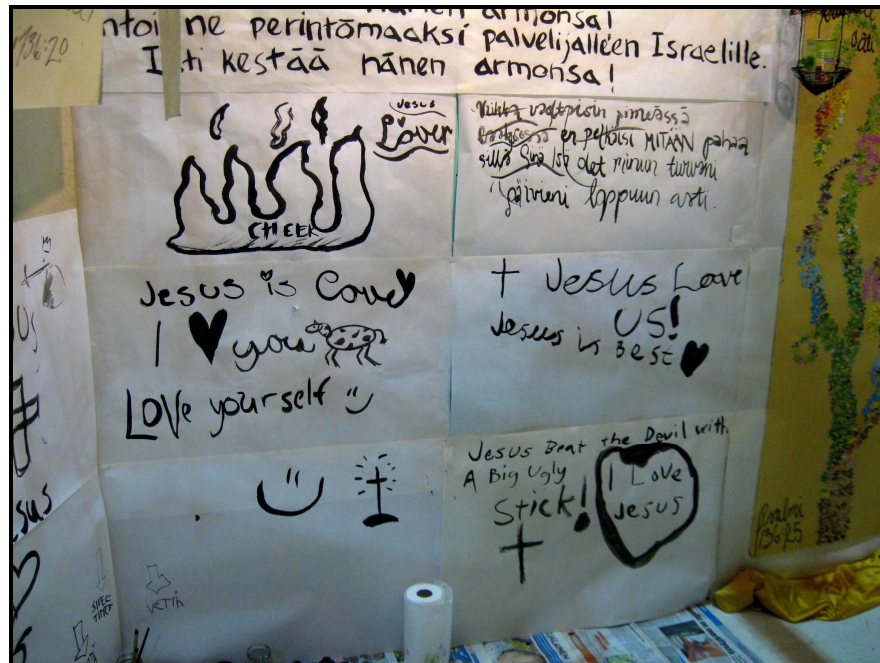
KUVA 8 Psalminaailman kävijöitä ei haluttu jättää yksin hengellisten pohdintojensa kanssa, vaan heitä ohjattiin tarvittaessa rukouspalveluun ja sielunhoitoon.

KUVA 9 Rukoukseen ja sielunhoitoon ohjaavat viestit sijoituivat samalle seinälle rukousaihepussien kanssa. Rukousaihepussiin rukousaiheensa sai jättää nimettömänä.

Hengellistä kasvua on yhä syvempi yhteys Jumalaan, joka näkyy vahvempana uskona ja elämän suuntautumisena Raamatun opetuksen mukaan. Raamattu opettaa, että ihminen tulee yhä enemmän Jeesuksen kaltaiseksi viettäessään aikaa Jeesuksen kanssa (Raamattu 1933/38, 2. Kor. 13:18). Jeesus on Jumalan Poika, joka otti ihmisen muodon ja eli ihmisen elämän, joten häneen ihmisen on mahdollista samaistua (Raamattu 1933/38, Fil. 2:5 – 8). Kuitenkin Jeesuksen täydellinen ja synnitön elämä on päämäärä, jota ihmisen on mahdoton saavuttaa. Tämän tiedostaminen tekee ihmisen

riippuvaiseksi Jumalan armosta ja voimasta päivittäin. Yhä suurempi riippuvuus Jumalasta johtaa etsimään Jumalaa aktiivisemmin ja tätä voidaan pitää hengellisen kasvun tuloksena. Suomen Vapaakirkon opissa hengellisestä kasvusta käytetään nimitystä ”pyhitys”. Pyhityksessä koko elämä kertoo Jeesuksen pelastusteosta, usko tulee näkyväksi ja koettavaksi. (Suomen Vapaakirkko 2009b.)

Raamattu opettaa, että ”hedelmistään puu tunnetaan” (Raamattu 1992, Matt. 12:33). Hengellinen kasvu ilmenee myös konkreettisina ”hedelminä” eli asioina, jotka kirkastavat yhä enemmän Jumalaa ihmisen elämässä. Tällaisia voivat olla muun muassa rakkaus, ilo, rauha, kärsivällisyys, ystävällisyys, hyvyys, uskollisuus, lempeys ja itsehillintä (Gal. 5:22). Hengellinen kasvu saadaan Jumalan lahjana niin kuin pelastuskin, eikä se tee uskovasta arvokkaampaa kuin muut ihmiset tai oikeuta kenenkään arvosteluun. (Suomen Vapaakirkko 2009b.)

KUVA 10 Psalminaailmassa yhteyttä toisiin uskoviin koettiin muun muassa yhteisöllisten taideteosten kautta.

Seurakunta on kristittyjen ihmisten muodostama koko maailman laajuinen yhteisö, jonka johtaja on Jeesus Kristus (Raamattu 1992, Ef. 5:23). Seurakunnan tavoitteena on tukea kristittyjen hengellistä kasvua ja kertoa sanomaa Jeesuksesta niin, että muutkin ihmiset saisivat ottaa vastaan armon ja pelastuksen. Seurakunta on paikka, jossa kristityt voivat palvella toisiaan hengellisillä lahjoilla. (Suomen Vapaakirkko 2009c.) Seurakunnassa on kaikille yhteisiä tilaisuuksia sekä erilaisille ryhmille räätälöityjä toimintamuotoja. Nuorten ja nuorten aikuisten toiminta on yksi osa seurakunnan työtä, koska seurakunnassa pyritään vastaamaan kaikkien ikäryhmien yksilöllisiin tarpeisiin. Nuorten toiminnalle luonteenomaista on yhteisöllisyys ja toiminnallisuus (Koivunen 2009). Toiminta sijoittuu usein ilta-, viikonloppu- ja loma-aikoihin. Toimintaa vetävät sekä palkatut että vapaaehtoiset työntekijät ja se on kaikille halukkaille ikäryhmään kuuluville avointa.

Hengelliset suur tapahtumat, kuten Vapaakirkon kesäjuhlat ovat seurakunnan juhlahetkiä, jolloin kokoonnutaan yhteen ympäri maata ja jopa maailmaa. Koivunen (2009) kuvaileekin, että nuorten tapahtumaosuudessa juuri yhteisöllisyys korostuu. Nuoret kokevat olevansa osa suurempaa joukkoa ja tämä vahvistaa heidän uskoaan. Koivunen toteaa, että nuorten parissa tehtävä hengellinen työ ei voi olla vuodesta toiseen samanlaista, sen on elettävä ajan mukaisesti, mutta tavoitteet säilyvät: evankeliumin leittäminen ja nuorten ohjaaminen niin, että he voivat muuttua yhä enemmän Jumalan kaltaisiksi.

2.4 Elämyspedagogiikkaa

Tyypillistä seurakunnan nuorten toimintaa ovat koulun loma-aikoihin sijoittuvat leirit, hengelliset suur tapahtumat, konsertit, viikoittaiset nuortenillat, partiotoiminta, bänditreenit ja pienryhmät. Toiminnallisuus, elämyksellisyys ja kokemukset ovat luonteva osa nuorille suunnattua tarjontaa. Usein nuoret osallistuvat itse toiminnan suunnitteluun ja järjestelyyn sekä kantavat vastuuta toiminnan jatkuvuudesta. Koivunen (2009) uskoo elämysten ja oman osallistumisen olevan vaikuttavimpia toimintamuotoja: ”Nuori oppii asioita, kun se --- tuntee jotain sisällään ja se voi olla vaikka musiikin kautta tai rukouspalvelussa tai luonnon maiseman kautta, niinku vuorille kiipeilijä haltioituu siellä.”

Karppinen ja Latomaa (2007) kirjoittavat elämystoiminnan laajentuneen viime vuosina lähes kaikille yhteiskunnan alueille sosiaalityötä ja ammatillista koulutusta myöden. Shulze (1992, Naukkarisen 2005, 16 mukaan) puhuu kokonaisesta elämisyhteiskunnasta. Kristilliset kirkot ovat kautta aikojen pohtineet suhdettaan ympäröivään yhteiskuntaan ja vallitseviin arvoihin. Erottautuako vai ottaa kunkin ajan toimintamallit oman työn välineiksi? Molempiin ratkaisuihin on päädytty.

Kulttuurin alalla kristillisen uskon ja suurten kirkkojen vaikutusta ihmisten toimintaan ja mielenkiinnon kohteisiin ei voi väheksyä. Kuinka moni kuuluisa taiteilija tekikään työnsä kirkolle tai sai inspiraationsa Raamatun tekstistä! Eikä ihme, Psalminaailman ideoija Sirkku Chambers kuvailee psalmien olevan täynnä vahvoja tunteita, joita ei voi kokea todeksi kirkon penkissä istumalla, tarvitaan tilaa ilmaisulle, eläytymiselle ja elämyksille (Chambers 2009). Sekä Chambers että Koivunen (2009) palaavat haastatteluisaan pohtimaan entisajan kuvataiteilijoiden ja säveltäjien tapaa tehdä teoksensa Jumalan kunniaksi ja peräänkuuluttavat luovuuden alueen uudelleen käyttöönottoa kristittyjen elämässä.

Yhteiskunta, samoin kuin ihminen, on yksi kokonaisuus, jossa kaikki ei voi olla vaikuttamatta kaikkeen edes jollakin tavalla. Elämyspedagogiikan käyttäminen nuorten hengellisessä kasvatuksessa on mielestäni ajanmukaista ja vaikuttavuutensa vuoksi hyvin perusteltua. Opinnäytetyöni toimeksiantajan, Suomen Vapaakirkon Nuoret ry:n, arvoista ”rohkeus” (ks. 1.1) puolustaa mielestäni elämyspedagogiikan käyttöä (SVN 2009). Koi-

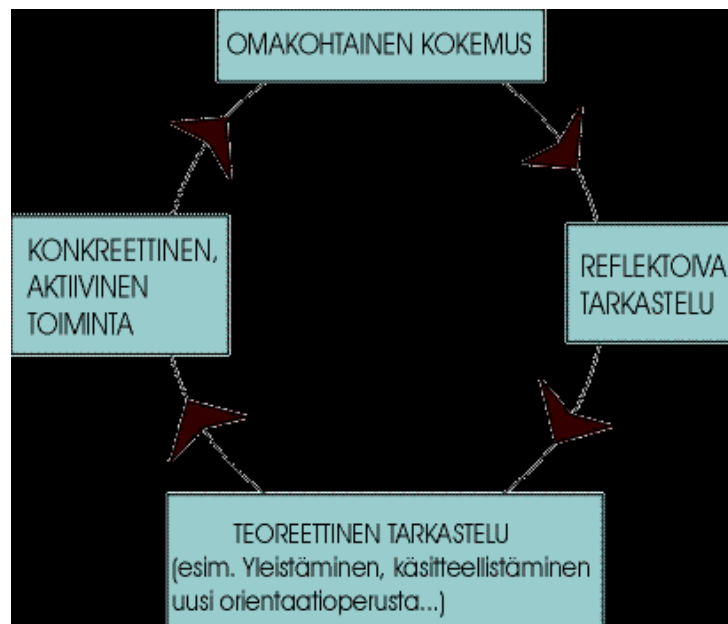

vunen (2009) avaa rohkeutta arvona kertomalla sen tarkoittavan, että ollaan valmiita tekemään asioita uusilla tavoilla.

Elämyspedagogiikalle läheisiä käsitteitä ovat kokemuksellinen oppiminen ja seikkailukasvatus. Erityisesti kokemuksellisen oppimisen kanssa elämyspedagogiikalla on paljon yhteistä; molemmissa oppiminen nähdä syklisesti etenevänä prosessina, joka perustuu kokemuksiin ja niiden reflektointiin. Oppiminen tapahtuu yksilöllisesti, mutta vuorovaikutuksessa ympäristöön ja muihin ihmisiin. (Karppinen 2007, 84.) ”Learning by doing”-sanonta, tekemällä oppiminen, on peräisin jo 1930-luvulla vaikuttaneelta Deweyltä (Kuopion yliopisto 2010).

Pelkästään tekemällä ei oppimista kuitenkaan tapahdu. Kolbin (1984, 42, 68, Kaikkosen 2000, 58–59 mukaan) kokemusperäisen oppimisen mallissa yhdistyvät kokemus, havainto ja käyttäytyminen. Oppiminen on kokonaisvaltainen prosessi, joka perustuu kokemuksiin. Kokemastaan ihminen tuottaa tulkinnan, joka sisäisen havainnoinnin seurauksena liittyy entisiin merkityksiin ja käsitteisiin tai tulee niiden tilalle. Teoria avautuu kokeilemisen kautta, kun omakohtaista kokemusta seuraa pohdiskeleva havainnointi, joka johtaa tiedostettuun ymmärtämiseen ja ilmiön abstraktiin käsitteellistämiseen. Kokemuksellinen oppiminen etenee syklisesti ja se voi käynnistyä mistä vaiheesta tahansa. (Kuopion yliopisto 2010.)

KUVA 11 Kokemuksellisen oppimisen kiertokulku Kolbin esittämänä (1984, Rauschte-vonWright & vonWright 1997, 137 mukaan, Kuopion yliopisto 2010).

Kokemuksellisen oppimisen malli sopii mielestäni hyvin taidekasvatuksellisia päämääriä tavoittelevaan luovaan toimintaan. Psalminaailma ei yhden viikonlopun mittaisena näyttelynomaisena tapahtumana tarjonnut suoranaista mahdollisuutta pohtia kävijöiden kanssa heidän Psalminaailmassa kokemiaan asioita. Mutta Psalminaailman teemat olivat varmasti suurimmalle osalle kävijöistä tuttuja ja kertautuvat jälleen niiden kohdalla, jotka osallistuvat mihin tahansa seurakunnan toimintaan. HOPE 09 – tapahtuma, jonka sisällä Psalminaailma oli, toi samoja teemoja esille sekä musiikin,

että puheen keinoin. Viikonloppu kokonaisuutena toimi siis kokemisen, reflektoinnin ja uuden oppimisen paikkana. Haastateltaville haastattelutilanne tarjosi reflektoinnin paikan, jossa oli pysähdyttävä pohtimaan kokemaansa ja oppimaansa sekä tutkittava kokemusta käsitteellisemmällä tasolla. Koivunen (2009) kuvaa nuorten tulevan HOPE09:n kaltaisiin hengellisiin suur tapahtumiin ”sydän auki”, jolloin mahdollisuudet Jumalan työlle ja hengelliselle kasvulle ovat suuret.

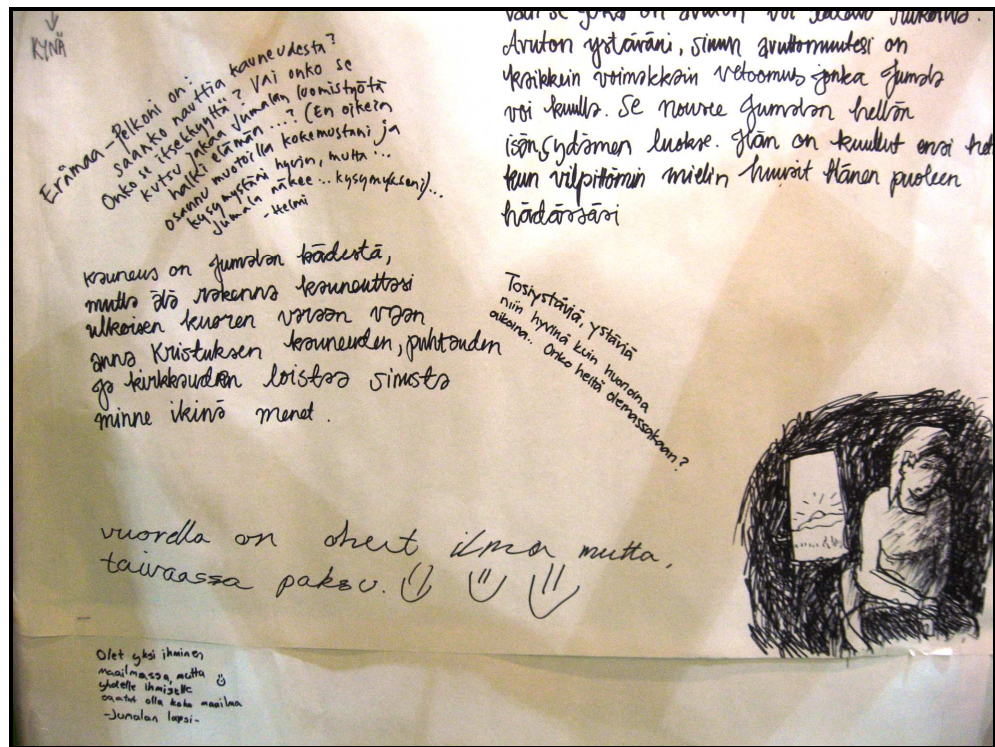
Elämyspedagogiikan taustalta voidaan tunnistaa myös reflektiivinen ja konstruktivistinen oppimiskäsitys. Reflektiivisessä oppimiskäsityksessä oppiminen on prosessi, jossa kokemuksen merkitys tulkitaan uudelleen tai tulkintaa muutetaan niin, että uusi tulkinta ohjaa myöhempää ymmärrystä, arvomaailmaa ja toimintaa. Konstruktivistinen oppimiskäsitys näkee oppimisen oppijan aktiivisena toimintana, prosessina, jossa koettu elämys tietoisesti ja ohjatusti avataan, tulkitaan ja käsitteellistetään ja sille luodaan uusia merkityksiä. (Karppinen 2007, 86–89.)

Tietoinen kasvatusta sisältää tavoitteen, kasvatustapahtuman ja sen arvioinnin. Elämystä ei pidetä kasvatustieteellisenä ja pedagogisena käsitteenä, koska se on mielensisäinen, monitasoinen ja subjektiivinen tapahtuma. (Karppinen 2007, 86.) Kuitenkin siis tunnustetaan, että jo sellaisenaan elämys on kuitenkin enemmän kuin pelkkä aistihavaintojen summa. Elämyspedagogiikasta puhutaan silloin, kun elämys otetaan tietoiseen käsitteilyyn, sitä peilataan yksilön ja yhteisön aiempiin kokemuksiin ja tietoon ja sitä reflektoidaan jälkikäteen. Tällöin katsotaan olevan mahdollista sen, että tapahtuu oppimista, jolla on merkitystä yksilön ja yhteisön arkielämän kannalta. (Karppinen 2007, 86.)

Elämyspedagogiikan tehtävä on tehdä elämys tietoiseksi toisille ja itselle. Elämyspedagogiikan perusteita ovat toiminta, omakohtainen tekeminen ja aistillisuus sekä tekojen ja elämysten kytkeminen toisiinsa. Elämyksellisyyden tasoa ja koetun elämyksen vaikuttavuutta on vaikea ulkoapäin määrittellä. (Karppinen 2007, 77.) Gibbons ja Hopkins (1980, 34–36, Karppisen 2007, 80 mukaan) ovat laatineet asteikon, josta ilmenee, että elämyksellisyyden taso kohoaa suhteessa osallistujan toimintaan. Mitä enemmän ihminen osallistuu, sitä voimakkaammin elämys vaikuttaa häneen. Mitä voimakkaammin elämys vaikuttaa, sitä enemmän siihen liittyy mahdollisuuksia tunteiden, ajatusten ja tarkkaavaisuuden kehittämiseen ja kohdistamiseen. Onnistumisen elämys, joka seuraa omaa konkreettista ponnistelua, lisää itseluottamusta ja vahvistaa itsetuntoa (mm. Keltikanen-Järvinen 1998, Karppisen 2007, 80 mukaan).

Jos seurakunnan hengellinen kasvatusta ei lisää nuoren itseluottamusta ja vahvista hänen itsetuntoaan, on toiminnan tavoitteita ja toimintamalleja tarkasteltava uudelleen kriittisesti. Onko nuorille tarjottu onnistumisen elämyksiä tuottavaa toimintaa, jossa heidän on mahdollista osallistua ja vaikuttaa omalla osallistumisellaan tapahtumien kulkuun? Koululaitosta kritisoidaan usein jämähtäneistä opetusmetodeista ja oppimiskäsityksistä. Hengellisen kasvatuksen tulisi kestää vastaava kritiikki, koska harvoin enää voidaan perustella toiminnan laatua taloudellisella tai osaamisen puutteella. Psalminaailma pyrki taiteen keinoilla tarjoamaan nuorille ja nuorille aikuisille elämyksen, jossa omalla osallistumisella oli tärkeä rooli.

Koivunen (2009) pitää osallistumisen ja itse tekemisen mahdollisuutta vaikuttavimpana toimintamuotona. Hän kuvaa nuoren osallistumista Psalmimaailmaan seuraavasti: ”Eihän se oo sitä, että mä kierrän ja katson, mitä muut on tehny. Vaan sukellan sekaan ja itsekin teen jotain, jätän jälkeni johonkin. Ja sitä kautta sitten voi kuvata jotain, purkaa jotain tunteita --- tai tuoda jonkun rukousaiheen tai jotain.”

KUVA 12 Nuorten jättämiä ”jälkiä” Psalmimaailman seinällä.

2.5 Taidekasvatus

Taidekasvatuksella voi olla monia erilaisia tavoitteita. Taidetta voidaan käyttää välineenä muiden asioiden ymmärtämiseen. Toisaalta tavoitteena voi olla taiteen parempi ymmärtäminen, kyky nähdä ja tulkita näkemäänsä. Taidekasvatuksella voi olla myös ihmisen persoonalliseen kasvuun ja eheytymiseen tähtäviä tavoitteita. Tai sen tarkoitus voi olla yksinomaan kehittää yksilön taitoja tuottaa taidetta itse ja ilmaista itseään taiteen keinoin. (Pääjoki 1999, Pajun 2007 mukaan.) Psalmimaailman ideoija Sirkku Chambers (2009) kuvailee Psalmimaailman alkaneen tarpeesta tehdä jotakin luovaa ja kaunista, joka jäisi mieleen. Psalmimaailma-näyttelyn taustalla on taidekasvatuksellisia tavoitteita ennen kaikkea välineellisessä mielessä, sillä taiteen ajatellaan auttavan Raamatun psalmitekstin ja kristinuskon todellisuuden ymmärtämisestä ja edistävän näin nuorten ja nuorten aikuisten hengellistä kasvua. Toisaalta luovien menetelmien ja taiteen käyttämisen ajatellaan rohkaisevan Psalmimaailmassa käyviä tekemään itsekin asioita uusilla ja luovilla tavoilla.

Taiteenfilosofisessa keskustelussa taiteen pitämistä pelkkänä välineenä vierastetaan, taiteen merkitystä itseisarvona halutaan korostaa. Toisaalta voidaan ajatella, että taide ei ole välineellistettävissä, taidetoiminnassa tekemisen prosessi vie ja on tarkoitus jo itsessään. Olemisen elementtien yhdistyminen tuottaa vaikutuksia ja tällöin on vaikea eritellä, mikä taiteessa tai taiteellisessa toiminnassa sai aikaan vaikutusta. (Bardy 2007, 28–29.) Psalmimaailman kävijät saavat tarkastella montaa erityyppistä taidetta ja osallistua lisäksi itse taiteen tuottamiseen. Psalmimaailmassa tapahtuu siis sekä taiteen vastaanottamista että taiteellista toimintaa. Kerron seuraavassa taiteellisen toiminnan vaikutuksista ja taiteen vastaanottamiskokemuksesta.

KUVA 13 Askartelupisteessä Psalmimaailma-Encounterin kävijät saivat osallistua taiteelliseen toimintaan valmistamalla itselleen urhoollisuusmitalin ohjaajan avustuksella.

Taiteellinen toiminta

Savan ja Kataisen (2004, 36) mukaan taiteellisen toiminnan voima on sen aistivoimaisuudessa. Sillä voidaan tavoittaa kehollisia, tietoisien ulkopuolella olevia, unohtuneitakin, kokemuksia, joilla on vaikutusta ihmisen olemiseen ja itseymmärrykseen. Vailla muotoa olevat, epäselvät ja hahmottumattomat kokemukset tuntemukset ja ajatukset saavat taiteellisen toiminnan kautta muodon ja tulevat tietoisien käsittelyn piiriin. Itselle ja muille näkyväksi tullut kokemus on mahdollista jakaa. Jakaminen lisää yhteisyyttä ja luottamusta, yhdistää ihmisiä (Vesänen-Laukkanen 2004, 66–67).

Bardyn (2007, 21) mukaan todellisuuksia voidaan tutkia mieltä elävöittävin tavoin yhteisöllisen taidetoiminnan avulla. Muilla kuin taiteen keinoilla on vaikea saavuttaa vastaavaa aistien, mielen ja tunteiden liikettä. Juuri tässä on taiteen merkitys, kirjoittaa Bardy. Taiteellisilla elämyksillä ja toiminnalla voidaan vahvistaa näkemisen taitoa ja ymmärrystä ja luoda näin pohjaa vastuullisuuden kasvamiselle, toteaa Mantere (1995, 7).

Taiteen vastaanottamiskokemus

Lingon (1998, 56–57) tutkimissa taide-elämänkerroissa ilmeni, että taide-teoksista haetaan ja saadaan voimakkaita, yleensä emotionaalisia, elämyksiä. Taiteen vastaanottokokemus oli Lingon tutkimukseen osallistuneille muisto, jota vaalittiin ja joka saattoi myöhemminkin tuottaa suurta tyydytystä ja nostalgisia tuntemuksia tai se saatettiin unohtaa. Voimakkaat taide-elämykset liittyivät yleensä yksittäisiin maalaustaidetta esittäviin teoksiin ja elämystä kuvailtiin yksinomaan emotionaalisen ja subjektiivisena, oman autenttisen minän kohtaamisen hetkenä. Strömberg (2004, 134) toteaa, että oman minän vahvistuessa toiseuden sietokyky ja kyky kohdata maailma kasvaa. Erityisesti murrosikäisille nuorille toiseuden, erilaisuuden, sietäminen voi olla vaikeaa, jos itsetunto on heikko.

Linko (1998, 11–12) määrittelee taidekokemuksen taiteen parissa hankituksi kokemukseksi, joka ”voi olla luonteeltaan hyvin vähän tai ei ollenkaan tunteita herättävä ja nopeasti unohtuun painuva tai se voi olla mieleenpainuva taide-elämys”. Taide-elämys taas on Lingon mukaan syvästi koettu taidekokemus, jossa tunteet ovat mukana ja teokseen tai tilanteeseen muodostuu omakohtainen suhde. Samassa merkityksessä puhutaan myös esteettisestä elämyksestä. Sederholm (2000, 164) kirjoittaa elämyksen muodostuvan vanhan tai tutunomaisen liittymisestä uusiin tilanteisiin. Se, miten taide vaikuttaa, on monen tekijän summa. Taiteen vaikuttavuus koostuu teoksen tekijän tavoitteista, vastaanottajan odotuksista ja taiteen arvosta hänen ajattelussaan sekä juuri sen hetkisestä mielialasta. (Sederholm 2000, 164, 180.)

Linko (1998, 41–44) on tutkimuksessaan nuorten taiteen katselukokemuksista eritellyt neljä erilaista tapaa puhua koetusta taidekokemuksesta: viileä, emotionaalinen, pragmaattinen ja tulkitseva. Tutkittujen nuorten keskuudessa viileää suhtautumistapaa ei esiintynyt juuri ollenkaan, suurimman osan kokemistapa oli emotionaalinen. Joidenkin nuorten kohdalla abstraktit teokset synnyttivät pragmaattisiksi luokiteltavia puhetapoja, tulkitsevää, eri piirteitä yhdistelevää puhetapaa käytti osa nuorista. Nimenomaan abstraktit teokset kiinnostivat vain harvoja nuoria, koska tekijän motiivit ja tarkoitus jäivät avoimiksi, eikä kiinnekohtia omaan elämään löytynyt. Sen sijaan ”perinteikkäämpi”, esittävä taide herätti nuorissa elämyksellisiä kokemuksia. Postmoderni kollaasi puhutteli ja herätti tunteita, kun siitä löytyi kytkentöjä nuorten omiin arkielämän kokemuksiin ja havaintoihin muun muassa materiaalien osalta. (Linko 1998, 42–44.) Psalmimaailmassa oli tällä kertaa hyvin vähän ”perinteikästä” esittävää taidetta, suoranaisesti abstraktia taidetta ei ollut lainkaan, mutta postmodernin kollaasin tapaisia teoksia oli lukuisia. Kollaaseissa oli nimenomaan käytetty arkielämästä tuttuja materiaaleja, kuten elintarvikemuovia ja säilyketölkkejä.

KUVA 14 Elintarvikemuovipakkaukset ovat etsimässä paikkaansa Psalmimaailman "puu"-teosta varten.

Psalminaailman arjen esineistä koostuvia teoksia voi verrata museossa esillä oleviin esineisiin. Museokäyntikin on yhdenlainen vastaanottokokemus. Vaikka museo on julkinen tila, käsittelee siellä jokainen kävijä yksityisiä, esille asetettujen esineiden ja asioiden herättämiä, assosiaatioita ja tunteita. Kävijä peilaa yksityistään yhteiseen ja yleiseen ja päinvastoin. Nykyaikaisessa asetetaan usein taiteilijan yksityisistä muistoista ja ideoista syntyvä taide yleiseen tilaan esille yhteiseksi. Katsoja voi löytää teoksesta yhtymäkohdan omaan elämäänsä ja näin teos muuttuu jälleen yksityiseksi. Taide muodostuu tästä julkisuuden mahdollistamasta suhteesta tekijän, teoksen ja katsojan välillä. (Turpeinen 2005, 131.) Olipa kulttuurin tuote taideteos tai museoesine, on sillä aina ominaisuuksia ja sisältöjä, joita voidaan kuvailla eli se ei ole vain ”tyhjä taulu”, johon vastaanottaja sijoittaa merkityksiä”. Tuote ja sen kokija ovat aina jossakin sen hetkessä kulttuurisessa ja historiallisessa kontekstissa, josta käsin merkityksiä vastaanottokokemukselle ja tuotteelle luodaan. (Linko 1998, 30.)

Chambers (2009) pitää Psalmimaailmassa olennaisena sitä, että nuoret näkevät, miten monella tavalla asioita voi tehdä ja saavat ”kipinän” tehdä asioita omalla tavallaan, ei Psalmimaailmaa kopioiden. Chambers uskoo taiteen kommunikoivan katsojansa kanssa, jos taiteen tekijä on kuunnellut sydäntään ja ollut tekemisessään aito ja autenttinen: ”Kauneus sinänsä on ikuinen arvo. Jos joku on pistänyt sielunsa siihen, mitä se tekee, niin se voi koskettaa.” Luovuus onkin Sederholmin (2005, 20) mukaan ihmisen ja ympäristön vuorovaikutusta. Nykyinen suorituskeskeinen kulttuurimme kaipaa luovuutta, joka antaa tilaa virheille, kiireettömyydelle ja lopputuloksen epävarmuudelle (Sederholm 2005, 19–21). Lapsille ja nuorille tehokkuusajattelu tulee tutuksi koulussa. Uusikylä (2008, 17) kirjoittaaakin, että koulumaailmassa luovimmat oppilaat reagoivat usein heittäytymällä kapinallisiksi ja saavat helposti huonon oppilaan leiman. Vastavetona tehokkuudelle luovaan prosessiin kuuluva etsiminen ja hapuilu saavat näkyä nykyään jopa taiteessa. Teknistä suoritusta tärkeämmäksi taiteen arvioinnissa onkin noussut teoksen luova idea. Mutta luovasta toiminnasta tulee taidetta vasta, kun toiminta saatetaan loppuun niin, että syntyy merkityksellinen taideteos. (Sederholm 2005, 19–21.)

Yksi Psalmmimaailman tavoitteista on lisätä luovuutta seurakuntatyössä ja –ympäristössä. Psalmmimaailma valmistettiin ilmaisista, kierrätetyistä ja lähes ilmaisista materiaaleista pyrkien tuottamaan esteettisesti miellyttäviä kokonaisuuksia. Materiaalivalinnoilla ja tekniikoilla viestitettiin kaikkien mahdollisuutta taiteen tekemiseen ja käyttämiseen seurakunnassa, toisaalta niillä sivuttiin kulutusyhteiskuntaa ja ympäristöteemoja. Taloudellinen asema tai kädentaitojen puute eivät siis ole esteenä oman uskon ilmaisemiselle visuaalisin keinoin. Oma toiveeni on, että seurakunta antaisi tilaa kaikenlaisille nuorille ja uskoaan voisi ilmaista ilman, että joutuu kokemaan rikkovansa kirjoittamattomia käyttäytymissääntöjä. Mielestäni tämä ajatus sitoutuu myös Suomen Vapaakirkon Nuoret ry:n arvoihin, erityisesti armahtavaisuuteen ja rohkeuteen (ks. 1.1 & SVN 2009).

KUVA 15 Psalmmimaailma-Encounterin kutsuvat oviverhot tehtiin aikakauslehdistä leikatuista paperipalloista ompelemalla.

KUVA 16 Palloja leikkaava paperileikkuri ja ompelukone nopeuttivat työskentelyä.

2.6 Vuorovaikutuksellinen nykytaide

...miten sen Jumalan todellisuuden vois tuoda todelliseksi ihmisille (Chambers 2009).

Estetiikka filosofian alalajina kysyy: ”miksi taidetta tehdään”, ”mihin ihminen tarvitsee taidetta” ja ”millaista on taiteen tekemisen ja kokemisen avulla tapahtuva tietäminen”. Estetiikka pyrkii kuvaamaan taiteen luonnetta, kertomaan, mitä taide on ja mikä saa aikaan esteettisen elämyksen. Estetiikka pohtii taiteen tulkinnan ehtoja, esteettisten ja muiden arvojen ristiriitaa sekä sitä, millaiselle taiteelle annetaan arvoa. (Räsänen 2008, 21–22.) Mikä sitten on taidetta ja voidaanko Psalmmimaailma luokitella taiteeksi ja jos voidaan, niin millaiseksi taiteeksi?

Venkula (2003, 15) kuvailee koko maailman olevan pelkkää estetiikkaa. Kaikki ympärillämme oleva on täynnä muotoja ja suhteita, rumuutta ja kauneutta. Juuri taiteen kautta näemme näitä muotoja ja asioiden keskinäisiä suhteita. Taide vastaa kysymykseen: ”Kuinka?”. (Venkula 2003, 34–35) Tarkovskilaisen määrittelyn mukaan ”kaiken taiteen päämäärä on selittää tai ainakin asettaa kysymykseksi, mitä varten ihminen elää, mikä on hänen olemassaolonsa tarkoitus”. Taiteen avulla pyritään yhteyteen eli annetaan tietoa itsestä ja omaksutaan vierasta kokemusta. (Strömberg 2004, 135.) Taide sitoo yksityisen yleiseen ja yksilön kulttuuriin, se on kohtaamisen paikka. Taiteen avulla voidaan käsitellä teoreettisia kysymyksiä käytännön tasolla. (Räsänen 2008, 126.) ”Taide on asioiden merkityksellistämistä”, toteaa Sederholm (2000, 181). Merkitysten ja muotojen luominen ja jakaminen kuuluvat taiteeseen. Taiteen keinoin työstetään kokemuksia ja havaintoja ja kuvataan näin maailmaa sekä peilataan todellisuutta. (Bardy 2007, 21)

Institutionaalista taideajattelusta (Sederholm 2005, 24 - 31) käsin Psalmimaailma ei mahdu taiteen käsityksen sisään, koska sitä ei ole toteuttanut virallisen taideyhteisön taiteilijaksi tunnustama taiteilija. Kuitenkin edellä esitetyt määrittelyt siitä, mitä taide on sopivat kaikki kuvaamaan Psalmimaailman sisältöä ja tavoitteita. Sederholm (2005, 21) jakaa harrastelijataiteen ja ammattimaisen korkeakulttuurisen taiteen eri asioiksi sillä perusteella, että itselle tai läheisille harrastuksena tehty taide parantaa vain lähipiirin elämän laatua, kun taas tietoisesti laajemmalle yleisölle tehty taide parantaa monien elämänlaatua. Taide on jälkimmäisessä tapauksessa muutakin kuin luovuuden tuottaman ilon välittämistä, se tähtää yleisön kohtaamistilanteeseen, jossa yleisö saa virikkeitä, ajatuksia ja elämyksiä.

Nykytaide

Nykytaiteessa on paljon Psalmimaailmaan sopivia elementtejä. Alkuperäisessä opinnäytetyösuunnitelmassani tutkimuskysymyksessä pyrittiin erottamaan Psalmimaailman taide- ja käsityöelementit omaksi kokonaisuudekseen, ikään kuin vain visuaalisesti havaittavat osat olisivat taidetta. Nykytaide käsittää kuitenkin yhtä lailla taiteeksi niin sanat, tarinat, hetkelliset tapahtumat kuin maalaukset ja veistoksetkin. Psalmimaailma koostuu monista taiteellisista osasista, jotka muodostavat kiinteän ja samaan päämäärään tähtäävän kokonaisuuden. Eri osa-alueiden vaikuttavuutta on vaikea erottaa toisistaan, mutta koska omalla vastuullani olivat nimenomaan Psalmimaailman teokset ja visuaalinen esille laitto, säilyy tutkimuksen painopiste näissä elementeissä.

Nykytaide on muodoltaan avointa, usein tilapäistä, prosessinomaista, se voi olla tapahtuma, eri välineitä yhdistelevää, kantaaottavaa ja tilannesidonnaista. Nykytaiteessa osallistuminen ja vuorovaikutus ovat merkittäviä, samoin paikallisuus. Nykytaide saatetaan luoda kollektiivisesti ja se voi olla tehty osin ammattimaisesti, osin amatöörimaisesti. Nykytaide keskittyy esitettävän asian sisältöön, eikä niinkään pyri edistämään jotain tiettyä taiteen lajia. (Sederholm 2000, 182.) Tyypillisiä ovat eettiset ja ekologiset teemat, ajankohtaiset aiheet ja arvojen pohdinta (Räsänen 2008, 127). Psalmimaailman uskon ulottuvuuksia ja arvoja pohtivat sisällöt ja tavoit-

teet kulkevat linjassa nykytaiteen teemojen kanssa. Ekologisuus ja tilapäisyys näkyvät muun muassa kierrätysmateriaaleina ja siinä, ettei teoksia ole tehty pitkäaikaiseen käyttöön, vaan ne voidaan hävittää edelleen kierrättämällä.

Nykytaiteen tavoitteena ei ole luoda pysyviä monumentteja, sen sijaan ohimenevyys ja tilapäisyys kuuluvat sen luonteeseen. Materiaalit saattavat olla tuhoutuvia, sisällöt paikallisia tai henkilökohtaisia, symbolit muuttuvia ja muodot vaihtelevia. Vastaanottajan täytyy monien mahdollisuuksien keskellä tehdä omat valintansa, koska nykytaiteessa on paljon keskeneräistä, epäselvää ja monimuotoista. Nykytaiteella on muitakin kuin esteettisiä arvoja. (Sederholm 2000, 181, 183.) Asioita pyritään tekemään näkyviksi niiden oikeissa yhteyksissä.

Psalmimaailma koostuu ensisijaisesti psalmin tekstistä, sen ympärille kirjoitetuista pohdinnoista, runoista ja kysymyksistä ja toisena erilaisista visuaalisista elementeistä. Nykytaiteessa kuva ja sana eivät ole toisilleen vastakkaisia, vaan ne voivat toimia toisiaan täydentävinä tarinoinnin tapoina (Sava & Katainen 2004, 36). Usein nykytaide perustuu siihen, että se ikään kuin häiritsee vastaanottajaa, ja laittaa tämän pohtimaan, mistä on kysymys (Räsänen 2008, 126). Chambers (2009) toteaa laatineensa Psalmimaailman rungoksi nimenomaan paljon kysymyksiä valmiiden vastausten sijasta.

KUVA 17 Tekstit ja visuaaliset elementit keskinäisessä vuoropuhelussaan kuljettivat osallistujat psalmin 136 teemojen läpi.

Nykytaiteessa voidaan tekniikan ja materiaalien puolesta tehdä yllättäviä yhdistelmiä. Muotoilun ja taiteen yhdistäminen näkyvät Psalmimaailmasakin. Yhtenä inspiraationlähteenäni ovat toimineet Anu Tuomisen (Vihma 2005, 62) teokset, jotka viestivät vahvasti arkiesineiden avulla. Tuomisen teokset lähenevät muotoilua, niissä tekotavan, materiaalin ja visuaalisuuden vuorovaikutus on pääosassa. Psalmimaailmassa tämä vuorovaikutus syntyy kertakäyttöastioiden ja muiden kierrätysmateriaalien kohdatessa valokuvan, tekstin, musiikin, värimaailman ja erilaiset pinnat sekä toiminnallisuuden.

Yksi nykytaiteen laji on interaktiivinen taide. Interaktiivinen tarkoittaa vuorovaikutuksellista (mm. Suomen valokuvataiteen museo 2009), kahden tai useamman välistä kommunikaatiota. Taideteoksen ja sen katsojan välillä muodostuu aina jokin suhde. Teos herättää katsojassaan jonkinlaisia tunteita, ajatuksia ja mielikuvia. Teos on tällöin kommunikoinut katsojalle ja katsojan sisäinen maailma puolestaan vastaa teokselle. Rastas (2009) toteaa, että jokainen taiteen vastaanottotilanne on interaktiivinen kokemus.

Interaktiivisella taiteella tarkoitetaan yleensä taidetta, johon katsojat voivat jollakin tavalla osallistua (Rastas 2009). Psalmimaailmassa pyrittiin katsomiskokemuksen lisäksi tarjoamaan mahdollisuus osallistua taiteen tekemiseen sekä visuaalisen että sanataiteen muodoissa. Koivunen (2009) kuvailee osallistumisen olevan tämän ajan nuorille tärkeää ja luontaista. Nettyhteisöissä ”oman jäljen jättäminen” on jokapäiväistä, sivustoille kirjoitetaan kommentteja ja käydään hetken päästä katsomassa, miten muut ovat reagoineet kommenttiini, olen vuorovaikutuksessa jätettyjen jälkien kautta.

Nykypäivän taide on ymmärrettävissä elämään sidoksissa olevaksi alueeksi, joka on kanssakäymisissä sitä vastaanottavien ihmisten kanssa muun muassa ajankohtaisista kysymyksistä (Kalhama 2003, 6). Kristillisyydessä olisi paljon opittavaa taiteen nykyisestä osallistavuudesta. Psalmimaailman ideoija Sirkku Chambers (2009) toteaa:

Meiän kristillisyydessä on paljon vastaanottamista. Se on niin kuin teatteriesitys, -- joka annetaan siellä kirkossa. -- Osallistumisen määrä on aika vähäistä monin paikoin. -- Tähän on siis tarkoitettu olevan yhteinen juttu. -- Jumalanpalvelus on yhteinen, me teemme sen. Kun tulette yhteen, on jokaisella jotain annettavaa, sanotaan Raamatussa. -- Yhteisesti tehdään, mutta kuitenkin siinä jokainen on yksilönä, mutta osana (suurempaa).

KUVA 18 Yhteisöllinen taideteos Psalmimaailmassa koostui kävijöiden maalaamista kuvista ja sanoista aiheesta ”minun luvattu maani”.

3 PSALMIMAAILMA TUTKIMUKSEN KOHTEENA

Psalmimaailman koostaminen opinnäytetyksi oli toiminnallisen ja tutkimuksellisen vaiheen muodostama kokonaisuus. Opinnäytetyö on luonteeltaan kvalitatiivis-kvantitatiivinen. Kvalitatiivinen luonne tulee esiin siten, että työllä ei pyritä yleistettävyyteen, vaan yhden ilmiön syvällisempään kuvaukseen ja ymmärtämiseen (Eskola & Suoranta 2000, 14; Tuomi & Sarajärvi 2009, 68). Kvantitatiivisuus näkyy tutkimusmenetelmässä: pää-tutkimusmenetelmänä oli puolistrukturoitu haastattelu, joka tuotti pääasiassa kvantitatiivista aineistoa. Lomakehaastattelun avoimet kysymykset ja aiemmassa vaiheessa tehdyt asiantuntijateemahaastattelut tuottivat kvalitatiivista aineistoa. Puolistrukturoidun haastattelun kvantitatiivista ja kvalitatiivista aineistoa analysoitiinkin aluksi tilastollisin menetelmin, mutta myöhemmässä vaiheessa se liitettiin kokonaisuudeksi kvalitatiivisen aineiston kanssa.

Opinnäytetyön toiminnallinen osuus rakentui samojen hypoteesien varaan kuin tutkimuksellinen osuus. Asiantuntijahaastattelun antanut Sirkku Chambers (2009) totesi useaan kertaan, ettei Psalmimaailma voi olla vaikuttamatta kävijöihin, jos sen toteuttajat ovat tehneet sitä, mitä ovat kokeneet Jumalan heidän sydämelleen laskeneen ja jos he ovat olleet kaikessa tekemisessään autenttisia ja aitoja. Myös Tommi Koivunen (2009) antoi haastattelussaan ymmärtää, että teeskentelemätön, luova ja avoin toiminta koskettaa nuoria ja saa aikaan kasvua ja muutosta. Psalmimaailman rakentaminen näiden ajatusten saattamana muodosti opinnäytetyön toiminnallisen osuuden, joka mahdollisti tutkimusaineiston keräämisen tutkimuksellista osuutta varten.

3.1 Aineiston keruu

Tutkimusaineiston keruu tapahtui lomakehaastatteluin (liite 1) Psalmimaailmanäyttelyn aikana Vapaakirkon kesäjuhilla Joensuussa 3.–5. heinäkuuta 2009. Psalmimaailmassa käyneitä ihmisiä haastateltiin heti käynnin jälkeen, kun he astuivat ulos näyttelyalueelta. Haastattelijat pysyivät ihmisiä vastaamaan viiden minuutin haastatteluun ja kiitokseksi haastattelusta haastateltava sai makeisen. Haastattelijoina toimivat Psalmimaailman rakentamisessa ja pystyttämisessä auttaneet ja näyttelyvahteina toimineet vapaaehtoiset. Haastatteluja teki kuusi eri ihmistä. Haastatteluja tehtiin kaiken kaikkiaan 53, mutta tutkimusaineistoon rajautui ikäluokitusten perusteella 45 haastattelua.

Psalmimaailma-näyttelyn aikana kaikki mukana olleet vapaaehtoiset tekivät havainnointia (Tuomi & Sarajärvi 2009, 81 – 82). Havaintoja ei kerätty etukäteen laaditun taulukon mukaan, vaan niistä keskusteltiin näyttelypäivien aikana ja niiden jälkeen. Keskustelujen sisältöä ei myöskään kir-

jattu mitenkään, joten havainnoinnilla kerätyn tutkimusaineiston rooli tutkimuksessa on pieni.

Lisäksi tutkimusaineistona toimivat Psalmimaailma-näyttelyssä käyneiden kirjoittamat tekstit niille varatuissa paikoissa seinillä ja vieraskirjassa. Aineistona toimivat myös kävijöiden maalaukset ja muut kävijöiden osallistumisesta kertovat merkit sekä Psalmimaailma-näyttelystä otetut valokuvat.

Varsinaisen tutkimusaineiston tukena on kaksi tutkimuksen taustaa ja teoriaa selvittänyttä teemahaastattelua, jotka tehtiin ennen Psalmimaailma-näyttelyä kesäkuussa 2009. Haastateltavina olivat Psalmimaailman alun perin kehittänyt Sirkku Chambers sekä Vapaakirkon kesäjuhlien nuorten HOPE 09 tapahtumasta vastanneen Suomen Vapaakirkon Nuorten nuorisotyön johtaja Tommi Koivunen.

3.2 Teemahaastattelut

Psalmimaailman taustoja ja tavoitteita sekä kytköksiä ajankohtaisiin ilmiöihin selvitettiin kahdella asiantuntijateemahaastattelulla. Haastattelujen etuna oli se, että niiden avulla voitiin syventää olemassa olevaa tietoa. Haastateltaessa oli mahdollista selventää vastauksia ja saada syvällisempää tietoa haastateltavien ajatuksista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 200 – 201; Tuomi & Sarajärvi 2009, 73.) Teemahaastattelu on avoimen ja strukturoidun haastattelun välimuoto, jolle on tyypillistä, että haastattelun aihepiirit ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys ovat määrittelemättömiä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 203 & Eskola & Vastamäki 2001, 25–26.)

Molemmat haastateltavat sekä Koivunen että Chambers osallistuivat myös itse Psalmimaailman toteuttamiseen. Tosin vain Chambers oli tuottamassa sisältöä ja siinä hänellä onkin tärkein rooli, koska hän oli ensisijaisesti tekstien laatija ja tässä mielessä myös koko näyttelyn runkona toimineen psalmitekstin tulkitsija sekä Psalmimaailman tämänkertaisen teeman luoja. Koivunen oli vastuussa HOPE09-tapahtuman järjestämisestä ja toimi Psalmimaailman toteutuksen mahdollistajana ja yhteyshenkilönä tapahtumapaikkakunnalla Joensuussa vaikuttaviin henkilöihin.

Asiantuntijateemahaastattelujen sisällöt olivat osittain eriävät. Chambersiltä kysyin Psalmimaailman synnystä ja syntyyn vaikuttaneista tekijöistä, Psalmimaailman esittämistavan muotoutumisesta visuaalisten elementtien ja tekstin yhdistelmäksi sekä siitä, mitä Chambers haluaisi kysyä Psalmimaailmassa käyneiltä. Koivuselta taas kysyin SVN:n nuorisotyön tavoitteista ja arvoista sekä SVN:n toimintamuodoista. Yhteneviä teemoja olivat nuoret kohderyhmänä, Psalmimaailman visuaalisuuden merkitys nuorten hengellisessä kasvatuksessa, Psalmimaailman tavoitteet ja mikä Psalmimaailmassa kasvattaa ja koskettaa. Molempien haastateltavien kanssa teemoiksi muodostuivat myös luovuuden osuus seurakuntatyössä yleensä,

toimintaan osallistumisen merkitykset ja Psalmimaailman tulevaisuuden mahdollisuudet.

Haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin sanatarkasti. Litteroitaessa jätettiin pois täytesanat, kuten ”niinku”, ”että” ja ”tota”. (ks. Eskola & Vastamäki 2001, 41.) Litteroidut haastattelut teemoiteltiin ja niistä etsittiin yhtenevyyksiä. Haastattelut antoivat vihjeitä haastatteluhetkellä vielä rakenteilla olevan Psalmimaailman sisällön muovaamiseen. Haastattelujen antia hyödynnettiin myös lomakehaastatteluiden kysymysrunгон luomisessa. Koko opinnäytetyössä haastattelujen anti kulkee teoriataustan ja tutkimustulosten tukena.

3.3 Puolistrukturoidut lomakehaastattelut

Tuomi ja Sarajärvi (2009, 72) toteavat, että kun halutaan tietää, mitä ihminen ajattelee tai miksi hän toimii tietyllä tavalla, on viisasta kysyä asiaa häneltä itseltään. Lomakehaastattelulla pyrittiin siis selvittämään Psalmimaailmassa käyneiden ihmisten ajatuksia ja kokemuksia heidän Psalmimaailmassa viettämästään hetkestä. Haastattelukysymykset olivat suurimmaksi osaksi monivalintakysymyksiä, mukana oli kaksi avointa kysymystä sekä lopussa mahdollisuus antaa muita kommentteja. Strukturoidussa eli lomakehaastattelussa kysymysten muoto ja esittämisjärjestys on aina edeltä määrätty. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 190 & 203)

Tavoitteena oli saavuttaa mahdollisimman suuri määrä ihmisiä lyhyessä ajassa, joten lomakehaastattelu oli perusteltu valinta. Strukturoitu haastattelu on helppo tehdä ja sillä voidaan nopeasti tavoittaa useita ihmisiä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 190 & 203). HOPE09-tapahtuma kesti perjantai-illasta sunnuntai-iltapäivään, yhden viikonlopun, jona aikana ohjelmaa tapahtumapaikalla, jäähallissa, oli useampaan eri otteeseen, muttei koko ajan. Psalmimaailma sijaitti samassa jäähallissa, joten ihmiset kävivät Psalmimaailmassa HOPE09-tapahtuman ohjelman yhteydessä. Käytännössä suurin osa ihmisistä kävi Psalmimaailmassa lauantai-iltana, joten suurin osa haastatteluistakin tehtiin tuolloin. Haastattelulupa kysyttiin kultakin haastateltavalta samassa hetkessä ja tilanne sujui melko mutkattomasti, vain harvat kieltäytyivät haastattelusta (ks. Tuomi & Sarajärvi 2009, 74). Yleensä ihmiset kokevat tutkimushaastatteluun osallistumisen positiivisena mahdollisuutena vaikuttaa ja kertoa kokemuksistaan (Eskola & Vastamäki 2001, 25–26).

Koska ihmiset tulivat ryppäinä, oli monen haastattelijan käyttäminen edellytys haastattelujen saamiselle. Usean haastattelijan käytössä on kuitenkin se riski, että jokainen esittää kysymykset hiukan eri tavalla. Haasteellisinta olikin hyvien ja yksiselitteisten kysymysten laadinta yksisivuisen haastattelulomakkeeseen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 190 & 203). Lomakehaastattelussa tulisi kysyä vain sellaisia asioita, joilla on tutkimuksen kannalta merkitystä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75).

Kysely, jonka kävijä itse täyttää, olisi ollut vaihtoehto haastattelulle. Kyse-lyyn verrattuna lomakehaastattelun etu on kuitenkin siinä, että haastateltava voi kysyä haastattelijalta selvennystä kysymykseen, jota ei ymmärrä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 190 & 203). Henkilökohtainen kon-takti haastateltaviin antoi haastattelijoille lisäksi paljon havainnointiaineis-toa Psalmimaailmassa käyneistä ihmisistä ja heidän kokemuksistaan (ks. Tuomi & Sarajärvi 2009, 73).

Opinnäytetyön tutkimuksen kohteena oleva populaatio eli perusjoukko olivat 11–40-vuotiaat Psalmimaailmassa HOPE09-tapahtuman aikana käyneet nuoret ja nuoret aikuiset. Tästä perusjoukosta valittiin otos eli 45 haastateltavaa, joiden ajateltiin edustavan perusjoukkoa. Perusjoukon, eli Psalmimaailmassa tapahtuman aikana käyneiden 11–40-vuotiaiden määrä, oli arviolta muutamia satoja nuoria ja nuoria aikuisia. (ks. Kananen 2008, 70–72.) Haastattelut pyrittiin tekemään yksinkertaista satunnaisotantaa muistuttavalla tavalla eli haastateltavia ei valikoitu jollakin systeemillä, vaan haastattelijat olivat valmiita ottamaan haastateltavakseen aina seu-raavan Psalmimaailman näyttelyalueelta poistuvan kävijän, jos tämä suos-tui haastatteluun (ks. Kananen 2008, 75). Haastatteluja tehtiin kaikkina ai-koina, jolloin Psalmimaailma oli avoinna yleisölle, joten haastateltavaksi saattoi päätyä sekä tapahtumassa vain yhtenä päivänä käynyt että tapah-tumassa koko viikonlopun viettänyt kävijä. Haastateltavien määrää ei ollut määriteltä etukäteen ja se muodostuikin sen mukaan, kuinka paljon haas-tatteluja suinkin ehdittiin tekemään. (mm. Tuomi & Sarajärvi 2009, 85–90.)

Lomakehaastattelut Psalmimaailmassa käyneille selvittivät, kauanko kävi-jät viettivät aikaa Psalmimaailmassa, kävivätkö he siellä useamman ker-ran, aikoivatko he mennä uudelleen ja osallistuivatko he toiminnallisissa pisteissä ja missä niistä. Haastateltavilta kysyttiin, mikä asia heille jäi eri-tyisesti Psalmimaailmasta mieleen ja miksi juuri se. Lopuksi esitettiin kymmenen väittämää, jotka käsittelivät kävijän kokemusta Psalmimaail-masta. Taustatietona toimivat kävijöiden ikä ja sukupuoli, koska näillä te-kijöillä arveltiin olevan vaikutusta siihen, miten Psalmimaailma koettiin. (Liite 1.)

3.4 Havainnointi

Psalmimaailman näyttelyaikana harjoitettiin havainnointia. Havainnoinnil-la pyrittiin saamaan selville tutkimusongelman kannalta merkityksellistä tietoa kävijöiden käyttäytymisestä ja kokemuksista Psalmimaailmassa. Havainnointia tekivät kaikki Psalmimaailmassa näyttelyvahteina ja haas-tattelijoina toimineet vapaaehtoiset. Havainnointiin ei luotu ennalta ha-vainnointikaaviota, jonka perusteella havainnot olisi kerätty, eikä havain-toja kirjattu ylös, vaan niistä keskusteltiin ryhmänä kunkin näyttelypäivän päätyttyä. Havainnoinnilla ei tässä mielessä ollut tieteellistä luonnetta ja siksi sen tuottaman aineiston käyttö tutkimuksessa on vähäistä. (Grönfors 2001, 134–137.)

Havainnoinnin yhdistämistä muihin aineistonkeruumenetelmiin pidetään hedelmällisenä. Se on laadullisessa tutkimuksessa toinen yleinen tiedonkeruumenetelmä. (Aarnos 2001 & Grönfors 2001, Tuomen & Sarajärven 2009, 81 mukaan.) Havainnoinnin avulla asiat voidaan nähdä oikeissa yhteyksissään, se selventää ihmisten käyttäytymiseen liittyviä seikkoja ja monipuolistaa kerättävää tietoa (Tuomi & Sarajärvi 2009, 81).

Havainnoinnin etuna oli, että sillä saatiin suoraa ja välitöntä tietoa ihmisten käyttäytymisestä Psalmimaailmassa ja siellä vallitsevista vuorovaikutustapahtumista. Havainnoitavat eivät siis tienneet olevansa havainnoinnin kohteena, joten havainnointini ei todennäköisesti vaikuttanut ihmisten käyttäytymiseen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 208 & 211.) Havainnointi Psalmimaailmassa oli piilohavainnoinnin ja ei-osallistuvan havainnoinnin välimuoto. Piilohavainnoinnissa tutkija osallistuu tutkittavien elämään yhtenä heistä, mutta tutkittavat eivät tiedä olevansa tutkimuksen kohteena. Ei-osallistuvassa eli havainnoinnissa ilman osallistumista tutkittavat tietävät tapahtuman tutkimusluonteen, mutta tutkija ei osallistu tutkittavien toimintaa, jolloin vuorovaikutus tutkijan ja tutkittavien välillä ei ole merkityksellinen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 81–82.) Psalmimaailmassa havainnoijat eivät osallistuneet havainnoitavien kanssa samaan toimintaan, vaan toimivat omissa tehtävissään havainnoidessaan.

Piilohavainnointia voidaan pitää eettisesti ristiriitaisena, koska ihmiset eivät tiedä olevansa tutkimuksen kohteita (esim. Tuomi & Sarajärvi 2009; 131 – 133, Eskola & Suoranta 2000, 52 - 59). Psalmimaailma-näyttely oli kaikille avoin ja kävijöitä oli kolmen päivän aikana arviolta useita satoja, joten yksittäisen opinnäytetyössä ilmenevän havainnon liittämisen johonkin tiettyyn henkilöön lienee lähes mahdotonta. Grönfors (2001) ei pidä aina välttämättömänä tutkittavien suostumuksen pyytämistä. Hänen mukaansa piilohavainnointia voidaan harjoittaa joukkotilanteissa, ”jossa ihmiset ovat kokoontuneet tilapäisesti jonkin asian ympärille” esimerkiksi julkisessa tilassa. Havainnointiluvan kysymisessä tällaisissa tilanteissa jokaiselta paikalle osuneelta ihmiseltä ei ole mitään mieltä. Olennaisinta on se, että tilanteeseen oli tässä vaiheessa suullinen tutkimuslupa tapahtuman järjestäjältä (Grönfors 2001, 133).

Joissakin tapauksissa havainnointi tapahtui keskustelutilanteissa Psalmimaailman kävijöiden kanssa. Näissä tilanteissa tapahtui usein niin, että kävijä sai tietää Psalmimaailmaan liittyvästä tutkimuksesta ja olevansa havainnoinnin kohteena. Näissä tilanteissa havainnointi muistutti osallistuvaa havainnointia ja tietoisuus tutkimustilanteesta saattoi vaikuttaa kävijän käyttäytymiseen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 81–82.)

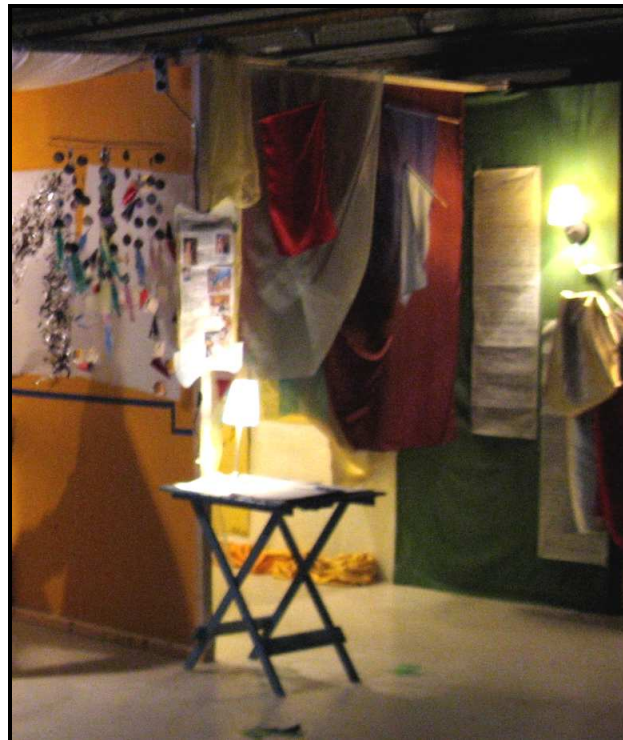
Psalmimaailma-näyttelyn aikana kävijät kiersivät melko ahdasta näyttelytilaa omassa rauhassa, eikä kukaan näyttelyvahtina tai haastattelijana toiminut vapaaehtoinen kokenut, että olisi ollut viisasta mennä näyttelytilaan havainnoimaan ihmisiä, koska se tuntui tungettelevalta ja häiritsevältä. Osa vapaaehtoisista keskittyi aina ohjaamaan kävijöitä näyttelyn tilan yhteydessä, mutta ulkopuolella, olleessa askartelupisteessä, jolloin havainnointi keskittyi vain askartelupisteessä tapahtuviin asioihin. Havainnointi keskittyi siis pääsääntöisesti tilanteisiin, jossa ihmiset astuivat sisään tai

ulos näyttelytilasta, keskusteluihin näyttelytilan ulkopuolella ja yleiseen ilmapiiriin ja tapahtumiin jäähallissa, jossa näyttelytila sijaitsi.

3.5 Kirjallinen ja kuvallinen tutkimusaineisto

Psalmmimaailman kävijät tuottivat käynnillään sekä kirjallista että kuvallista aineistoa. Psalmmimaailman seinille oli mahdollista kirjoittaa ja maalata. Näyttelytilan ulkopuolella oli vieraskirja, johon kävijöillä oli mahdollisuus kommentoida kokemaansa. Lisäksi kävijät osallistuivat villalankaa virkkaamalla yhden taideteoksen rakentamiseen, roskaa liimaamalla kävijät rakensivat näyttelytilan ulkopuolen seinään mosaiikkimaista tekstiä ja samassa paikassa oli mahdollisuus askarrella itselle ”urhoollisuusmitali”. Psalmmimaailmaa kuvattiin koko näyttelyn aukioloajan ja näin saatiin yhteistoiminnallisesti tuotetut teokset ja tekstit dokumentoitua. Tällaista kirjallista ja kuvallista tutkimusaineistoa kutsutaan yksityisiksi dokumenteiksi (Tuomi & Sarajärvi 2009, 84). Kerättyä aineistoa ei analysoitu itsenäisenä kokonaisuutena, vaan saadut tulokset liitettiin tulkintavaiheessa muiden aineistojen tuottamiin tuloksiin täydentämään varsinaisia tutkimustuloksia.

KUVA 19 Tutkimusaineistoa kertyi muun muassa Psalmmimaailman uloskäynnin liepeillä sijainneeseen vieraskirjaan kirjoitetuista kommenteista.

3.6 Aineiston analysointi sekä tulosten tulkinta ja esittäminen

Puolistrukturoidut lomakehaastattelut tuottivat pääasiassa kvantitatiivista aineistoa. Avoimien kysymysten vastaukset tuottivat kvalitatiivista aineistoa. Teemahaastattelut tuottivat myös kvalitatiivista aineistoa. (ks. Tuomi & Sarajärvi 2009, 74–75.) Kvantitatiivisen aineiston analyysi alkoi aineiston koodaamisella, tilastoimisella ja taulukoimisella. Puolistrukturoitujen haastattelujen tuottaman määrällisen aineiston analyysissä aineisto koodattiin vastaajien iän ja sukupuolen mukaan ja aineistosta tehtiin tilastollisia analyysejä. Myös avoimen kysymyksen laadullinen aineisto käsiteltiin luokittelun jälkeen määrällisesti ja tilastoitettiin (Tuomi & Sarajärvi 2009, 93). Tätä vaihetta voidaan kutsua havaintojen keräämiseksi. Seuraavaksi siirryttiin selittämisen vaiheeseen eli tulokset tulkittiin suhteessa toiminnan tavoitteisiin, teemahaastattelujen tuloksiin ja opinnäytetyön teoriataustaan. (Alasuutari 2001, 50.)

Kvalitatiivisen teemahaastattelun aineiston analyysissä käytössä oli teemoittelu. Laadullisen aineiston analyysiä kutsutaan sisällön analyysiksi (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91). Teemahaastattelun aineiston analyysissä tehtiin havaintojen pelkistämistä ja yhdistelyä (Alasuutari 2001, 40). Tulosten tulkinnassa, jota Alasuutari (2001, 44) kutsuu arvoituksen ratkaisemiseksi, pyrittiin tekemään merkitystulkinta tutkittavasta ilmiöstä. Sekä kvantitatiivisen että kvalitatiivisen aineiston tulokset koottiin yhteen ja palattiin teoriataustaan, josta pyrittiin löytämään tutkimustuloksista nousseita ilmiöitä selittäviä tekijöitä (Alasuutari 2001, 44–48).

Opinnäytetyön aineiston analyysi etenee abduktiivisen päättelyn logiikalla. Analyysin eri vaiheissa painottuu välillä aineistolähtöisyys, välillä teorialähtöisyys ja valmiit mallit. Tutkimuksellisen osuuden analyysivaihe on luonteeltaan teoriaohjaava tai teoriasidonnainen. Aikaisempi tieto ja teoria ohjaavat aineiston analyysia, mutta aineistosta nostetaan esiin myös uusia ajatuksia. Aluksi analyysi etenee aineistolähtöisesti, mutta myöhemmin mukaan tulee poimintoja teoriasta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 96–97; Eskola 2001, 136–137.)

Vaikka tämän opinnäytetyön tutkimuksellinen osuus ei ole puhtaasti aineistolähtöinen eikä aineisto ainoastaan laadullinen, lähestyy opinnäytetyön tavoite kuitenkin fenomenologiaa, jossa tutkitaan kokemuksia. Fenomenologiassa tärkeää on tutkijan omien ihmis- ja oppimiskäsityksien tiedostaminen ja niitä onkin avattu alaluvuissa 2.1, 2.3 ja 2.4. Fenomenologisessa ihmiskäsityksessä keskeistä on kokemus, merkityksellisyys ja yhteisöllisyys. Kokemus käsitetään ”ihmisen kokemuksellisenä suhteena omaan todellisuuteensa”. Ihmisen kokemuksilleen antamat merkitykset ovat fenomenologiassa tutkimuksen kohteena. (Laine 2001, 26–34.)

Teemahaastattelujen ja lomakehaastattelujen tulokset esitetään opinnäytetyön luvussa viisi. Laadullisen aineiston tulokset kerrotaan yhtenäisiä teemoja tekstissä aukaisten. Määrällisen aineiston tulokset kuvataan taulukoiden, kuvioiden ja tekstin avulla. Tuloksista tehdyistä johtopäätöksistä kerrotaan luvussa kuusi.

4 PSALMIMAAILMAN LUOMINEN JA SISÄLTÖ

Psalmmimaailma on Jumala-kokemus visuaalisessa muodossa. --- Jumalakokemus. Kokemus Jumalasta. Jumala on hyvä. Sillon, kun ihmiset lopettaa uskomasta siihen, sillon kun länsimaan ihmiset on lopettanu uskomasta, että Jumala on hyvä, niin jonkun pitää herätellä. Ja tää on niinku yks tapa herätellä. ”Ooksä elossa?”, onks ihmiset elossa, sykkiikö mikään teiän sydämessä? (Chambers 2009.)

KUVA 20 Roskakasoista taiteeksi.

Psalmmimaailman kokoaminen fyysiseen muotoonsa alkoi roskan keruutaikoilla. Kolmessa kotitaloudessa pestiin ja kuivattiin tarkoitukseen sopivaa jätettä, lähinnä elintarvikepakkauksia. Pahvit, joihin suuri osa teoksista tehtiin ja pakattiin, saatiin ravintolasta, jossa ystäväni niitä työnsä ohessa keräsi. Päätaavoitteena oli, että mahdollisimman vähän ostetaan mitään. Tyhjensin kaikki omat askartelutarvikevarastoni ja kuljetin kaiken tavaran ja työkalut monessa erässä Hämeenlinnan Vapaaseurakunnan alakertaan.

KUVA 21 Monet elementit rakennettiin pahvilaatikoista, jotta niistä saatiin kevyitä kuljettaa ja ripustaa.

Ideat toteutustavoista ja -tyylistä sekä suuresta osasta teoksia olivat valmiina mielessäni. Olin kirjoittanut ja piirtänyt ne paperille yhtenä lauantai-iltana, jolloin sain idean myös opinnäytetyöstä. Ideointia ei voi juurikaan kuvailla sanalla prosessi, koska en ollut uhrannut Psalmmimaailmalle ajatustakaan ennen tuota yhtä iltaa, eikä minulla ollut Psalmmimaailman tekstejä vielä luettavanani. Ideat syntyivät kerralla ja säilyivät lähes muuttumattomina loppuun saakka. Taustalla on kuitenkin aiempi kokemukseni Psalmmimaailman rakennusprosessista ja opiskelun kautta opitut taidot ja tiedot.

Kyl se arvo, mikä on rohkeus ni kyl se liittyy (Psalmmimaailmaan). --- että uskalletaan tehdä asioita luovasti ja uudella tavalla. --- Jumalan kunniaksi. (Koivunen 2009.)

4.1 Visuaaliselle ilmeelle asetetut tavoitteet ja rajoitteet

KUVA 22 Markus ja Riikka ahkerovat.

Tyylillisesti tavoitteena oli tehdä nuorekas yhtenäinen kokonaisuus. Vä-reissä toistuivat musta, valkoinen, hopea ja keltainen. Tiedossa oli, että Psalmimaailma tulisi olemaan laaja kokonaisuus, jossa on lukuisia eri osa-alueita ja visuaalisten elementtien tulisi luoda tilaan oikea tunnelma. Visuaaliset elementit tulisi valmistaa lyhyessä ajassa lähes ilmaisista materiaaleista ja niiden tulisi olla kuljetettavissa Hämeenlinnasta Joensuuhun ja takaisin mahdollisesti pienehkössä tilassa. Materiaaleista tuli pitkälti Psalmimaailman visuaalisen ilmeen juttu vasta toteutusvaiheessa. Mehutölkit, säilyketölkit ja muoviset liharasiat alkoivat puhua minulle tuottamamme roskan määrästä ja erilaiset ympäristökasvatukselliset ajatukset alkoivat tulla mukaan työskentelyyn.

4.2 Visuaalisten elementtien toteutus ja Psalmimaailman pystytys

KUVA 23 Kaisa pakkaa Psalmimaailmaa Hämeenlinnassa matkaa varten.

Kuukauden mittaisen hajanaisen työrupeaman tuloksena Psalmimaailma oli valmis pakattavaksi. Töitä oli tehty välillä talkoovoimin, välillä yksin. Joensuussa, Vapaakirkon kesäjuhlien Nuorten HOPE09-tapahtuman tapahtumapaikalla, jäähallissa, edessä oli uusi haaste. Rakentamamme ko-

konaisuus oli purettava pahvilaatikoista ja sovittava joensuulaisen rakennustiimin Psalmimaailmaa varten rakentamaan tilaan. Olin itse laatinut pohjapiirustuksen ja asettanut seinämateriaaleille ehtoja. Rakennusvaiheessa kommunikoin rakennustiimin kanssa puhelimitse, jolloin tilaa päätettiin teknisistä syistä hiukan pienentämään. Alkuvaikutelma oli se, että tila on kovinkin pieni, seinämät kirjavat ja kirkuvan väriset. Päätimme päällystää seiniä niittaamalla niihin sanomalehteä, valkoista piirustuspaperia ja kertakäyttölakanaa. Pääasiassa pahvista tehdyt teokset kiinnitettiin naulaamalla, tekstipapereita niitattiin ja lippuja viriteltiin roikkumaan vanhoista aitaritiloista. Valaistus rakennettiin lainatuilla ja muutamalla ostetulla kohdevalaisimella ja lainatuilla jatkojohdoilla. Rakennusurakassa kuului lähes kaksi päivää. Apujoukkoja oli Joensuusta, Porista, Jyväskylästä ja Hämeenlinnasta.

KUVA 24 Rakennustyömaa Joensuun jäähallissa hetki ennen h-hetkeä

4.3 Psalmimaailman rakenne ja sisältö

Sisäänkäynti

KUVA 25 Encounter-psalmimaailman sisäänkäynti.

Psalminaailmaan astuttiin sisään paperipalloista tehdyn oviverhon lomas- ta. Yläpuolella oli kauas näkyvä ”Encounter”-teksti, joka kutsui kohtaa- maan Jumalaa (*encounter, suom. kohtaaminen*). Huomion herättäjänä toi- mivat pienet pyöreät led-valot. Sisäänkäyntiin sijoitettu vahva musta ke- hys liittyi sisällöltään psalmin 136 ensimmäiseen jakeeseen, mutta loi si- säänkäyntiin ikään kuin ikkunan, josta kurkistaa sisällä valoissa kylpevään visuaaliseen maailmaan.

Psalmi 136, jae 1

”Herran armo kestää iäti. Kiittäkää Herraa! Hän on hyvä. Iäti kestää hä- nen armonsa.” (Ps. 136:1)

KUVA 26 Sokerista ja liimasta struktuurinsa saanut tarmo! –teksti.

Ensimmäisen jakeen teemaksi muodostuivat armo ja tarmo. Tekstinä oli Sirkku Chambersin kesäjuhlien isännälle, Joensuun Vapaaseurakunnan pastorille, Ari Urhoselle tekemä haastattelu. Urhonen oli kesäjuhlien tun- nuslauseen, ”armo antaa tarmoa” keksijä. Kesäjuhlat oli lisäksi nimetty Armon Areenaksi, koska pääohjelma tapahtui Joensuun Areenalla. Haas- tattelu kirjoitettiin suurille valkoisille papereille, jotka käännettiin sivuista muistuttamaan kirjakääröä. Tekstin yläpuolelle kiinnitettiin suurin pahvi- sin ja sokerilla koristelluin kirjaimin sana ”tarmo!” niin, että t-kirjain muodosti suuren ristin. Väriyksessä pitäydyttiin valkoisella linjalla. Si- säänkäyntiin sijoitettu musta kehys oli 90 asteen kulmassa teksteihin näh- den. Kehyksen alkuperäisenä tarkoituksena oli toimia eräänlaisena tv- ruutuna, jossa olisi voinut haastatella vaikka Ari Urhosta paikan päällä tai pitää muuta live-ohjelmaa. Käytännössä, paikan päällä, idea ei vaikuttanut toimivalta, joten sitä ei lähdetty toteuttamaan. Ihmiset olivat pääsääntöi- sesti hyvin kaukana Psalminaailmasta tai sisällä Psalminaailmassa. Nuor- et eivät juuri viettäneet aikaa jäähallissa ilmoitettujen ohjelma-aikojen ul- kopuolella, joten live-ohjelmalle ei olisi ollut yleisöä.

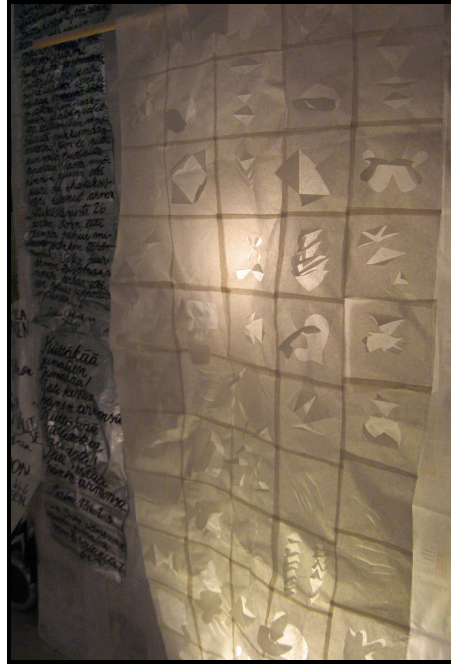
Jumalan armo on toimiva voima. Armo on itse asiassa vallankumouksellinen asia. Oikein ymmärrettynä se synnyttää meissä tienraivaajan hengen. Jeesuksen toiminta johti jatkuviin yhteentörmäyksiin aikansa uskonnollisten byrokraattien kanssa. Hän, jos kuka, eli armossa ja

totuudessa. Mielestäni armon puuttuminen elämästä johtaa passiivisuuteen! (Ari Urhonen 2009.)

Psalmi 136, jakeet 2 ja 3

*”Kiittäkää jumalien Jumalaa! Iäti kestää hänen armonsä. Kiittäkää valti-
aitten valtiasta! Iäti kestää hänen armonsä.” (Ps. 136:2-3)*

KUVA 27 Paperiverhon kuviot toteutettiin leikkaamalla päällimmäiseen paperiin erimuotoisia aukkoja.

Jakeiden kaksi ja kolme äärellä pohdittiin edelleen armon luonnetta. Markus Lähden ajatelma armosta kirjoitettiin hopeiselle pohjalle, joka muodostui yhteen ommelluista kahvipusseista. Samalla tavalla tuotiin esille Sirkku Chambersin omakohtainen tarina armoon liittyen. Erilaisista paloista ommeltu hauras valkoinen paperiverho ripustettiin tekstien viereen hiukan irti seinästä, jotta se saatiin valaistua takaa.

*Onko armo?
hiljaisuutta meluun
ääntä hiljaisuuteen
valoa pimeyteen
varjoa paisteeseen
(Markus Lähde 2009.)*

--- Minä kimpaannuin, ja aloin valittaa edellisen illan myöhäisestä nukkumaanmenosta: ”Kun ei nuku kunnolla, tuollaista tapahtuu.” Vasta myöhemmin tajusin, että juuri olin ihastuksissani lukenut armon iätikestämisestä 26 kertaa. Koin, että Jumala puhui minulle jotenkin tähän tyyliin: ”Siksi juuri armoa toistetaan niin monta kertaa, että sen totuus uppoaisi sydämeen...!! (Sirkku Chambers 2009.)

Psalmi 136, jakeet 4, 5 ja 6

”Hän yksin tekee suuria ihmetekoja. Iäti kestää hänen armonsä! Hän on taitavalla kädellään tehnyt taivaan. Iäti kestää hänen armonsä! Hän on levittänyt maan vetten päälle. Iäti kestää hänen armonsä!” (Ps. 136:4-6)

KUVA 28 Kanahäkkiverkosta, muovisista ruokailuvälineistä ja elintarvikerasioista koottu puu kertomassa Jumalan luomistyöstä.

KUVA 29 Valkoisesta elintarvikemuovista valkoiseksi maalatulle pahville koottu teos.

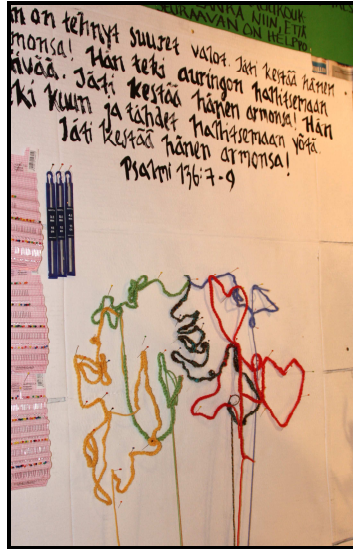
Luomista käsittelevä kuuden jakeen jakso jaettiin kahteen osaan, joista ensimmäisessä jakeiden neljä, viisi ja kuusi muodostamassa osassa, ihmetelään Jumalan suuria tekoja, luomisen moninaisuutta ja elämän erityisyyttä. Katsojalta kysyttiin, milloin hän oli viimeksi pysähtynyt ihmettelemään Luojan käten töitä. Terhi El Massrin kolme runoa laittoivat miettimään kiireen ja paljon puheen keskelle Luojan suuruutta ja armon valtavuutta. Luomista kuvattiin kahdella puuta esittävällä teoksella. Toisessa teoksessa valkoiselle pahvipohjalle liimattiin valkoisia elintarvikemuoviastioita ja ruokailuvälineitä niin, että ne muodostivat puun rungon ja lehvästön materiaalien korkeusvaihtelujen ansiosta. Toinen teos seisoivat lattialla juuriensa tukemana. Juuret, runko ja oksat muotoiltiin kanahäkkiverkosta, johon rautalangalla sidottiin läpinäkyviä elintarvikemuovirasioita sekä ruokailuvälineitä. Tämä puu valaistiin kahdella rungon sisään laitetulla lampulla.

*--- Taivas, maa, avaruuden valot
Ja Jumala osaa olla hiljaa
Kuitenkin täydellisesti läsnä.---
(Terhi El Massri 2009.)*

*---Kiire kasvaa isoksi, kiire kokea, kiire nauttia elämyksistä.
---Vauhti ei ole elämän synonyymi.---
(Terhi El Massri 2009.)*

Psalmi 136, jakeet 7, 8 ja 9

*”Hän on tehnyt suuret valot. Iäti kestää hänen armonsa! Hän teki aurin-
gon hallitsemaan päivää. Iäti kestää hänen armonsa! Hän teki kuun ja
tähdet hallitsemaan yötä. Iäti kestää hänen armonsa!” (Ps. 136:7-9)*

KUVA 30 Psalmimaailman kävijöiden luoma virkkausteos.

Luomisteema jatkuu jakeissa seitsemän, kahdeksan ja yhdeksän. Tässä kohtaa katsojaa kehoitettiin luomaan itse virkkaamalla. Valkoiselle pahvi-pohjalle oli laitettu nuppineulalla kiinni kolme ketjuvirkattua alkua, joita oli mahdollista jatkaa ja kiinnittää nuppineuloilla haluamaansa muotoon. Teoksesta tuli siis yhdessä tehty, joten sen muoto ei ollut ennustettavissa. Kirkkaan väriset langat toimivat ainoana väriläiskänä Psalmimaailman ensimmäisellä käytävällä.

Välipuhe

KUVA 31 Mattias Häyryn pohdintaa.

Mattias Häyryn runo toimi jonkinlaisena välittäjänä valkoisen ja mustan maailman, luomisen, armon riemun ja riippuvuuksien synkkyuden välillä.

Häyryn runon myötä Psalmimaailmassa lähestyttiin vaikeita henkilökohtaisia mustalla sävytettyjä teemoja.

Psalmi 136, jakeet 10 ja 11

”Hän löi Egyptiä, surmasi sen esikoiset. Iäti kestää hänen armonsä! Hän vei Israelin pois Egyptistä. Iäti kestää hänen armonsä!” (Ps. 136:10–11)

Egypti kuvasi riippuvuuksien ja orjuuksien täyttämää elämää. Katsojalta kysyttiin, oliko hän kokenut Jumalan auttavan hänet pois Egyptistä, vapauteen riippuvuuksista. Kysymysten alla oli 24-vuotiaan ”Karoliinan” tosi tarina siitä, miten hän ajautui elämänsä Egyptiin ja kuinka hänet vapautettiin. Karoliinan tarinassa tuli esille niin vihan, ylpeyden kuin päih-teidenkin tuomat kahleet. Osallistujilla oli myös mahdollisuus ottaa mukaansa erilaisia pieniä kirjasia, joissa erilaisista riippuvuuksista vapautuneet kertoivat tarinaansa. Tekstit olivat suurilla mustilla pahvipohjilla, joihin leikattiin aukot kahta mustavalkoista valokuvaa varten. Toisessa kuvassa jalka ja käsi ovat ristissä, ikään kuin rukousasennossa. Toisessa kuvassa on takaviistosta kuvattu sorsa, joka kääntää päätään pois päin. Koko tämän teema-alueen yläpuolella roikkuivat hopeiset kahvipusseista leikatut pyöreistä palloista muodostuvat verhomaiset koristeet.

KUVA 32 Mustan ja hopean sävyttämä nurkkaus Kaisa Siistosen valokuvien varustettuna kertoi riippuvuuksista ja niistä vapautumisesta.

Psalmi 136, jae 12

”Hänen väkevä kätensä, kohotettu kätensä sen teki. Iäti kestää hänen armonsa!” (Ps. 136:12)

Jakeen 12 kohdalla osallistujalta kysyttiin, milloin hän oli kokenut, että ”Jumalan käsi on kohotettu ja väkevä auttamaan häntä?”. Terhi El Massri kirjoittaa runossaan elämämme orjapiiskureista, jotka vaativat meiltä yhä enemmän ja yhä parempaa suoritusta. Lopulta Egypti orjuuttajineen on sisällä meissä ja vain Jumalan kohotettu käsi on voimallinen vapauttamaan meidät. Tekstit kirjoitettiin suurelle mustalle pohjalle, johon liimattiin suuri määrä säilyketölkkejä. Teos jatkoivat mustien teosten sarjaa sijoittuen aiempien viereen.

KUVA 33 Säilyketölkkit luovat mielenkiintoisen ja kiiltävän pinnan teokseen, joka jatkaa riippuvuusteemaa.

KUVA 34 Terhi El Massrin runo kirjoitettiin vaalealla sävytettyjen sanomalehtisuikaleiden päälle.

Psalmi 136, jakeet 13, 14 ja 15

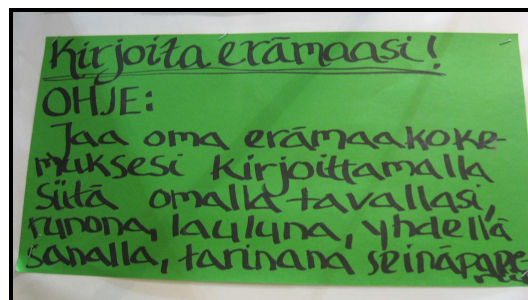
”Hän halkaisi Kaislameren kahtia. Iäti kestää hänen armonsa! Hän vei Israelin kansan vetten välitse. Iäti kestää hänen armonsa! Hän syöksi faraon joukkoineen Kaislamereen. Iäti kestää hänen armonsa!” (Ps. 136:13–15)

KUVA 35 Muovikasseista valmistettu Kaislameri, jonka vedet ovat jakautuneet.

Jakeista 13, 14 ja 15 alkaa matka vapauteen, Kaislameren halki. Kysymys kuului: ”Oletko nähnyt elämässäsi halkaistuja Kaislameriä?”. Tämä kohta ikään kuin jakoi Psalmimaailman kahteen erilaiseen osa-alueeseen. Osallistujia kulki silittämällä sulatetuista muovikasseista tehtyjen tilkkuverhojen välistä Psalmimaailman värikkäämmälle ja toiminnallisemmalle puolelle.

Psalmi 136, jae 16

KUVA 36 Toimintaohje Psalmimaailman kävijälle.

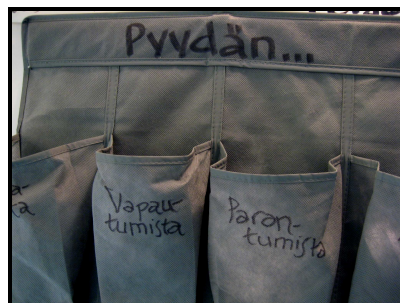
”Hän johdatti kansaansa autiomaassa. Iäti kestää hänen armonsa!” (Ps. 136:16)

Jae 16 sisältää sekä ikävän ajatuksen autiomaassa tai erämaassa elämisestä että lohdullisen ajatuksen Jumalan johduksesta myös erämaassa. Terhi El Massrin runo johdatteli osallistujaa hyväksymään elämään kuuluvat erämaavaiheet, vapautuminen orjuudesta on tapahtunut, mutta täydellinen vapautuminen on prosessi, johon erämaavaihetta tarvitaan. Tässä kohtaa osallistujalla oli mahdollisuus kirjoittaa seinälle laitettuihin papereihin omasta erämaastaan, jakaa kokemuksensa muille.

KUVA 37 Rukouskatos rakennettiin mehutölkeistä pärekattotyylin.

Vastakkaisella seinällä oli intiimin tilan muodostava katos, joka tehtiin pärekattotyylisesti mehutölkkipahvista. Katoksen alla osallistujan oli mahdollista jättää oma rukouspyyntönsä tai kiitosaiheensa kategorioituun lokerikkoon. Seinustalla oli tarjolla pieniä rukouslappuja, kyniä ja ohjeet, miten toimia. Lokerikon vieressä kerrottiin, että rukousaiheiden puolesta tullaan rukoilemaan HOPE09-tapahtuman iltatilaisuuksissa perjantaina ja lauantaina sekä sunnuntai-iltapäivän päätöstilaisuudessa. Lisäksi kerrottiin, että osallistujilla on mahdollisuus saada henkilökohtaista rukouspalvelua Psalmimaailmassa työskenteleviltä sitä pyytämällä. Rukouslokerikojen alla oli Markus Lähteen runo siitä, missä kaikessa voimme nähdä ja ymmärtää Jumalan armoa.

KUVA 38 Rukousaihepusseissa oli nimikoidut lokerot eri aiheille.

--- Jumalan armo on sama kaikkia ihmisiä kohtaan, muuttumaton. Se että kaikki ympärillämme on luotu tavallaan on hänen armoaan. Se että kaikki luotu ympärillämme on katoavaista on myöskin hänen armoaan. (Markus Lähde 2009.)

Psalmi 136, jakeet 17, 18, 19 ja 20

”Hän kukisti suuret kuninkaat. Iäti kestää hänen armonsä! Hän löi hengittä mahtavat kuninkaat. Iäti kestää hänen armonsä! Sihonin, amorilaisten kuninkaan, hän löi. Iäti kestää hänen armonsä! Ogin, Basanin kuninkaan, hän löi. Iäti kestää hänen armonsä!” (Ps. 136:17–20)

KUVA 39 Väärää kuningasta esittänyt säkki rakennettiin monta kertaa uudelleen näyttelyn aikana.

KUVA 40 Kuninkaiden kruunut askarrettiin kanahäkkiverkosta ja sanomalehdestä. Koristelunsa ne saivat tölkinavauslenkeistä ja klemmareista.

Jakeissa 17–20 on hurjia tapahtumia, suuria kuninkaita kukistetaan toinen toisensa jälkeen. Osallistujalle esitettiin kysymys siitä, kuka tai mikä on hänen elämänsä väärä kuningas ja onko se kukistettu. Teksti jäi yhdessä lukijan kanssa ihmettelemään, miksi Raamatussa on niin paljon verenvuodatusta ja armon toteutumiseenkin tarvittiin verta. Väriä kuninkaita kuvattiin pahvisilla ihmisfiguureilla, jotka roikkuivat suurista, rautalangasta ja sanomalehdestä tehdyistä kruunuista. Maassa seinään nojasi musta sanomalehdillä täytetty jätösäkki, jossa luki ”väärä kuningas”. Seinällä oli kaksi roolipeleissä ja larppauksessa käytettyä miekkaa, joilla osallistujaa kehoitettiin lyömään väärä kuningas ja käymään taisteluun yhdessä Jumalan kanssa.

Psalmi 136, jakeet 21 ja 22

”Hän antoi kaikki heidän maansa Israelille. Iäti kestää hänen armonsä! Hän antoi ne perintömaaksi palvelijalleen Israelille. Iäti kestää hänen armonsä!” (Ps. 136:21–22)

KUVA 41 Näyttelykävijöiden tekemää taidetta kiinalaisella tussilla.

Jakeiden 21 ja 22 kohdalla Terhi El Massrin runo johdatteli pohtimaan, mikä voisi olla itse kunkin perintömaa. Osallistujaa kehoitettiin kuvaamaan oma perintömaansa seinällä oleville papereille maalaamalla kiinalaisen tussimaalauksen tekniikalla. Tarjolla oli siis tussi, siveltimiä, vesikulhoja ja talouspaperia käsien pyyhkimiseen. Ohjeessa kerrottiin kiinalaisen tussimaalauksen perusideana olevan vähäeleisyyden, asiasta piirretään esiin vain olennainen.

*Nuorena haaveilin kaukaisista maista, ja kävin niissä asu-
massakin. Asuin myös Israelin luvatussa maassa. Kun pala-
sin Suomeen, sain ihmeekseni huomata, että täällä on perin-
töosani. Ihana on Suomen maa. Toivotan iankaikkista Juma-
lan armoa perintömaalleni.
(Terhi El Massri 2009.)*

Psalmi 136, jakeet 23 ja 24

”Hän muisti meitä, kun meitä poljettiin. Iäti kestää hänen armonsaa! Hän tempasi meidät sortajiemme käsistä. Iäti kestää hänen armonsaa!” (Ps. 136:23–24)

Jakeiden 23 ja 24 kohdalla pysähdyttiin iloitsemaan Jumalan vapauttavasta työstä, siitä, että ”viholliskuninkaiden maat meissä on annettu Taivaan Jumalan käyttöön”, Sirkku Chambersin ajattelman mukaisesti. Markus Lähteen ajatelmassa taas ihmeteltiin, kuinka historiallisesti merkittävässä tapahtumissa Jumalan armo on yhtä suuri ja merkityksellinen kuin yksittäisen ihmisen arjen asioissa. Tekstit oli sijoitettu ajatuskupliin, jotka kuuluivat kahdelle teoksessa vaeltavalle henkilölle. Teos toteutettiin maalamalla suuri pahvialusta keltaisella ja teippaamalla siihen kohoteipillä vaaleamman keltaiseksi maalattuja kertakäyttölautasia. Psalmin jakeet kirjoi-

tettiin suoraan teokseen mustalla värillä, jolla myös piirrettiin kaksi teokseen astuvaa ihmishahmoa sarjakuvamaisella tyyllillä. Kokonaisuus sai lisäkoristeeksi katosta roikkuvat pyöreät isot ruostuneet rautalankahäkit.

KUVA 42 Kaksi kulkijaa pohtii armoa ja Jumalan vapauttavaa työtä heidän kohdallaan. Väri on vaihtunut iloisen keltaiseen, pyöreä muoto toistuu keräilylautasissa ja rautapalloissa.

Psalmi 136, jae 25

"Hän antaa ravinnon kaikille luoduille. Iäti kestää hänen armons!" (Ps. 136:25)

Jakeen 25 kohdalla osallistujalta kysyttiin Sirkku Chambersin sanoin: "Oletko sinä, Hänen luotunsa, ravittu? Oletko täynnä Herran hyvyyttä?". Osallistujaa pyydettiin myös muistamaan niitä, joilla ei ole ravintoa ja kerrottiin, mitä mahdollisuuksia kesäjuhlilla on tukea vähempiosaisia. Visuaalisena elementtinä toimi keltaiseksi maalatulle vanerille palapelin paloista luotu kuvitteellinen kasvi sekä rautalankahäkkeihin asetellut hernepurkit ja tuoreet persiljat.

KUVA 43 Yksityiskohta palapelin paloista muodostetusta kuvasta.

KUVA 44 Jumalaa ravinnosta kiittävä kokonaisuus, jossa huumoria tuovat metallipunosteoksissa olevat hernekeittopurkit.

Raamatun kertomus Jumalan Hengellä täytetystä taiteilijasta

Juuri ennen kun Psalmimaailman kävijä ohjattiin astumaan ulos psalmien maailmasta, oli lattiasta luettavissa Raamatun kertomus ensimmäisestä Raamatussa mainitusta ihmisestä, josta kerrotaan, että hän oli täytetty Jumalan Hengellä, taiteilija Besalelista.

Ja Herra puhui Moosekselle sanoen: "Katso, minä olen nimitään kutsunut Besalelin, Uurin pojan, Huurin pojanpojan, Juudan sukukunnasta; ja minä olen täyttänyt hänet Jumalan hengellä, taidollisuudella, ymmärryksellä, tiedolla ja kaikkinaisella kätevyydellä sommittelemaan taidokkaita teoksia ja valmistamaan niitä kullasta, hopeasta ja vaskesta, hiomaan ja kiinnittämään kiviä ja veistämään puuta, tekemään kaikkinaisia töitä." (Raamattu 1933/38, 2. Moos. 31: 1 – 5.)

Besalel valmisti taidetta ja käsitöitä ilmestysmajaa varten Jumalan antamien ohjeiden mukaan. Jumala siis itse asetti taiteilijan työhön tekemään omin käsin asioita Jumalan kunniaksi ja täytti taiteilijan hengellään, sekä antoi tälle kaiken tarvittavan taidon, ymmärryksen, tiedon ja kätevyuden. Levanto (2005, 92–93, viitaten Kris & Kurz 1979) tuo esiin taiteilijamyytin, jonka syntyyn Raamatun kertomus Besalelistä on varmasti vaikuttanut. Myytin mukaan taiteilijaa on pidetty jumalisia kykyjä omaavana, ikään kuin Jumalasta seuraavana. Taiteilijan jumalisuusmyyttiä tukee Levannon

mukaan ajatus siitä, että ”Jumala on Luoja, taiteilija on luoja, siis Jumala on taiteilija”.

Psalmi 136, jae 26

”Kiittäkää taivaan Jumalaa! Iäti kestää hänen armonsa!” (Ps. 136:26)

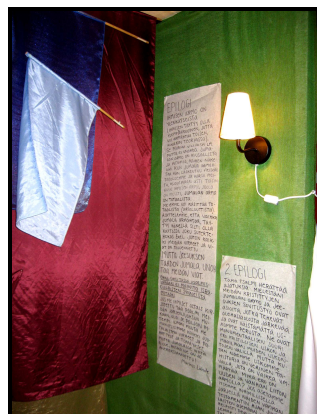

KUVA 45 Juhlavaa lippukujaa myöden käveltiin ulos psalmien maailmasta.

Jae 26 oli aseteltu Psalminaailmasta ulos johtavan käytävän päälle. Jakeen takaa alkoi värikkäiden ylistyslippujen muodostama kuja, josta ei voinut kulkea koskettamatta lippuja.

Epilogi ja 2. Epilogi

Astuttaessa ulos lippukujasta oli viimeiseen seinäosuuteen kiinnitettynä Markus Lähteen ajatuksia koko psalmista 136. Ajatukset toimivat ikään kuin yhteenvetona ja loppupuheenvuorona sille, mitä kaikkea Psalminaailmassa oli käsitelty.

KUVA 46 Epilogi tekstiä valaisi kotoisa seinälamppu.

---Ihmisen armo on ylenkatseista (ihmisen täytyy olla ylempiarvoinen, jotta voi armahtaa toisen, ainakin teoriassa), se painaa villaisella, mutta ei unohda. Jumalan armo on kiusallista ja intiimiä, kaiken näkevää. Kun Jumala armahtaa hän

laskeutuu meidän tasollemme ja kärsii meitä, kuolemaan asti. Toisin kuin ihmisen armo, jolla on muisti, Jumalan armo on totaalista.---
(Markus Lähde 2009.)

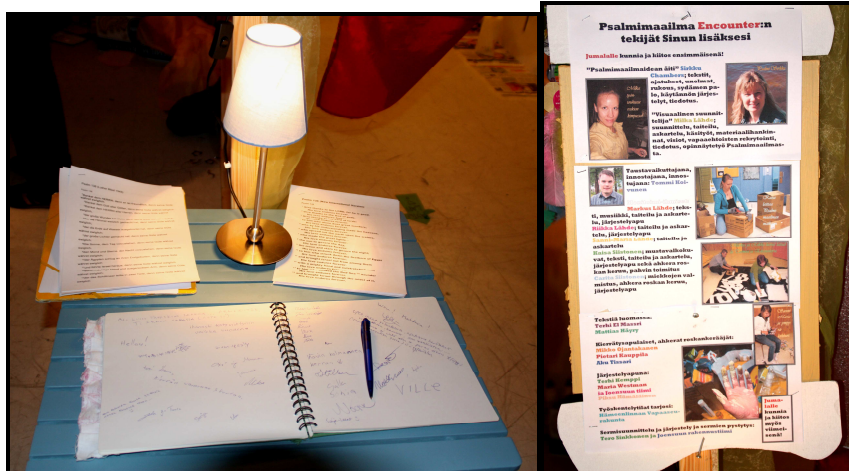
Musiikki

KUVA 47 Musiikki loi tunnelmaa.

Markus Lähde sävelsi ja nauhoitti Psalmimaailmaa varten musiikin, jonka kesto oli 12 minuuttia. Musiikki loi auditiivisesti oman maailmansa Psalmimaailman sisälle. Suuri jäähalli oli täynnä ääniä, omalla musiikilla loimme äänimaailman joka häivytti taakseen ja alleen muualta tulevat hälyänet. Toisaalta Psalmimaailman musiikki ei kuulunut Psalmimaailman ulkopuolelle, joten se ei häirinnyt muuta toimintaa. Musiikki oli instrumentaalista ja pyrki rauhallisuudellaan auttamaan keskittymistä ja luomaan tunnelmaa.

Vieraskirja ja tekijöiden esittely

KUVA 48 Vieraskirjalle oli oma pöytä, josta löytyi myös psalmi 136 eri kielillä.

KUVA 49 Vieraskirjan yläpuolella kerrottiin Psalmimaailman tekijöistä ja mainittiin myös tekemästani opinnäytetyöstä.

Astuttaessa ulos Psalmimaailmasta oli osallistujilla mahdollisuus laittaa kommenttinsa ja puumerkkinsä vieraskirjaan. Vieraskirjan yläpuolella oli lyhyesti kuvien kanssa Psalmimaailman rakentajien esittely ja omalla kohdallani maininta, että teen Psalmimaailmasta opinnäytetyötä. Samasta

kohtaa löytyivät myös psalmin 136 kaikki jakeet muilla kielillä (englanti, ruotsi, venäjä, saksa) Psalminaailmakierroksen ajaksi lainattavina versioina.

Askartelutila

KUVA 50 Askartelutilassa toimittiin baaripöytien ympärillä seisten. Ohjaaja oli koko ajan paikalla.

Psalminaailman sermit muodostivat, ylhäältä katsoen, leveästi auki olevan U-kirjaimen. U:n sisään sisäänkäynnin ja uloskäynnin väliin muodostui askartelutila, jossa oli neljä korkeaa pyöreää pöytää ja kohdevalaistus. Pöydän ääressä osallistujien oli mahdollista askarrella itselleen urhoollisuusmitali. Mitalin tekoon löytyi ohjeet seinältä ja lisäksi lähes koko ajan joku vapaaehtoisista oli auttamassa. Mitali koostui silkkinauhasta, hakaneulasta, pullonkorkista ja paperiympyrästä, jossa oli osallistujan useista kymmenistä vaihtoehdoista valitsema tai itse kirjoittama teksti. Osat kiinnitettiin toisiinsa liimapisaroilla.

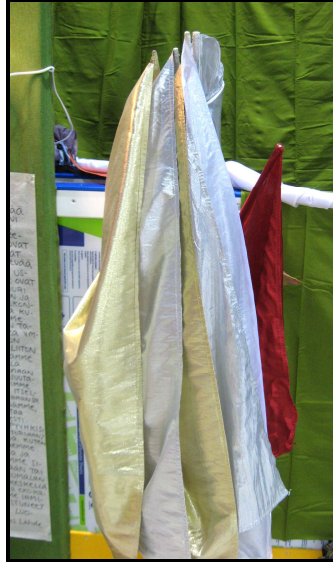
KUVA 51 Roskamosaiikki kiersi askartelutilan seiniä.

KUVA 52 Urhoollisuusmitali koostui nauhasta, pullonkorkista ja hakaneulasta.

Toinen askartelumahdollisuus samassa pisteessä oli roskamosaiikki, jossa suurille papereille piirretyt kirjaimet oli tavoitteena täyttää roskilla, niin, että ne tulisivat esille. Kirjaimet oli kiinnitetty seiniin ja ne muodostivat sanan ”PSALMIMAAILMA”. Pisteessä oli roskaa, liimaa, saksia ja teippiä ja lisäksi osallistujaa kehoitettiin ohjeissa tyhjentämään taskuissaan pyöri-

vät roskat liimaamalla ne kirjaimiin. Tässäkin toiminnassa pyrimme ohjaamaan osallistujia henkilökohtaisesti.

Ylistysliput

KUVA 53 Kiiltävät ylistysliput saatiin lainaksi Piksu Hämäläiseltä ja Jyväskylän kristilliseltä tanssikoululta.

Psalminaailman uloskäynnin vieressä oli tarjolla ylistyslippuja, joita heilutetaan ylistyksen ilmaisuksi Jumalalle joissakin seurakunnissa laulettaessa hengellisiä lauluja. Lippujen käyttöön ei ollut mitään kirjallista ohjetta, mutta HOPE09-tapahtuman ylistyslaulutilanteiden aikana vapaaehtoisitimme käytti lippuja ja ojenteli niitä halukkaille.

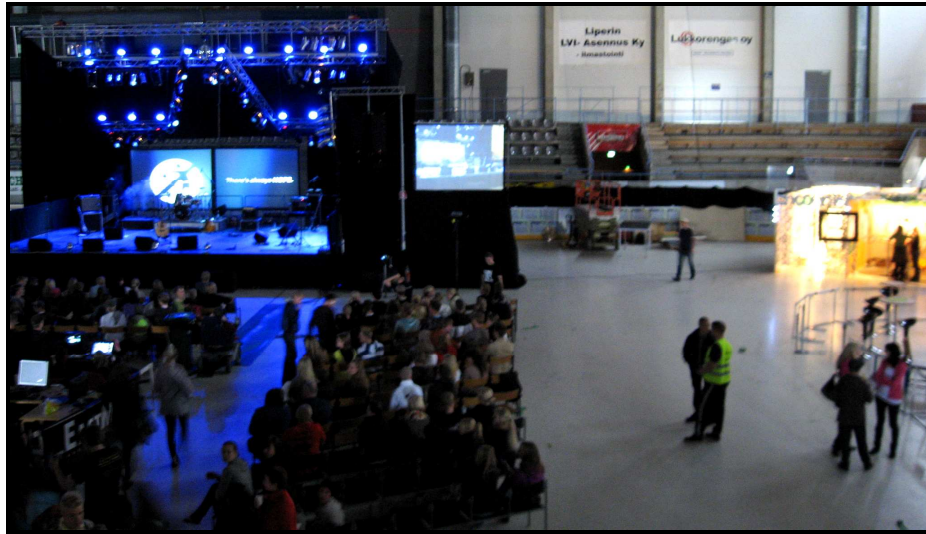
4.4 Psalminaailmasta tiedottaminen

Psalminaailmasta kerrottiin Viikkolehdessä, joka on Vapaakirkon viikoittainen julkaisu, edellisellä viikolla ennen kesäjuhlia. Kirjoitimme tekstin yhdessä Sirku Chambersin kanssa ja kuvat otti Viikkolehden päätoimittaja Hannu Lahtinen. Juttu oli lehden takasivulla ja lähes koko sivun mittainen.

Kesäjuhlien käsiohjelmasta saimme myös sivullisen palstatilaa Psalminaailma-aiheelle. Käsiohjelmaa juhlavieraat saivat ostaa kahden euron hintaan juhkakansliasta. Teksti oli lyhennelmä lehtikirjoituksesta ja siinä toivotettiin myös aikuisempi juhkakansa tervetulleeksi nuorten ohjelmalle varattuun jäähalliin katsomaan Psalminaailma-Encounteria.

Kesäjuhlien aikana (3.–5.7.09) pyysimme nuorten ohjelmaa jäähallissa juontaneita henkilöitä mainostamaan Psalminaailma-Encounteria lavalta heidän jakaessaan yleistä informaatiota. Pääohjelman tapahtumapaikalla, Joensuu Arenalla ihan jäähallin vieressä, ohjelmista kerrottiin kuulutuk-

silla ja niinpä pyysimme, että myös Psalmimaailma-Encounterista kuulutettaisiin ja näin tapahtuikin.

KUVA 54 Joensuun jäähalli muuttuneena HOPE09-tapahtuman näyttämöksi. Psalmimaailma-Encounter on kuvassa oikealla.

Koska aluksi näytti siltä, että ihmisten oli hiukan vaikea löytää Psalmimaailmaa tai uskaltautua päälavan vieressä loistavaan vieraaseen ympäristöön, päätimme lauantai-iltapäivällä viitoittaa tien Psalmimaailmaan lattiaan, seiniin ja oviin teipatuilla suurilla vihreillä nuolilla. Tällöin reitti jäähallin ulko-ovelta Psalmimaailman sisäänkäynnille saakka oli viitoitettu. Lauantai-iltana nuoret sitten löysivätkin sankoin joukoin Psalmimaailma-Encounteriin.

4.5 Psalmimaailmalle jatkoa Hämeenlinnassa

Vajaan kolmen päivän esillä olon ja useamman sadan kävijän jälkeen pakkasimme Psalmimaailman jälleen kasaan ja laitoimme matkaan kohti Hämeenlinnaa. Kesäjuhlien aikana saimme neuvoteltua Hämeenlinnan Vapaaseurakunnan pastori Arto Kortemaan kanssa, että Psalmimaailman elementtejä voidaan säilyttää Hämeenlinnan Vapaaseurakunnan tiloissa.

Ennen kesäjuhlia olimme tiimin kanssa pyöritelleet puheissa ajatusta siitä, että Psalmimaailman voisi olla kiertävä näyttely, joka kulkisi paikkakunnalta toiselle. Kunkin paikkakunnan seurakunta voisi ottaa pystytyksen ja toiminnalliset osuudet vastuulleen ja tehdä kulloisestakin Psalmimaailmasta valmiilla elementeillä hiukan omannäköisensä.

Tällä erää Psalmimaailma palasi kuitenkin Hämeenlinnaan, jossa oli heti useampi uusi idea odottamassa. Seurakuntaan on suunniteltu jo pidemmän aikaa perustettavan 24/7 rukoushuoneen, jonka yhtenä tärkeänä elementtinä on kaunis ja puhutteleva sisustus sekä kristillinen taide. Toisena ideana eteen avautui mahdollisuus kohdata hämeenlinnalaisia kadunkulkijoita seurakunnan uusien tilojen kautta. Tiloista avautuu suuret näyteikkunat

kadulle päin. Kirkko ja siihen kiinteästi liittyvät uudet tilat sijaitsevat aivan Hämeenlinnan keskustassa. Jälkimmäinen idea toteutuikin ja Psalmmimaailma on jatkanut eloaan hämeenlinnalaisten silmän ilona Vapaaseurakunnan näyteikkunassa syksyn 2009 ja talven 2010 ajan. Ikkunaan mahtuu aina vain pala Psalmmimaailmaa kerrallaan, joten ikkunan rekvisiittaa on vaihdettu muutaman kuukauden välein.

Lisäksi Psalmmimaailman rukouslokerikot ovat päätyneet Hämeenlinnan Vapaaseurakunnan käyttöön. Uusi rukoustila, joka ei kulje 24/7-nimellä tai ajatuksella, mutta joka on kuitenkin sisustettu kauniisti hiljentymistä varten, on nyt varustettu rukousaiheita varten tehdyillä lokerikoilla.

*KUVA 55 Psalmmimaailman elementtejä Hämeenlinnan Vapaaseurakunnan ikkunal-
la syksyllä 2009.*

5 PSALMIMAAILMAN TUTKIMISEN TULOKSET

Tämän opinnäytetyön aineisto koostuu kahdesta asiantuntijateemahaastattelusta, 45 lomakehaastattelusta, Psalmmimaailmaan kävijöiden jättämistä merkinnöistä, kuten tekstistä ja kuvista sekä kirjaamattomasta havainnointiaineistosta Psalmmimaailma-näyttelyn ajalta. Tässä luvussa kerron kokoaivasti teemahaastatteluissa keskeisiksi nousseista aiheista, muuten teemahaastattelujen syvempi anti kulkee läpi koko opinnäytetyön. Lomakehaastattelujen tulokset esitän taulukoiden, kuvioiden ja tekstin avulla. Tulosten esittäminen jää kvantitatiivista aineistoa sisältäville opinnäytetöille tyypilliseen tapaan lähinnä kuvailun tasolle (ks. Kananen 2008, 51). Ristiintaulukointia on käytetty vain muutamien tulosten suhteen. Muu aineisto, Psalmmimaailman kävijöiden merkinnät ja havaintojen tulokset, kulkee lomakehaastatteluiden tulosten tukena, eikä sitä ole erikseen koodattu tai analysoitu.

5.1 Teemahaastattelujen tulokset

Asiantuntijahaastatteluina toimineet teemahaastattelut tehtiin kesäkuussa 2009. Litterointi sanatarkasti ja teemoittelu siirtyivät tammi-helmikuuhun 2010. Haastattelujen anti oli kuitenkin tärkeässä roolissa jo Psalmmimaailmaa rakennettaessa kesällä 2009. Haastatteluissa oli sekä yhteneviä että eriäviä teemoja. Haastateltavina olivat Psalmmimaailman kehittänyt jyväskyläläinen Sirkku Chambers ja Suomen Vapaakirkon Nuoret ry:n nuorisotyön johtaja Tommi Koivunen.

Teemoittelun pohjalta haastatteluista nousi esiin yhteneviä teemoja. Sekä Chambers että Koivunen pohtivat haastatteluissa sekä luovuuden puuttumista vapaakirkollisesta seurakuntaelämässä että jumalanpalveluselämän kaavamaisuutta. Psalmmimaailman koettiin poikkeavana totutusta tavasta ilmaista uskoa. Molempien puheessa oli kaipausta aidon tunneilmaisun vapauteen seurakunnassa sekä taiteen ja luovuuden nostamiseen osaksi hengellistä toimintaa. Chambers ja Koivunen kuvailivat hengellisessä toiminnassa korostuvan passiivisen kuuntelun ja vastaanottamisen, toiminnallisuus, osallistavuus, elämyksellisyys ja visuaalisuus, jotka toteutuvat Psalmmimaailmassa, ovat jääneet vähemmälle käytölle. Koivunen kertoi kuitenkin hengellisessä nuorisotyössä käytettävän näitäkin keinoja.

Chambers ja Koivunen pitivät nuoria oivallisena kohderyhmänä Psalmmimaailmalle. Nuorten saavuttamiseksi toiminnan on kuitenkin oltava aitoa ja läpinäkyvää. Toiminta ei saa toistaa itseään, vaan siinä on oltava tuoreutta. Chambers uskoi vahvasti siihen, että jos Psalmmimaailman tekijät ovat autenttisia tekemisessään ja välittävät kuvin ja sanoin sen, minkä kokevat Jumalalta saavansa, tulevat Psalmmimaailman kävijät kosketetuiksi. Chambers ja Koivunen kuvailivat Psalmmimaailmaa paikaksi, jossa voi tekstien ja

visuaalisten elementtien kautta kohdata Jumalan. Psalmimaailma mahdollistaa hiljentymisen, pohdiskelun ja Jumalakokemuksen saamisen.

Sekä Chambers että Koivunen toivoivat Psalmimaailman antavan kipinää nuorille ja kaikille kävijöille oman luovuuden ilmaisuun. Psalmimaailman toivottiin rohkaisevan ihmisiä vapaampaan ja rohkeampaan luovuuden käyttöön seurakuntaelämässä. Molemmat haastateltavat viittasivat vanhaan kirkkotaiteeseen ja klassikkotaiteilijoihin, jotka tekivät taidetta Raamatun aiheista Jumalan kunniaksi. Taidetta tehtiin aikaa ja voimavaroja säästämättä ja yksityiskohtiin panostettiin. Chambers toteaa kuitenkin:

Näillä alueilla paljon sellaista, joka tehdään vain perinteen vuoksi --- ilman omaa autenttista kokemusta Jumalasta. Se perinne ei oo mikään juttu, ei meidän perinnettä pidä kunnioittaa, vaan perinteen takana olevaa autenttista Jumalaa, --- mutta ei sitä perinnettä sinänsä.

Psalmimaailma on Chambersin ja Koivusen mukaan asia, joka ilmentää myös Jumalan luovaa puolta. Koivunen toteaa, että Psalmimaailman ”tarkoitus on saada kaikkialle ajatus luovasta Jumalasta”. Tärkeimpänä molemmat pitävät kuitenkin Jumalan Sanan, evankeliumin, julistamista. Psalmimaailmalla pyritään välittämään erilaisia keinoja käyttämällä Jumalan ajatuksia ja rakkautta kaikille kävijöille. Chambers ja Koivunen näkevätkin Psalmimaailman tulevaisuudessa pystytettynä kaiken kansan koettavaksi, ei ainoastaan kristillisen seurakunnan varustamiseksi ja rohkaisuksi.

KUVA 56 Chambersin ja Koivusen visio Psalmimaailman saattamisesta muidenkin kuin seurakuntalaisten koettavaksi toteutui Hämeenlinnan Vapaaseurakunnan kadulle avautuvissa näyteikkunoissa syksyn 2009 ja talven 2010 aikana.

5.2 Lomakehaastattelujen tulokset

Puolistrukturoituja lomakehaastatteluja tehtiin kaiken kaikkiaan kolmen päivän aikana, 3. – 5.7.2009, 53 kappaletta. Suurin osa haastatteluista tehtiin lauantai-iltapäivän ja illan, 4.7., aikana. Lopulliseen tutkimusaineistoon päätyi 45 haastattelua, koska rajasin tutkimuskysymyksen mukaisesti tutkittavat nuoriin ja nuoriin aikuisiin, tosin hyvin väljällä ikäjakaumalla. Pois rajautuivat 10-vuotiaiden ja sitä nuorempien haastattelut sekä 41-vuotiaiden ja sitä vanhempien haastattelut.

TAULUKKO 2 *Psalmmimaailmassa haastateltujen kävijöiden ikä- ja sukupuolijakauma.*

TAULUKKO 2		Haastateltujen ikä- ja sukupuolijakauma			
		11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.	kaikki
N=45		53 %	31 %	16 %	100 %
tyttö/nainen		14	10	4	28
poika/mies		10	4	3	17
YHT		24	14	7	45

45 haastatellusta reilusti yli puolet (62 %) oli tyttöjä tai naisia. Poikia tai miehiä haastatelluista oli 38 %. Nuorinta ikäryhmää eli 11–20-vuotiaita oli hiukan yli puolet (53 %) koko joukosta, 21–30-vuotiaita oli kolmannes (31 %) ja 31–40-vuotiaita haastateltiin seitsemän (16 %). 11–20-vuotiaista 14 oli tyttöjä ja 10 poikia, 21 – 30-vuotiaista 10 oli naisia ja neljä miehiä, 31–40 –vuotiaista neljä oli naisia ja kolme miehiä.

Psalmmimaailmaa rakentaneen vapaaehtoistiimin oletus oli, että Psalmmimaailma kiinnostaisi enemmän tyttöjä. Tiimiläiset olivat kuitenkin viikonloppun aikana kokeneet, että monet kävijöistä olivat poikia ja miehiä, jotka olivat hyvin innoissaan näkemästään ja kokemastaan.

TAULUKKO 3 *Kävijöiden Psalmmimaailmassa viettämä aika vaihteli alle viidestä minuutista 25 minuuttiin.*

TAULUKKO 3		Psalmmimaailmassa vietetty aika		
N=45		tyttö/nainen	poika/mies	kaikki
5 min tai alle		9	9	18
6-10 min		13	4	17
11-15 min		2	1	3
16-20 min		3	1	4
21-25 min		1	2	3
YHT		28	17	45

45 haastatellusta 18 (40 %) vietti Psalmmimaailmassa aikaa viisi minuuttia tai alle viisi minuuttia. 17 (38 %) oli Psalmmimaailmassa kuudesta kymmeneen minuuttia, kolme (7 %) 11 – 15 minuuttia, neljä (9 %) 16 – 20 minuuttia ja kolme (7 %) 21 – 25 minuuttia. Pojista yli puolet (53 %) oli

Psalmimaailmassa viisi minuutti tai alle viisi minuuttia. Tytöistä lähes puolet (46 %) vietti Psalmimaailmassa kuudesta kymmeneen minuuttia.

TAULUKKO 4 *Haastatteluhetkellä osa haastateltavista oli käynyt Psalmimaailmassa kerran, osa kaksi ja osa kolme kertaa.*

TAULUKKO 4 Käyntikerrat Psalmimaailmassa

N=45	tyttö/nainen	poika/mies	kaikki	kaikki %
1. krt	19	14	33	73 %
2. krt	8	3	11	24 %
3. krt	1	0	1	2 %
YHT	28	17	45	100 %

Enemmistö haastatelluista (73 %) oli haastatteluhetkellä käynyt Psalmissa ensimmäisen kerran. 11 haastateltavaa (24 %) oli haastatteluhetkellä toista kertaa Psalmimaailmassa ja yksi kolmatta kertaa.

TAULUKKO 5 *Haastateltujen vastaukset kysymykseen siitä, arveleeko haastateltava käyvänsä Psalmimaailmassa vielä uudelleen.*

TAULUKKO 5 Käynti Psalmimaailmassa vielä uudelleen

N=45	tyttö/nainen	poika/mies	kaikki	kaikki %
kyllä	4	9	13	29 %
ehkä	20	5	25	56 %
ei osaa sanoa	3	2	5	11 %
ei	1	1	2	4 %
YHT	28	17	45	100 %

Kaikista haastatelluista kolmannes (29 %) vastasi ”kyllä” menevänsä uudelleen Psalmimaailmaan, reilusti yli puolet (56 %) vastasi ”ehkä” menevänsä uudelleen, 11 % vastasi, ”ettei osaa sanoa” ja 4 % vastasi ”ei”, en mene uudelleen Psalmimaailmaan. Pojista yli puolet (53 %) vastasi menevänsä uudelleen ja kolmannes (29 %) vastasi ehkä menevänsä uudelleen. Tytöistä 14 % vastasi menevänsä uudelleen ja enemmistö (71 %) vastasi ehkä menevänsä uudelleen.

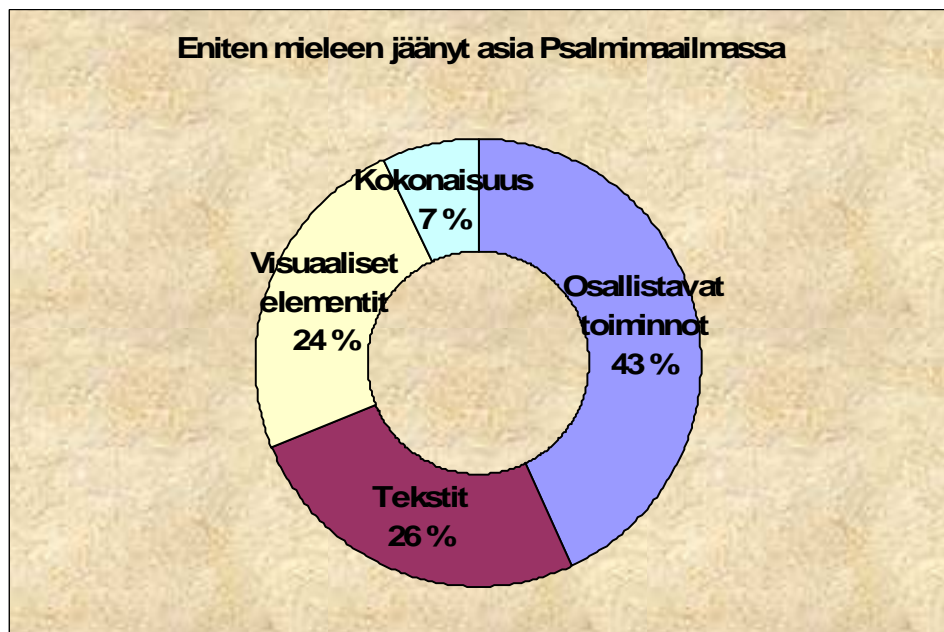

KUVA 57 *Psalmimaailman kävijöitä pysähtyneenä teosten äärelle.*

Psalmimaailmassa mieleenpainuvinta

Avoimella kysymyksellä haastattelussa kysyttiin, mikä ”juttu” jäi kävijän mieleen Psalmimaailmasta aivan erityisesti. Lisäksi kysyttiin perusteluja, miksi haastateltava arveli juuri tämän ”jutun” jääneen mieleen. Useat vastaajista mainitsivat useampia kuin yhden mieleen jääneen asian. Joistakin vastauksista, joissa mieleen jääneitä asioita mainittiin useita, oli vaikea päätellä, mihin asiaan perusteluosiossa viitattiin, kun kerrottiin, miksi juuri edellä mainittu asia oli jäänyt mieleen. Vastaukset luokiteltiin eli laskettiin, montako kertaa seuraavat luokat esiintyivät vastauksissa: Psalmimaailman osallistavat toiminnot, tekstit, visuaaliset elementit ja Psalmimaailma kokonaisuutena. Avoimen kysymyksen aineiston analyysissä voidaan puhua sisällön erittelystä, koska vastauksien sisältö on tässä kuvattu pääasiassa kvantitatiivisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 93, 106, 120.)

KUVA 58 Psalmimaailmasta erityisesti mieleen jäänyt asia.

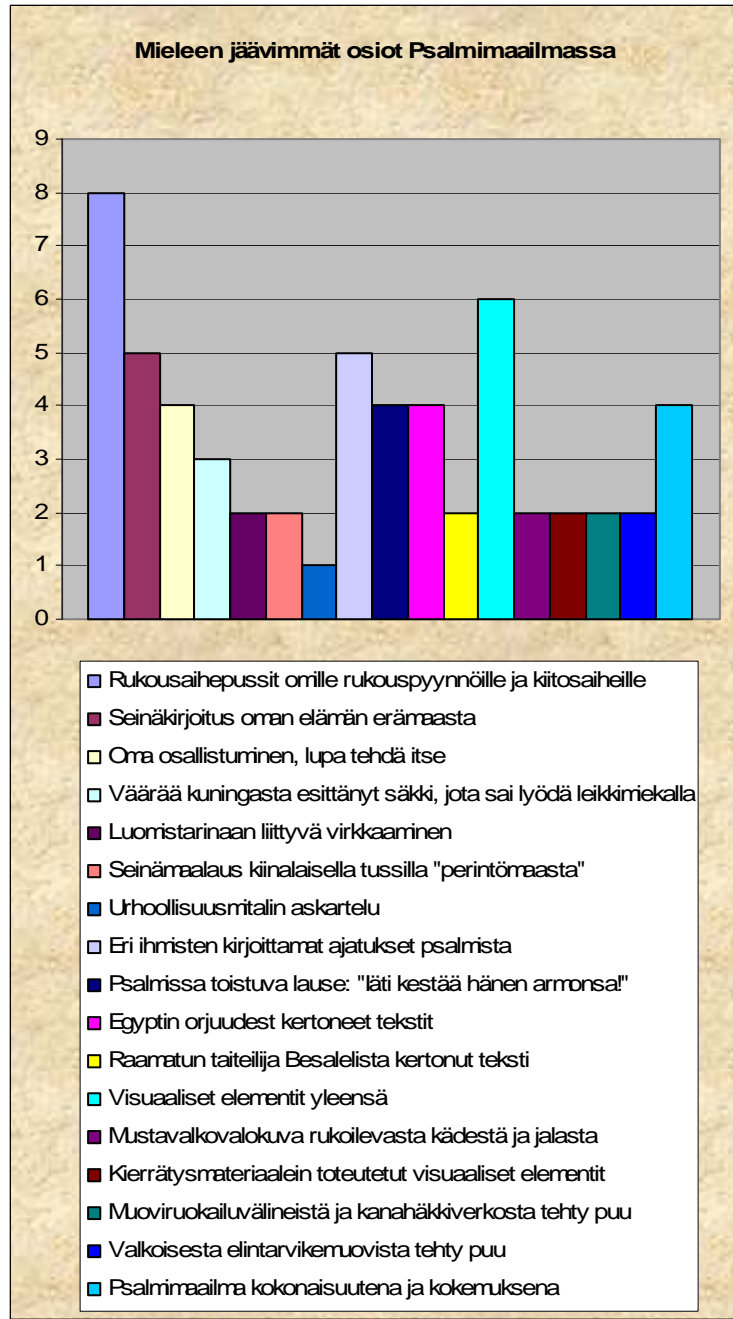

Suurimmalle osalle (25 mainintaa, 43 %) haastatteluun vastanneista jäi mieleen jokin toiminnallinen eli osallistava elementti Psalmimaailmasta. Toiseksi eniten (15 mainintaa, 26 %) oli mainintoja, jonkin tekstin mieleenpainuvuudesta ja lähes yhtä paljon (14 mainintaa, 24 %) oli mainintoja visuaalisten elementtien osalta. Lisäksi todettiin Psalmimaailman kokonaisuutena jääneen erityisesti mieleen (4 mainintaa, 7 %).

KUVA 59 Rukouslokerikko jäi eniten mieleen.

KUVA 60 *Psalminaailmasta erityisesti mieleen jäänyt ”juttu” – vastausten jakautuminen tilastollisesti avoimessa kysymyksessä.*

Eniten mieleen jäänyt asia Psalminaailmassa oli kävijöiden omia rukous- ja kiitosaiheita varten ollut pussilokerikko (kahdeksan mainintaa). Perusteissa todettiin, että rukousaihepussien aihejaottelu helpotti oman rukousaiheen kirjoittamista. Rukousaihepussit poikkesivat totutusta siten, että yleensä seurakunnissa on yksi laatikko kaikille rukousaiheille. Erityisesti 11–20-vuotiaat tytöt mainitsivat rukousaihepussien jääneen mieleen. Rukousaihepussien nopea täyttyminen yllätti vapaaehtoistiimin jäsenet. Rukousaiheita jätettiin koko viikonlopun aikana arviolta hiukan alle sadalle lapulle. Laput kerättiin välillä pois, jotta rukousaiheiden puolesta saatettiin rukoilla HOPE09-tapahtuman tilaisuuksissa yhteisesti. Rukouslappujen kokonaismäärää ei siis missään vaiheessa saatu laskettua tarkkaan. Lappuja ei tiimin puolesta luettu, vaan tilaisuuksissa tapahtuneen yhteisen esiru-

kouksen jälkeen tilaisuuden vetäjä huolehti, että laput toimitettiin eteenpäin ihmiselle, joka huolehti, että kaikkien aiheiden puolesta rukoiltiin vielä erikseen jossakin pienemmässä ryhmässä myöhemmin.

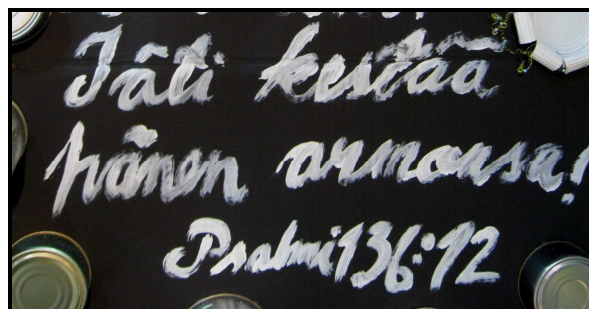
Toiseksi eniten mieleen jäivät Psalmmimaailman visuaaliset elementit yleensä ottaen (kuusi mainintaa). Visuaalisia elementtejä pidettiin hyvin ja vaivalla tehtyinä, yllättävinä, luovina ja ajatusta sisältävinä. Kierrätysmateriaalien käyttöä arvostettiin. 11–20-vuotiaat vastaajat mainitsivat visuaaliset elementit useammin kuin muut.

Kolmanneksi eniten mainintoja (viisi) saivat eri ihmisten kirjoittamat ajatukset psalmista sekä seinäkirjoitus oman elämän erämaasta. Tekstejä pidettiin omaa elämää koskettavina ja mielenkiintoisina, koska niissä oli henkilökohtaisia tarinoita. Tekstit jäivät mieleen, koska niissä toiset ihmiset olivat osanneet pukea sanoiksi sen, mitä kävijä itse oli kokenut. Tekstit erityisesti jäivät 11–20-vuotiaiden poikien ja 21–30-vuotiaiden tyttöjen mieleen. Teksteistä mainittiin erityisesti seinäkirjoitus oman elämän erämaasta. Se jäi mieleen, koska elämän erämaavaihe tuntui ajankohtaiselta ja koska jonkun toisen kirjoitus seinällä kosketti teemallaan. Erityisesti mainittiin jonkun kävijän kirjoitus tosiystävyydestä: ”Tosiystäviä, ystäviä, niin hyvinä kuin huonoina aikoina.. Onko heitä olemassakaan?” Vain haastatellut eri-ikäiset tytöt mainitsivat tämän seinäkirjoituksen jääneen mieleen.

Neljänneksi eniten mainintoja (neljä) oli omasta osallistumisesta Psalmmimaailman toiminnallisissa osioissa, psalmin jokaisessa jakeessa toistuvasta lauseesta ”Iäti kestää hänen armonsa!”, Egyptin orjuutta ja riippuvuuksia käsitelleistä teksteistä ja Psalmmimaailmasta kokonaisvaltaisena kokemukseksi.

Oma osallistuminen oli jäänyt haastateltujen mieleen, koska toiminnallisuutta pidettiin kivana ja itse tekemisen mahdollisuudesta sinällään pidettiin. Mieleistä oli myös se, että sai itse vaikuttaa ympäristöönsä ja itse tehdyt asiat toivat esiin ihmisten aitoja ja henkilökohtaisia kokemuksia. Erittymisen tärkeää osallistuminen oli 11–20-vuotiaille haastatteluun vastanneille pojille.

Psalmin sanoja ”iäti kestää hänen armonsa”, pidettiin mieleenpainuvina, koska ne toistuvat monta kertaa ja avasivat armon laajuutta ja iankaikkista luonnetta sekä korostivat tätä Raamatun lupausta. Näihin sanoihin liittyviä mainintoja olivat antaneet haastattelussa vain pojat ja miehet.

KUVA 61 ”Iäti kestää hänen armonsa” toistui jokaisessa psalmin 136 jakeessa.

Egyptin orjuudesta kertoneet tekstit jäivät mieleen, koska niistä löydettiin vertauskuvallisuutta ja niihin oli liitetty 24-vuotiaan tytön henkilökohtainen tarina riippuvuuksista vapautumisesta. Joillekin vastaajista tarina oli henkilökohtaisesti koskettava. Tämä osio jäi mieleen vain yli 20-vuotiaille vastaajille. Riippuvuuksista kertoneessa nurkkauksessa oli tarjolla ilmaisia lehtisiä, jotka kertoivat riippuvuuksista vapautuneiden ihmisten ja koulu-kiusaamista kokeneen tarinoita. Materiaali oli ilmaiseksi tarjolla niille, jotka halusivat ottaa mukaansa luettavaa. ”Ota tästä, jos kolahtaa...”, oli kehoitus lehtisten yhteydessä. Lähes kaikki materiaali löysi omistajansa.

KUVA 62 Selviytymistarinoita kertovaa materiaalia tarjolla.

Psalminaailma kokonaisuutena jäi mieleen, koska se oli avartava ja ajattelemaan laittava kokemus. Vastaajat kertoivat Psalminaailman olevan upea, hieno, konkreettinen ja täynnä mielenkiintoisia yksityiskohtia ja materiaaleja sekä kertovan, että psalmit puhuvat henkilökohtaisesti tämän ajan ihmiselle. Oman osallistumisen mahdollisuutta arvostettiin myös tässä kohtaa.

Oma osallistuminen Psalminaailmassa

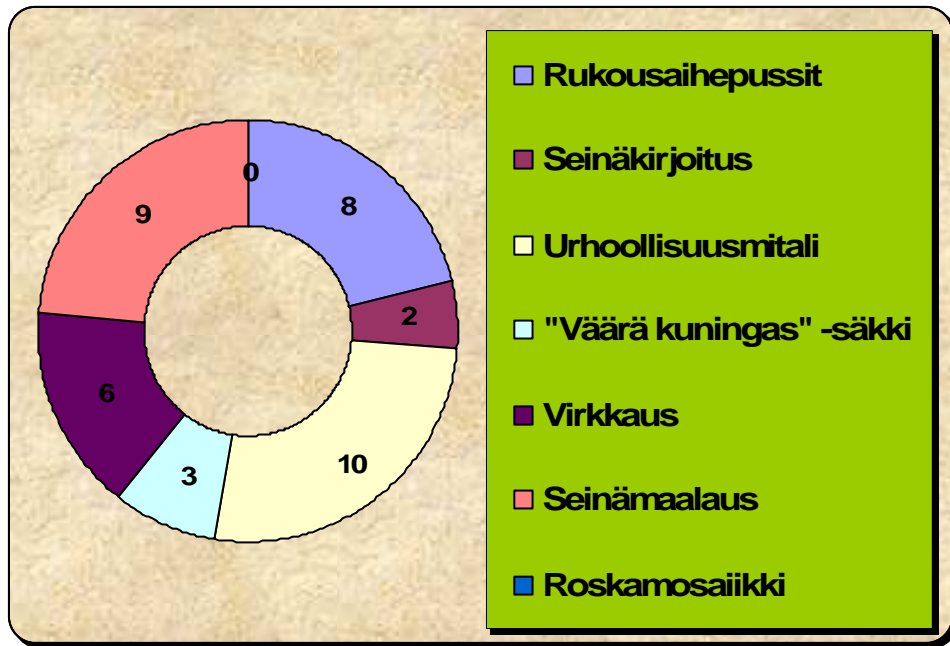
TAULUKKO 6 Haastateltavien osallistuminen toimintaan Psalminaailmassa.

TAULUKKO 6 Toimintaan osallistuminen

N=45	tyttö/nainen			poika/mies			kaikki
	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.	
osallistui	10	3	1	5	1	1	21
ei osallist.	4	7	3	5	3	2	24
YHT	14	10	4	10	4	3	45

Haastateltavilta kysyttiin, mihin Psalminaailman toimintoihin he osallistuivat. 21 haastateltavaa oli haastatteluvaiheessa osallistunut johonkin tai joihinkin toiminnallisiin pisteisiin, heistä 14 oli tyttöjä ja seitsemän poikia. 11–20-vuotiaat olivat aktiivisimpia osallistujia, 63 % tämänikäisistä haastatelluista oli osallistunut johonkin toiminnalliseen osioon. Kahdessa muussa ikäryhmässä osallistumisprosentti oli 29. Osallistumisen mahdollistavia toimintoja Psalminaailmassa oli seitsemän.

KUVA 63 Osallistuminen eri toimintoihin Psalminaailmassa.

Ensimmäinen toiminto oli yhteisöllinen virkkaustaideteos, jolla kuvattiin psalmin 136 jakeita 7-9 (ks. luku 4.3). Virkkaamiseen osallistui kuusi haastateltua. Maailman luomisesta kertoviin psalminjakeisiin liittyvä virkkausteos vaikutti aluksi vaikeasti lähestyttävältä, mutta kun lauantai-iltana ihmisiä oli paljon yhtäkaa liikkeellä, alkoi virkkaajiakin näkyä ja teos kasvaa. Virkkaajat saivat asetella oman osuutensa teokseen nuppineuloilla kiinni. Virkattu villalankanauha alkoi jossakin vaiheessa lauantai-iltana muodostaa useita sydämen muotoja. Kaiken kaikkiaan villalankaa virkattiin noin 12 metriä.

Toinen oman toiminnan mahdollisuus oli psalmin 136 jakeeseen 16 liittyvä osallistujien omille kirjoituksille varattu seinätila. Haastatteluun vastanneista kaksi oli kirjoittanut seinälle omaa tekstiä. Seinä täyttyi monenlaisista teksteistä, joissa pohdittiin elämän vaikeita kysymyksiä, kuten ystävyyttä, yksin jäämistä kauneuteen suhtautumista, myrkyssä ja erämaassa olemista. Myös luottamus Jumalan huolenpitoon esiintyi monissa kirjoituksissa, tässä yksi:

*Erämaassa tai lähteellä
Sinä pidät kiinni
minä luotan
Sinä pidät kiinni
pidä minusta kiinni erämaassa ja lähteellä
pidä aina*

Kolmas osallistumisen mahdollisuus tarjoutui rukouskatoksen alla, jossa oli eri rukous- ja kiitosaiheille kategorioitua lokeroita ja paperilappuja omien rukousaiheiden kirjoittamiseen. Kahdeksan haastateltavaa oli jättänyt oman rukousaiheensa lokerikkoon.

Neljäs toiminnallinen piste oli ”väärää kuningasta” eli elämää tuhoavalla tavalla hallitsevia asioita kuvaava paperitolloilla täytetty musta jätäsäkki, jota sai lyödä leikkimiekalla. ”Väärän kuninkaan” lyömistä miekalla oli kokeillut kolme vastaajaa. ”Väärää kuningasta” ei mainittu haastattelulomakkeessa, mutta lomakkeen kohtaan ”muu, mikä?” haastattelijat muistaessaan lisäsivät ”säkin”. Tällä saattoi olla vaikutusta vastausten määrään, jos haastattelija ei haastattelutilanteessa maininnut ”säkkiä”, ei haastateltavakaan välttämättä ymmärtänyt, että tällä kysymyksellä viitattiin myös ”säkin lyömiseen”. Väärää kuningasta kuvannut säkki sai aluksi osakseen vain kevyitä iskuja tarjolla olleilla larppausmiekoilla, mutta jossakin vaiheessa säkkiä uskallettiin jo lyödä niin kovaa, että se oli korvattava uudella. Kävijät arastelivat säkin mätkimistä, mutta mahdollisuus kuitenkin tuntui houkuttelevan. Näyttelyvahdeilta tultiin kysymään, saako sitä tosiaan lyödä ja pahoiteltiin, jos säkkiin oli tullut reikä. Kaikki kysyjät vaikuttivat kuitenkin enemmän huvittuneilta ja innostuneilta kuin anteeksipyytäviltä.

KUVA 64 Väärä kuningas on tuhottu!

Viides osallistumismahdollisuus tarjoutui psalmin 136 jakeisiin 21–22 liittyen. Osallistujilla oli mahdollisuus kiinalaisen tussimaalauksen keinolla kuvittaa seinälle laitettuihin papereihin jakeen sisältöä. Yhdeksän vastaajaa oli osallistunut maalaamiseen. Mahdollisuus maalata kuva ”omasta luvatussa maasta” kiinalaisella tussilla ja siveltimellä keräsi melko paljon osallistujia. Ehkä osallistumiseen vaikutti se, että maalauspiste oli Psalmimaailman loppupäässä ja osallistumisen mahdollisuudelle oli jo lämmentetty. Maalauspisteessä oli myös eniten tilaa kaikista Psalmimaailman sisällä olleista osallistumisen mahdollistavista pisteistä. Maalauksiin ilmesyi muun muassa kristinuskon symboleita, kuten risti ja lukuisia sydämiä sekä tekstejä Jumalan rakkaudesta, Jeesuksen pelastustyöstä ja Raamatunpaikkoja. Teema luvatussa maasta oli ilmeisen haastava. Yhdessä maalauksessa oli kuvattu saari, jossa loisti majakka, toisessa oli puun hahmotelmaa.

Kuudes toiminnallinen osio sijaitsi varsinaisen Psalmimaailman ulkopuolella, mutta sen kiinteässä yhteydessä olleessa askartelupisteessä, jossa osallistujat voivat askarrella itselleen urhoollisuusmitalin. Kymmenen vastaajaa osallistui tähän toimintaan.

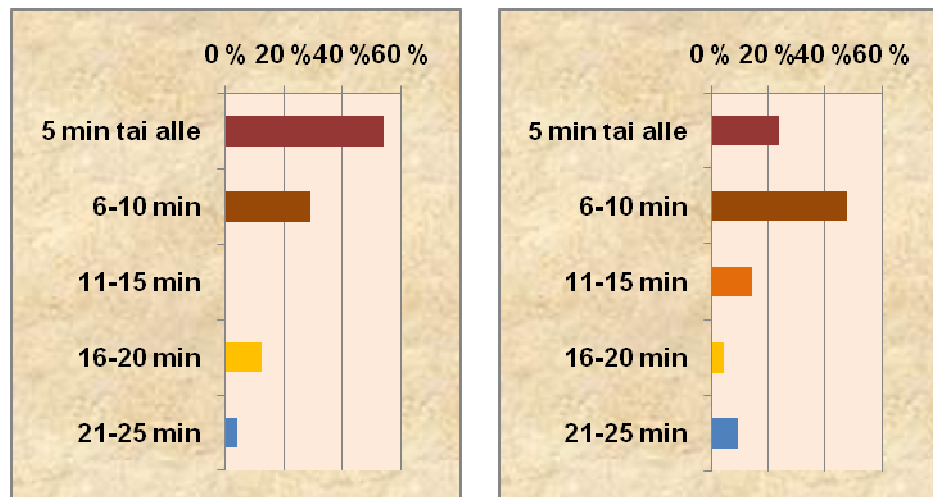
Seitsemäs osallistumismahdollisuus oli samassa askartelupisteessä. Siinä osallistujat saattoivat täydentää yhteisöllisesti etenevää taideteosta seinällä

liimaamalla siihen omista taskuistaan löytyviä tai tarjolla olleita roskia. Teos eteni mosaiikin tavoin ja täydentyessään siihen ilmestyi teksti ”Psalmissaailma”. Kukaan haastatelluista ei osallistunut tämän ”roska-mosaiikin” tekoon. Haastattelun tulokseen tämän viimeisen toiminnallisen pisteen osalta saattoi vaikuttaa se, että useat haastattelut tehtiin juuri, kun osallistuja oli astunut ulos varsinaisesta Psalmissaailmasta, eikä ollut vielä edes ehtinyt nähdä askartelupistettä. Useat haastattelut tehtiin myös itse askartelupisteessä, jossa haastateltava parhaillaan teki urhoollisuusmitalia, mutta ei vielä ollut kiinnittänyt huomiotaan ”roskamosaiikkiin”.

Useat haastatellut (12 haastateltavaa) olivat osallistuneet useampaan kuin yhteen toiminnalliseen osioon Psalmissaailmassa. 24 haastateltavaa ei maininnut haastatteluvaiheessa osallistuneensa mihinkään. Havaintojen perusteella näistäkin haastateltavista osa meni suoraan haastattelun jälkeen askartelupisteeseen tekemään urhoollisuusmitalia tai roska-mosaiikkia.

KUVA 65 Vas. Niiden haastateltujen ajankäyttö Psalmissaailmassa, jotka eivät osallistuneet toiminnallisiin osioihin.

KUVA 66 Oik. Niiden haastateltujen ajankäyttö Psalmissaailmassa, jotka osallistuivat toiminnallisiin osioihin.

Vasemmalla oleva kuvio kertoo niiden haastateltujen viettämästä ajasta Psalmissaailmassa, jotka eivät olleet haastatteluhetkellä osallistuneet toiminnallisiin osioihin. Oikealla oleva kuvio kertoo toiminnallisiin osioihin osallistuneiden ajankäytöstä Psalmissaailmassa. Toiminnallisiin osioihin osallistuneet viettivät keskimäärin jonkin verran enemmän aikaa Psalmissaailmassa kuin ne, jotka eivät osallistuneet.

Kymmenen väittämää

Haastattelulomakkeessa oli kymmenen väittämää, joihin haastateltava sai antaa vastauksen numeroilla yhdestä viiteen. Viisi merkitsi, että haastateltava on täysin samaa mieltä väitteen kanssa. Neljä merkitsi, että hän oli lähes samaa mieltä. Kolme merkitsi, että hän ei osaa sanoa. Kaksi merkitsi, että hän on osittain eri mieltä ja yksi merkitsi, että hän ei ole lainkaan sa-

maa mieltä väittämän kanssa. ”Ei osaa sanoa” – vastausvaihtoehto as- teikon keskellä olisi ollut viisasta korvata vastausvaihtoehdolla ”ei samaa eikä eri mieltä”, koska tähän ilmaisuun suurin osa vastaajista melko var- masti viittasi valitessaan numeron kolme vastaamaan mielipidettään. On kuitenkin mahdollista, että joukossa oli vastaajia, jotka tarkoittivat ”ei osaa sanoa” – vastauksellaan, joko etteivät he halua sanoa mielipidettään tai hänellä ei ole mielipidettä asiasta. (ks. Valli 2001, 159 & Kananen 2008, 24.)

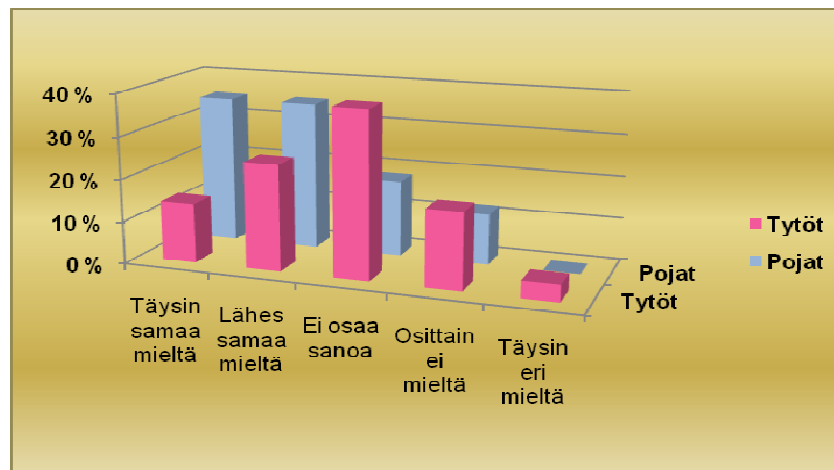
1. Kohtasin Jumalan Psalminaailmassa

TAULUKKO 7 *Kokemus Jumalan kohtaamisesta Psalminaailmassa.*

N=45	Jumalan kohtaaminen							kaikki %
	tyttö/nainen			poika/mies			kaikki	
	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.		
täysin samaa mieltä	1	3	0	4	1	1	10	22 %
lähes samaa mieltä	3	3	1	4	1	1	13	29 %
ei osaa sanoa	7	2	2	2	1	0	14	31 %
osittain eri mieltä	3	1	1	0	1	1	7	16 %
täysin eri mieltä	0	1	0	0	0	0	1	2 %
YHT	14	10	4	10	4	3	45	100 %

Ensimmäinen väittämä oli ”kohtasin Jumalan Psalminaailmassa”. Reilu viidennes (22 %) vastaajista oli täysin samaa mieltä ja kolmannes (29 %) lähes samaa mieltä tämän väittämän kanssa. Kolmannes (31 %) vastasi, ettei osaa sanoa. Pojat olivat tämän väittämän kanssa selvästi yksimielisempiä kuin tytöt, 71 % pojista oli täysin tai lähes samaa mieltä väittämän kanssa, kun tytöistä vain 39 % oli täysin tai lähes samaa mieltä. Pojista 11–20-vuotiaat olivat kaikista eniten yhtä mieltä väitteen kanssa, heistä suurin osa (80 %) oli täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa. Tytöistä 21–30-vuotiaat olivat eniten samaa mieltä väittämän kanssa, heistä 60 % ilmaisi olevansa lähes tai täysin samaa mieltä.

KUVA 67 *Vastausten jakautuminen tyttö-/naisvastaajien ja poika-/miesvastaajien kesken kysymyksessä Jumalan kohtaamisesta Psalminaailmassa.*

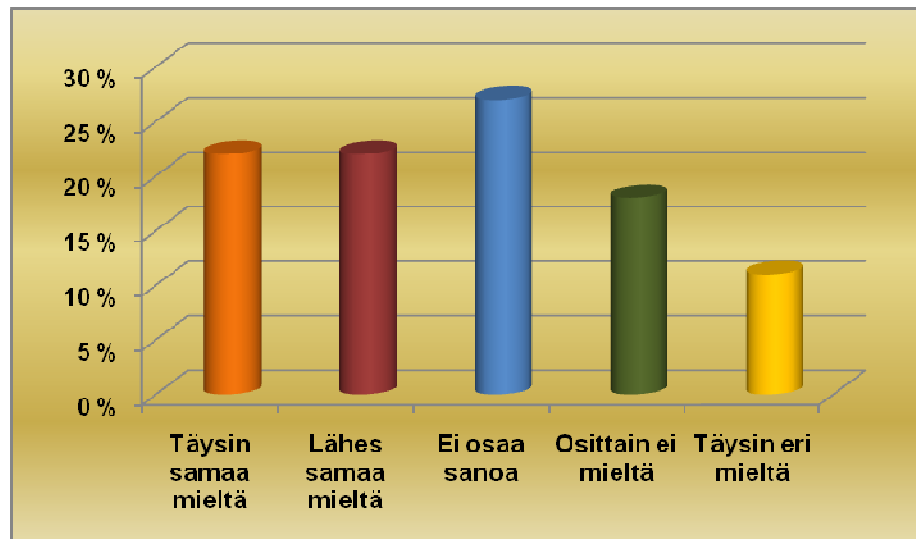
2. Opin jotakin itsestäni Psalmissaailmassa

TAULUKKO 8 Väittämän ”opin jotakin itsestäni Psalmissaailmassa” vastausten jakautuminen sukupuolten ja ikäryhmien välillä.

N=45	Opin jotakin itsestäni						kaikki	kaikki %
	tyttö/nainen			poika/mies				
	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.		
täysin samaa mieltä	3	2	1	3	0	1	10	22 %
lähes samaa mieltä	3	3	2	0	1	1	10	22 %
ei osaa sanoa	3	3	0	4	1	1	12	27 %
osittain eri mieltä	3	1	0	2	2	0	8	18 %
täysin eri mieltä	2	1	1	1	0	0	5	11 %
YHT	14	10	4	10	4	3	45	100 %

Seuraavassa väittämässä todettiin, että ”opin jotakin itsestäni Psalmissaailmassa”. Vastaajista reilu viidennes (22 %) oli täysin samaa mieltä ja samoin reilu viidennes (22 %) oli lähes samaa mieltä väittämän kanssa. Lähes kolmannes vastaajista (27 %) vastasi ”ei osaa sanoa”. Tytöistä puolet (50 %) oli täysin tai lähes samaa mieltä väittämän kanssa. 31–40-vuotiaat vastaajat olivat eniten samaa mieltä väittämän kanssa, heistä suurin osa (viisi seitsemästä haastatellusta) oli täysin tai lähes samaa mieltä väittämän kanssa.

KUVA 68 Kaikkien vastausten jakautuminen väittämässä ”opin jotakin itsestäni Psalmissaailmassa”.

3. Rukoilin Psalmissaailmassa

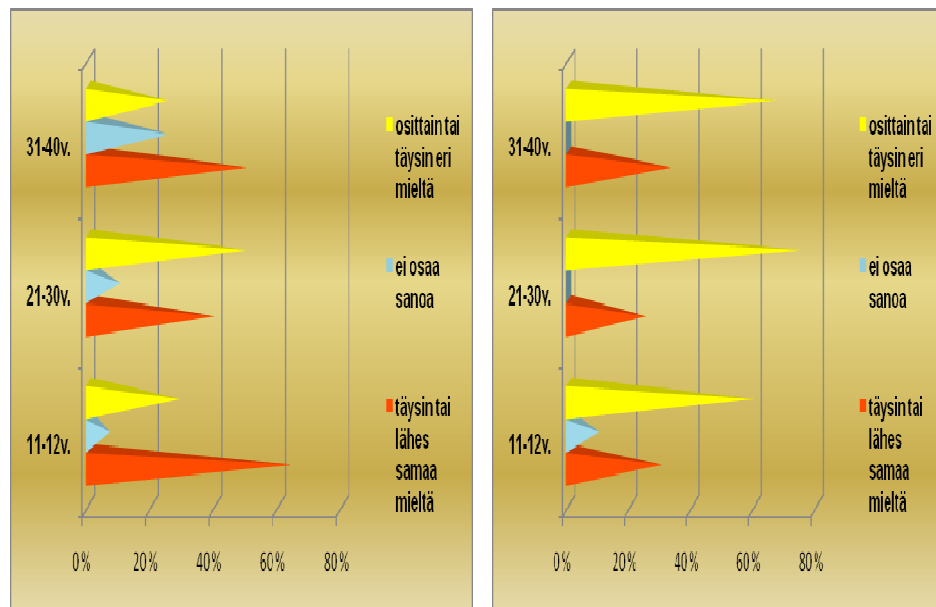
TAULUKKO 9 Väitteen ”rukoilin Psalmissaailmassa” vastausten jakautuminen.

TAULUKKO 9	Rukoileminen Psalmissaailmassa							
	tyttö/nainen			poika/mies			kaikki	kaikki %
	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.		
N=45								
täysin samaa mieltä	5	3	0	3	0	1	12	27 %
lähes samaa mieltä	4	1	2	0	1	0	8	18 %
ei osaa sanoa	1	1	1	1	0	0	4	9 %
osittain eri mieltä	1	2	0	1	0	1	5	11 %
täysin eri mieltä	3	3	1	5	3	1	16	36 %
YHT	14	10	4	10	4	3	45	100 %

Kolmannessa väittämässä sanottiin ”rukoilin Psalmissaailmassa”. Tämä väittämä jakoi vastaukset, 44 % vastaajista oli täysin tai lähes samaa mieltä väittämän kanssa, 9 % ei osannut sanoa ja 47 % oli osittain tai kokonaan eri mieltä väittämän kanssa. Vastaukset jakoutuivat myös sukupuolten välillä. Yli puolet tytöistä (54 %) oli täysi tai lähes samaa mieltä väittämän kanssa, kun taas 65 % pojista oli osittain tai kokonaan eri mieltä. Eniten väittämä vastasi nuorimman ikäluokan tyttöjen ajatuksia, 64 % 11–20-vuotiaista tytöistä oli täysin tai lähes samaa mieltä väittämän kanssa. Vähiten väittämä kohtasi 21–30-vuotiaiden poikien ajatuksia, heistä kolme neljästä oli täysin eri mieltä väittämän kanssa.

KUVA 69 Vas. Tyttö- ja naisvastaajien vastausten jakautuminen ikäluokittain väitteessä ”rukoilin Psalmissaailmassa”.

KUVA 70 Oik. Poika- ja miesvastaajien vastausten jakautuminen ikäluokittain väitteessä ”rukoilin Psalmissaailmassa”.

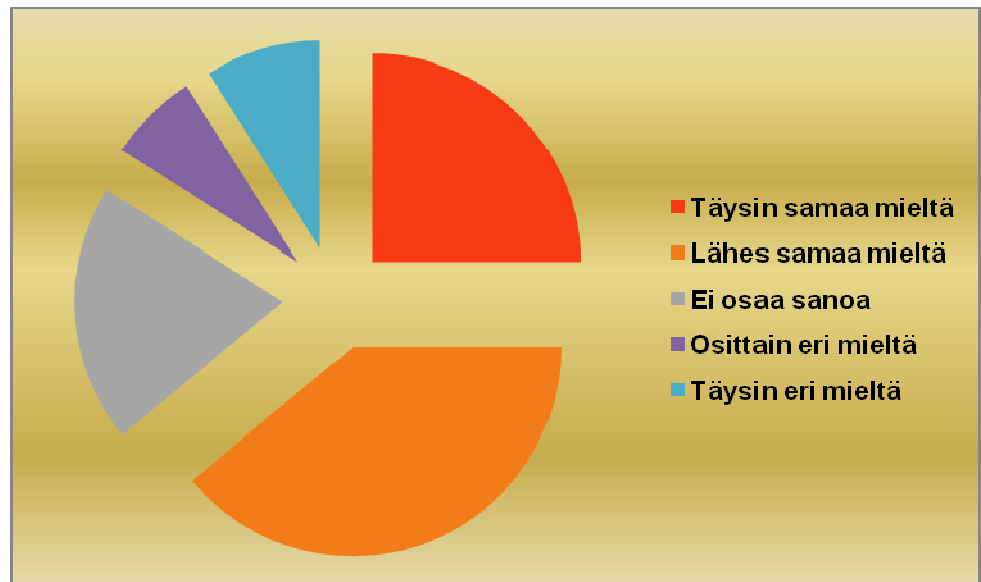
4. Koin Jeesuksen läsnäoloa Psalminaailmassa

TAULUKKO 10 *Jeesuksen läsnäolon kokeminen Psalminaailmassa.*

N=44	Jeesuksen läsnäolon kokeminen						kaikki	kaikki %
	tyttö/nainen			poika/mies				
	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.		
täysin samaa mieltä	2	2	1	6	0	0	11	25 %
lähes samaa mieltä	8	5	0	2	1	1	17	39 %
ei osaa sanoa	2	1	2	2	2	0	9	20 %
osittain eri mieltä	1	0	0	0	1	1	3	7 %
täysin eri mieltä	1	2	1	0	0	0	4	9 %
YHT	14	10	4	10	4	2	44	100 %

Seuraavassa väittämässä todettiin, että ”koin Jeesuksen läsnäoloa Psalminaailmassa”. Tähän kysymykseen vastasi 44 haastateltua. Enemmistö vastaajista (64 %) oli täysin tai lähes samaa mieltä tämän väitteen kanssa. Kaikista vahvimmin myönteisen vastauksen antoivat nuorimmat eli 11–20-vuotiaat vastaajat, heistä 75 % oli täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa. 11–20-vuotiaista erityisesti pojat pitivät väitettä kokemustaan vastaavana, heistä 60 % oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa.

KUVA 71 *Kaikkien vastaajien kokemusten jakautuminen Jeesuksen läsnäolosta Psalminaailmassa.*

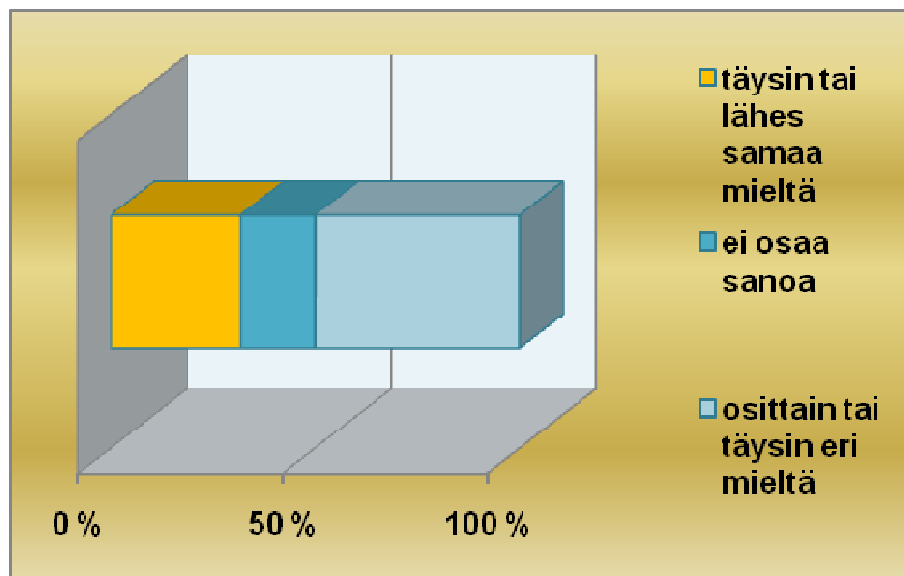
5. Ylistin Psalmissaailmassa

TAULUKKO 11 Väitteen ”ylistin Psalmissaailmassa” vastausten jakautuminen.

N=44	Ylistäminen Psalmissaailmassa						kaikki	kaikki %
	tyttö/nainen			poika/mies				
	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.		
täysin samaa mieltä	1	0	0	1	0	0	2	5 %
lähes samaa mieltä	4	4	1	3	0	0	12	27 %
ei osaa sanoa	4	1	2	1	0	0	8	18 %
osittain eri mieltä	3	2	0	2	2	0	9	20 %
täysin eri mieltä	2	3	1	3	2	2	13	30 %
YHT	14	10	4	10	4	2	44	100 %

Viides väite totesi: ”Ylistin Psalmissaailmassa”. Puolet vastaajista (50 %) oli osittain tai täysin eri mieltä väitteen kanssa. Vain kaksi vastaajaa oli täysin samaa mieltä, mutta kuitenkin 12 vastauksessa (27 %) annetuista 44 vastauksesta oltiin lähes samaa mieltä väitteen kanssa. Eniten myönteisiä vastauksia tuli nuorimmalta ikäluokalta, 11-20-vuotiailta, 38 % oli täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa. 21-40-vuotiaista miesvastaajista kaikki olivat osittain tai täysin erimieltä väitteen kanssa.

KUVA 72 Kaikkien vastausten jakautuminen väitteessä ”ylistin Psalmissaailmassa”.

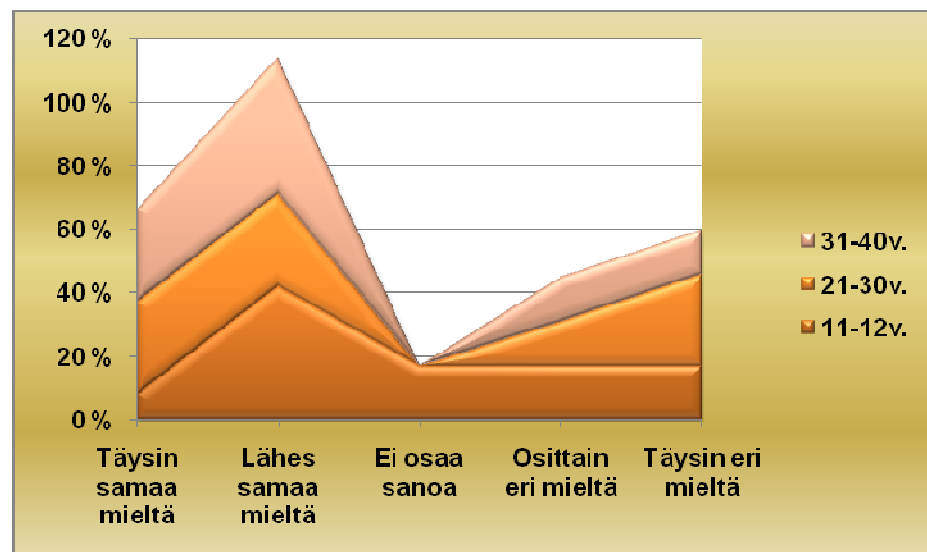
6. Raamatun teksti avautui minulle uudella tavalla Psalmissaailmassa

TAULUKKO 12 *Kokemus Raamatun tekstin avautumisesta uudella tavalla Psalmissaailmassa.*

N=45	Raamatun tekstin avautuminen						kaikki	kaikki %
	tyttö/nainen			poika/mies				
	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.		
täysin samaa mieltä	2	4	1	0	0	1	8	18 %
lähes samaa mieltä	5	3	2	5	1	1	17	38 %
ei osaa sanoa	2	0	0	2	0	0	4	9 %
osittain eri mieltä	2	2	0	2	0	1	7	16 %
täysin eri mieltä	3	1	1	1	3	0	9	20 %
YHT	14	10	4	10	4	3	45	100 %

”Raamatun teksti avautui minulle uudella tavalla Psalmissaailmassa” oli seuraava haastateltavalle esitetty väite. Lähes viidennes (18 %) vastaajista oli täysin samaa mieltä ja 38 % lähes samaa mieltä väitteen kanssa. Naisvastaajat olivat väitteen kanssa yksimielisiä miesvastaajia useammin, tytöistä ja naisista 61 % oli täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa. 31-40-vuotiaat naisvastaajista kolme neljästä (75 %) oli täysin tai lähes yhtä mieltä väitteen kanssa. 21-30-vuotiaat miesvastaajat sen sijaan olivat eniten eri mieltä väitteen kanssa, heistä kolme neljästä (75 %) oli täysin eri mieltä. Yksimielisyys väitteen kanssa kasvoi vanhempia ikäluokkia kohden. 11-20-vuotiaista puolet (50 %) koki väitteen täysin tai lähes vastaavan omaa kokemustaan, 21-30-vuotiaista selvästi yli puolet (57 %) oli täysin tai lähes samaa mieltä ja 31-40-vuotiaista viisi seitsemästä (71 %) oli täysin tai lähes yhtä mieltä väitteen kanssa.

KUVA 73 *Väitteen ”Raamatun teksti avautui minulle uudella tavalla Psalmissaailmassa” vastausten jakautuminen ikäryhmittäin.*

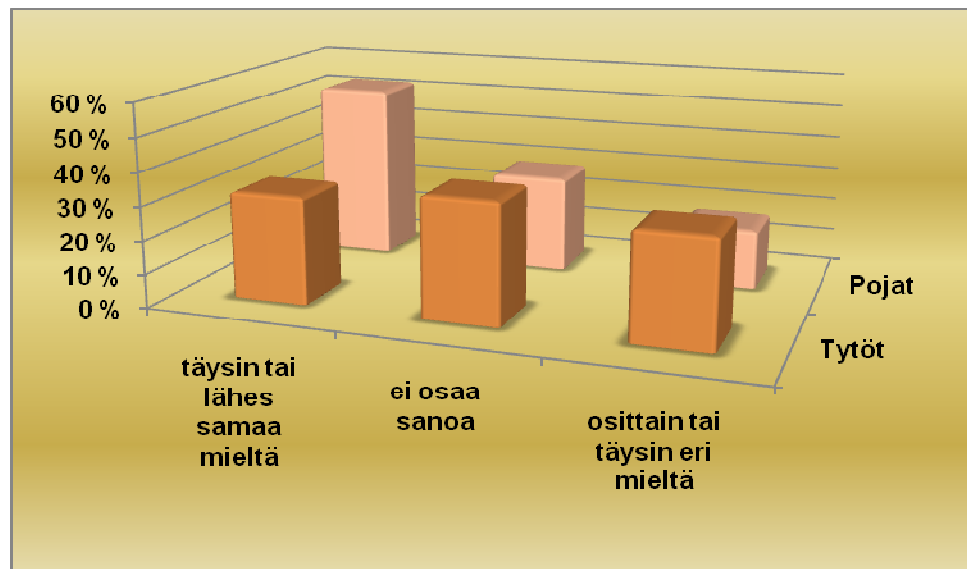
7. Pyhä Henki kosketti minua Psalmimaailmassa

TAULUKKO 13 Väitteen ”Pyhä Henki kosketti minua Psalmimaailmassa” vastausten jakautuminen.

N=45	Kokemus Pyhästä Hengestä						kaikki	kaikki %
	tyttö/nainen			poika/mies				
	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.		
täysin samaa mieltä	0	2	0	4	0	1	7	16 %
lähes samaa mieltä	3	3	1	2	1	1	11	24 %
ei osaa sanoa	5	3	2	4	1	0	15	33 %
osittain eri mieltä	3	0	1	0	1	1	6	13 %
täysin eri mieltä	3	2	0	0	1	0	6	13 %
YHT	14	10	4	10	4	3	45	100 %

Seitsemäs väite totesi, että ”Pyhä Henki kosketti minua Psalmimaailmassa”. Tämän väitteen osalta vastaukset jakautuivat tasaisesti, kuitenkin niin, että 40 % vastaajista oli täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa, reilu kolmannes (33 %) vastasi, ettei osaa sanoa ja vajaa kolmannes (27 %) oli osittain tai kokonaan eri mieltä. Pojat kokivat väitteen vastaavan kokemustaan useammin kuin tytöt, heistä yli puolet (53 %) oli täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa, kun taas tytöistä vain reilu kolmannes (32 %) vastasi väitteen kuvaavan heidän kokemustaan. Suurin osa tytöistä (36 %) vastasi, ettei osaa sanoa pitääkö väite heidän kohdallaan paikkansa.

KUVA 74 Vastausten jakautuminen sukupuolen mukaan väitteessä ”Pyhä Henki kosketti minua Psalmimaailmassa”.

8. Psalminaailma laittoi liikkeelle jonkin muutoksen elämässäni

TAULUKKO 14 Väitteen ”Psalminaailma laittoi liikkeelle jonkin muutoksen elämässäni” vastausten jakautuminen.

TAULUKKO 14		Psalminaailma muutoksen alulle panijana						
N=45	tyttö/nainen			poika/mies			kaikki	kaikki %
	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.		
täysin samaa mieltä	0	2	0	2	0	1	5	11 %
lähes samaa mieltä	0	2	2	1	0	0	5	11 %
ei osaa sanoa	4	0	1	4	1	2	12	27 %
osittain eri mieltä	4	3	0	0	0	0	7	16 %
täysin eri mieltä	6	3	1	3	3	0	16	36 %
YHT	14	10	4	10	4	3	45	100 %

Haastattelun seuraava väite oli: ”Psalminaailma laittoi liikkeelle jonkin muutoksen elämässäni”. Reilu puolet (51 %) vastaajista oli osittain tai kokonaan eri mieltä tämän väitteen kanssa. Kaiken kaikkiaan 45 vastaajasta viisi oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa ja viisi lähes samaa mieltä. Pojista suurin osa (41 %) vastasi, ettei osaa sanoa väitteen paikkansa pitävyyttä kohdallaan. Tytöistä suurin osa (61 %) oli osittain tai täysin eri mieltä väitteen kanssa. Eniten eri mieltä väitteen kanssa olivat 21-30-vuotiaat miesvastaajat, heistä 75 % oli täysin eri mieltä väitteen kanssa. Eniten samaa mieltä väitteen kanssa olivat 31-40-vuotiaat naisvastaajat, joista puolet (kaksi neljästä) oli lähes samaa mieltä väitteen kanssa.

9. Psalminaailma oli minua varten

Haastattelulomakkeen yhdeksäs väite oli, ”Psalminaailma oli minua varten”. Suurin osa vastaajista piti tätä väitettä omaa kokemustaan vastaavana, reilusti yli kolmannes (38 %) vastaajista oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa ja hiukan yli kolmannes (31 %) lähes samaa mieltä.

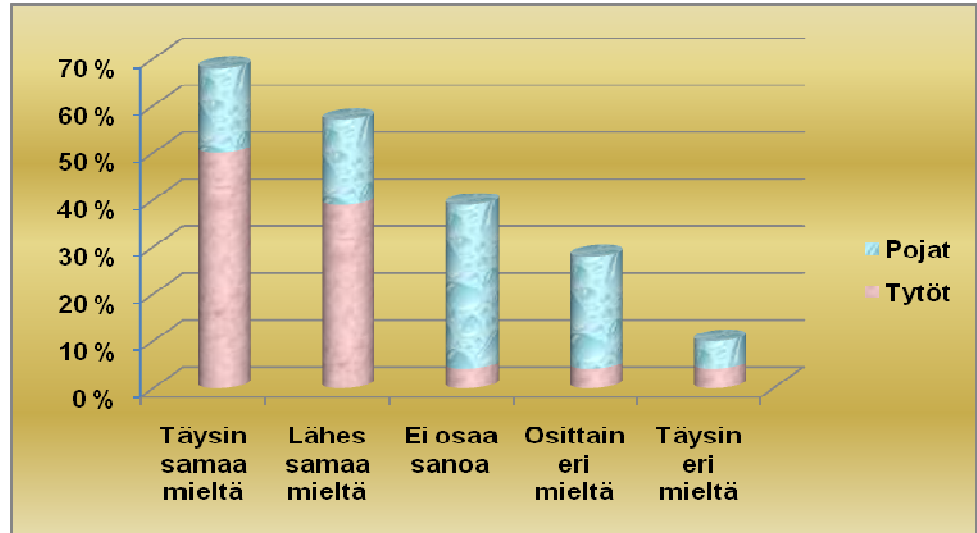
TAULUKKO 15 Väitteen ”Psalminaailma oli minua varten” vastausten jakautuminen.

TAULUKKO 15		Psalminaailma oli haastateltavaa varten						
N=45	tyttö/nainen			poika/mies			kaikki	kaikki %
	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.		
täysin samaa mieltä	8	5	1	1	0	2	17	38 %
lähes samaa mieltä	5	4	2	1	2	0	14	31 %
ei osaa sanoa	0	0	1	5	1	0	7	16 %
osittain eri mieltä	0	1	0	2	1	1	5	11 %
täysin eri mieltä	1	0	0	1	0	0	2	4 %
YHT	14	10	4	10	4	3	45	100 %

Tytöt kokivat tämän väitteen omakseen selvästi poikia enemmän. Lähes kaikki tytöistä (89 %) oli täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa.

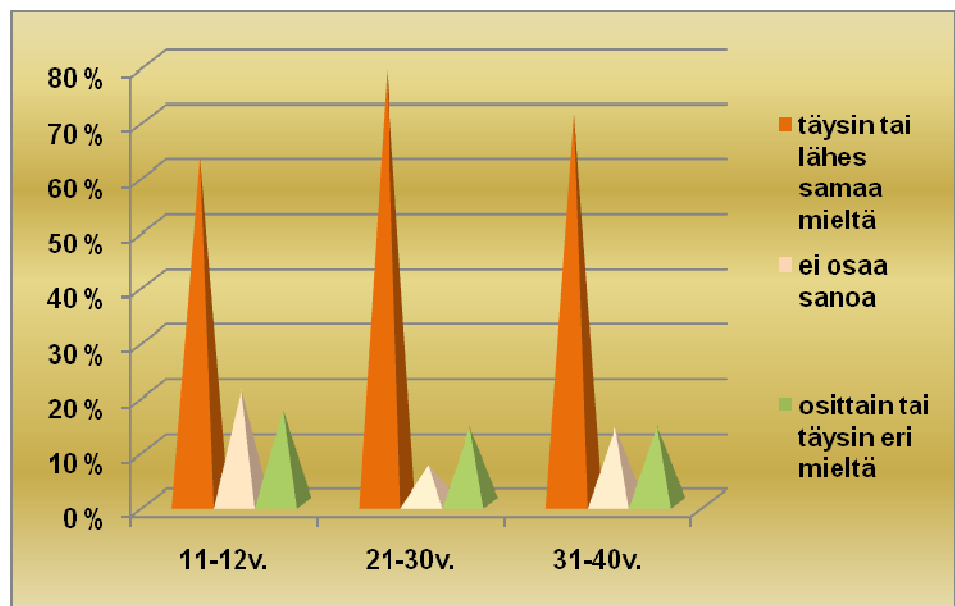
Reilu kolmannes pojista (35 %) oli täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa. 45 vastaajasta vain seitsemän koki, että oli osittain tai täysin eri mieltä väitteen kanssa.

KUVA 75 Kaikkien vastausten jakautuminen väitteessä ”Psalmmimaailma oli minua varten”.

Kaikista ikäryhmistä eniten väitteen kanssa samaa mieltä olivat 21-30-vuotiaat. Kuitenkin kaikista eniten yksimielisyyttä väite herätti 11-20-vuotiaissa tytöissä, heistä lähes kaikki (93 %) vastasivat olevansa väitteen kanssa täysin tai lähes samaa mieltä.

KUVA 76 Väitteen ”Psalmmimaailma oli minua varten” vastausten jakautuminen ikäryhmittäin.

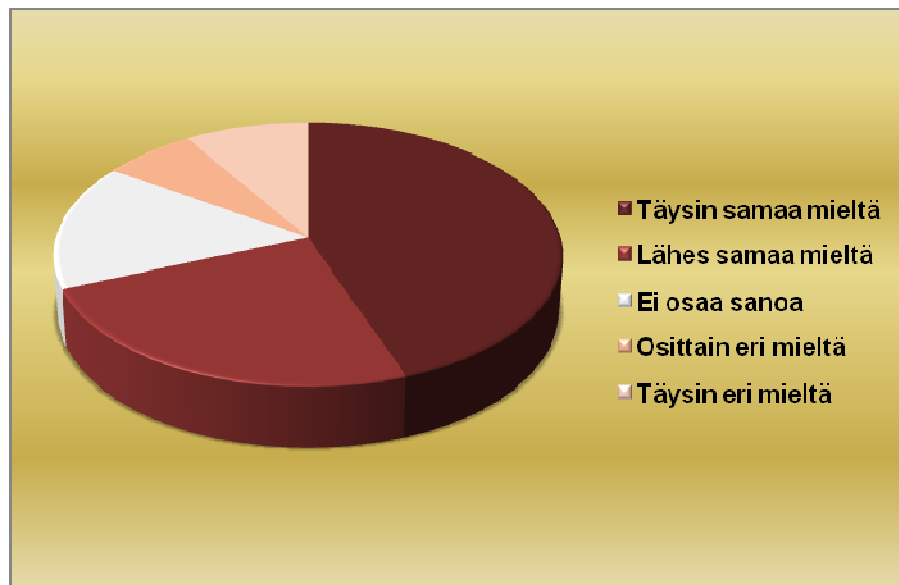
10. Visuaaliset elementit auttoivat psalmin ymmärtämisessä

TAULUKKO 16 Väitteen ”visuaaliset elementit auttoivat psalmin ymmärtämisessä” vastausten jakautuminen.

TAULUKKO 16		Visuaaliset elementit psalmin ymmärtämisen apuna						
N=45	tyttö/nainen			poika/mies			kaikki	kaikki %
	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.	11-20 v.	21-30 v.	31-40 v.		
täysin samaa mieltä	4	7	2	4	1	2	20	44 %
lähes samaa mieltä	5	1	1	1	2	1	11	24 %
ei osaa sanoa	3	1	1	2	0	0	7	16 %
osittain eri mieltä	0	1	0	2	0	0	3	7 %
täysin eri mieltä	2	0	0	1	1	0	4	9 %
YHT	14	10	4	10	4	3	45	100 %

Viimeisessä väitteessä todettiin, että ”visuaaliset elementit auttoivat minua psalmin ymmärtämisessä”. Tämän väitteen kohdalla vastaukset painottuivat selkeästi yksimielisyyteen väitteen kanssa. 44 % vastaajista oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa ja reilu viidennes (24 %) lähes samaa mieltä. 31-40-vuotiaat olivat vahvimmin tätä mieltä, heistä 86 % oli täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa. Eniten väitteen kanssa yhtä mieltä olivat 31-40-vuotiaat miehet, joista kaikki vastanneet olivat täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa. Toiseksi eniten samaa mieltä olivat 21-30-vuotiaat naiset, joista 80 % oli täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa. Tytöt ja naiset olivat hiukan poikia ja miehiä enemmän samaa mieltä tämän väitteen kanssa, tytöistä ja naisista 71 % oli täysin tai lähes samaa mieltä ja pojista ja miehistä 65 %.

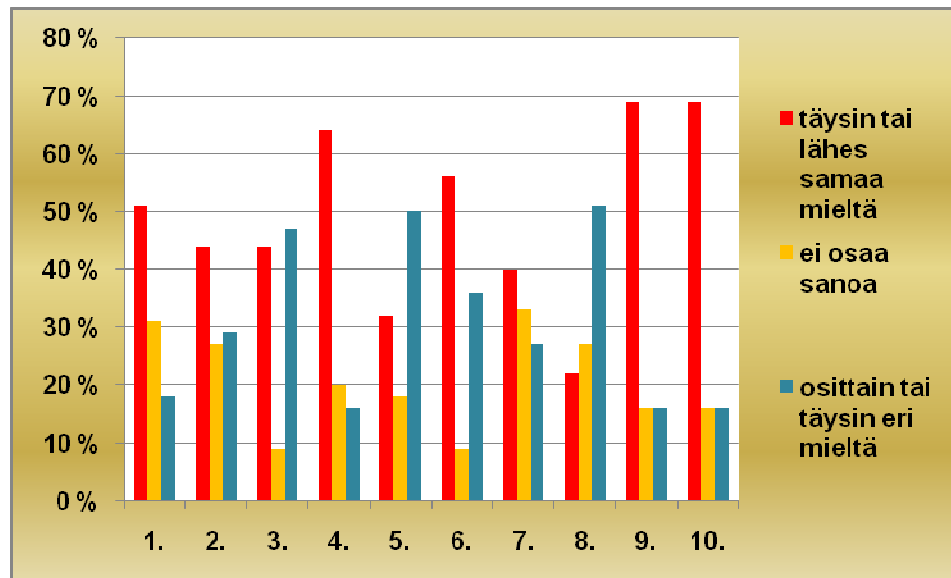
KUVA 77 Haastateltavien mielipiteiden jakautuminen visuaalisten elementtien toimimisesta psalmin ymmärtämisen apuna.

Yhteenvetoa ja vertailu väitteiden tulosten kesken

Kun kaikkien kymmenen väitteen vastauksia vertaillaan rinnakkain, ilmenee, että kaksi viimeisintä väitettä ”9. Psalmi maailma oli minua varten” ja ”10. Visuaaliset elementit auttoivat psalmin ymmärtämisessä” vastasivat eniten haastateltujen kokemusta. Kolmanneksi eniten samaa mieltä oltiin väitteen ”4. Koin Jeesuksen läsnäoloa Psalmimaailmassa” kanssa. Vähiten haastateltujen kokemusta vastasi väite ”8. Psalmimaailma laittoi liikkeelle jonkin muutoksen elämässäni”. Toiseksi vähiten osuvuutta oli väitteellä ”5. Ylistin Psalmimaailmassa”. Suurin osa vastauksista painottui ”täysin tai lähes samaa mieltä” vastauksiin. Väite ”3. Rukoilin Psalmimaailmassa” jakoi vastaukset lähes tasan täysin tai lähes samaa mieltä olevien (44 %) ja täysin tai lähes eri mieltä olevien (47 %) kesken.

KUVA 78 Kaikkien väitteiden kaikkien vastausten jakautuminen.

1. Kohtasin Jumalan Psalmimaailmassa
2. Opin Psalmimaailmassa jotakin itsestäni
3. Rukoilin Psalmimaailmassa
4. Koin Jeesuksen läsnäoloa Psalmimaailmassa
5. Ylistin Psalmimaailmassa
6. Raamatun teksti avautui minulle uudella tavalla Psalmimaailmassa
7. Pyhä Henki kosketti minua Psalmimaailmassa
8. Psalmimaailma laittoi liikkeelle jonkin muutoksen elämässäni
9. Psalmimaailma oli minua varten
10. Visuaaliset elementit auttoivat psalmin ymmärtämisessä

6 PSALMIMAAILMA NUORTEN HENGELLISEN KASVUN TUKE- NA

Tässä luvussa kerron, mitä opinnäytetyön toiminnallisen ja tutkimuksellisen osion tulosten perusteella voidaan sanoa nuorten ja nuorten aikuisten hengellisen kasvun tukemisesta Psalmimaailman keinoilla ja mihin johtopäätöksiin tulokset yhdessä taustateorian kanssa johtavat. Kerron tutkimustulosten saattamana, kuinka nuoria onnistuttiin kohtaamaan Psalmimaailman avulla. Kuvailen myös osallistamisen, elämyksellisyyden ja taidekasvatuksen toimivuutta nuorten ja nuorten aikuisten hengellisen kasvatuksen keinoina tutkimuksellisen osion tulosten valossa. Lopuksi kerron, miten Psalmimaailma oli ja voisi olla vastaamassa toiveeseen luovuuden lisäämisestä seurakunnissa. Käytän lomakehaastatteluista tehdyissä suorissa lainauksissa numerointia haastateltavien erotteluniseksi.

6.1 Hengellistä kasvua

Hengellinen kasvu näkyy syventyneenä yhteytenä Jumalaan, kuten luvussa 2.3 todettiin. Lomakehaastatteluun vastanneet Psalmimaailma-näyttelyn kävijät kuvailivat numeroarvioinnilla kokemustaan Jumalan kohtaamisesta, Jeesuksen läsnäolosta ja Pyhän Hengen kosketuksesta Psalmimaailmassa. Kristinuskon opin mukaan nämä kolme Jumalan olemispuolta, Isä Jumala, Hänen Poikansa Jeesus ja Pyhä Henki ovat yhtä eli on vain yksi Jumala, joka ilmenee kolmen eri persoonallisen puolen kautta. Haastattelu-vastausten perusteella enemmän kuin puolet haastatelluista nuorista ja nuorista aikuisista koki jonkinlaisen Jumalakokemuksen Psalmimaailma-käyntinsä aikana. Jeesuksen läsnäolo koettiin selvimmin, 64 % oli täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa, Jumalan kohtaamisesta puolet (51 %) haastatelluista oli täysin tai lähes samaa mieltä ja Pyhän Hengen kosketuksen koki 40 % vastaajista (täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa). (ks. taulukko 10, taulukko 7 & taulukko 13.) Myös Psalmimaailman vieraskirjan kommentteissa oli luettavissa, että Psalmimaailma oli ennen kaikkea hengellinen kokemus. Suomen Vapaakirkon Nuoret ry:n nuorisotyönjohtaja Tommi Koivunen (2009) toivoi haastattelussaan Psalmimaailman olevan, samalla tavalla kuin rukouspalvelun, kiireetön paikka, jossa Jumala voi tehdä jotain. Vastausten perusteella voidaan todeta, että jotakin todella tapahtui, mitä se sitten oli, jää arvoitukseksi, kuten Koivunenkin (2009) totesi:

Se, mitä tapahtuu ja mihin pyritään virallisesti, ni sekin tapahtuu tai sitten ei, mutta se suurin, mikä siitä on seurauksena onkin jotain muuta, mitä ei osata odottaa. Siinä mielessä tää on aina aika jännää.

Hengellisen kasvun ja Jumala-kokemuksen tavoittelusta ja jo tapahtuneesta kasvusta kertovat uskon elämän harjoittamiseen liittyvät Raamatun kir-

joitusten mukaiset toiminnot, kuten rukoileminen ja ylistäminen (ks. luku 2.3). Reilu kolmannes (32 %) vastaajista kertoi ylistäneensä Psalmimaailmassa ja 44 % kertoi rukoilleensa (ks. taulukko 11 & taulukko 9). Ylistäminen ymmärretään usein yhdessä tapahtuvaksi toiminnaksi, jossa musiikkiryhmä tai musiikista vastaava henkilö seurakunnan edessä johtaa koko seurakuntaa laulamalla ylistämään Jumalaa. Raamatussa ylistäminen käsitetään myös ihmisen sisäiseksi toiminnaksi. ”Minä ylistän Herraa kaikesta sydämestäni...”, sanotaan psalmissa 9 jakeessa 2 (Raamattu 1992). Ylistys lähteekin ennen kaikkea ihmisen sydäimestä ja saattaa tulla esiin lauluna, tanssina, soittona tai jonakin muuna toimintona Jumalan kunniaksi ja ylistyksen ilmaisuksi. Toisenlainen kysymyksen asettelu olisi saattanut johtaa vielä useamman vastaajan oivaltamaan, että omasta sydäimestä nousi ylistys jossakin kohtaa Psalmimaailma käynnin aikana.

Rukousta ja ylistystä voi olla joskus mahdoton erottaa, mutta rukous ymmärretään yleensä ihmisen sisäiseksi toiminnoksi, sydämen hiljaiseksi tai kovaääniseksi puheeksi Jumalan puoleen ja Jumalan äänen kuuntelemiseksi. Rukoukselle halutaan yleensä erottaa jokin oma aika ja paikka, jossa voi rauhoittua ja keskittyä. Toisaalta kristittyjä opetetaan ja kehoitetaan rukoilemaan joka hetki. (Raamattu 1992, Jes. 58:9, Matt. 6:6, 1. Tim. 2:1-2 & 1. Tes. 5:17.) Psalmimaailmassa ei ollut tuolia, jolle olisi voinut omassa rauhassa istahtaa hiljentyäkseen rukoukseen, mutta kävijää kuitenkin ohjattiin kysymysten ja rukouslappujen jättämismahdollisuuden kautta sisäiseen dialogiin Jumalan kanssa. Rukousaihelokerikko kävijöiden omille rukousaiheille olikin eniten mieleen jäänyt asia koko Psalmimaailmassa. Rukouslokerikon suosio havaintojenkin perusteella kertoi siitä, että kävijöitä oli onnistuttu ohjaamaan suuntaamaan ajatuksensa ja odotuksensa Jumalan suuntaan.

KUVA 79 Psalmimaailmaa kierrettiin hitaasti pohdiskellen.

Hengellistä kasvua käsitelleessä luvussa 2.3 todettiin hengellisen kasvun näkyvän muun muassa elämän suuntautumisena Raamatun opetuksen mukaan. Aiemmin samassa luvussa kerrottiin myös, ettei hengellistä, kuten Raamatun opetusta voi ymmärtää ilman Jumalan Henkeä. Psalmimaailman kävijöiltä kysyttiin, avautuiko Raamatun teksti heille uudelle tavalla Psalmimaailmassa. Psalmimaailman tavoitteena oli Koivusen (2009) mukaan

”luoda paikka, jossa nuori voi kohdata Raamatun tekstien kautta Jumalan”. Lähes kaksi kolmannesta (56 %) vastanneista kertoi Raamatun tekstin avautuneen uudella tavalla Psalmimaailmassa (täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa, ks. taulukko 12). Vajaa kolmannes haastatelluista (26 %) koki Psalmimaailmassa mieleen jäävimpänä jonkin tekstin tai jotkin tekstit (ks. kuva 58). Erityisesti mainittiin Psalmimaailman runkona toimineessa psalmissa 136 toistuvan ”iäti kestää Hänen armonsa” lauseen puhutelleen. Perusteluissa todettiin, että armo on valtava, sen laajuutta ja syvyyttä on vaikea ymmärtää ja että tämä on ”mahtava lupaus”. Psalmin tekstin sisältöihin perustuvia ”tavallisten ihmisten” kirjoituksia pidettiin koskettavina ja omaan elämäkokemukseen osuvina (ks. kuva 60).

Raamatun, tässä tapauksessa psalmin 136, tekstiä pyrittiin Psalmimaailmassa tuomaan tämän päivän ihmiselle ymmärrettäväksi tekstien lisäksi erilaisilla visuaalisilla elementeillä. Psalmimaailman kehittänyt Sirkku Chambers (2009) toteaa haastattelussaan Psalmimaailman oleva ”evankeliumin julistamista postmodernissa maailmassa, postmoderneille ihmisille”. Psalmimaailmassa luovuttamatonta on Raamatun teksti, psalmi, joka on todella vanhaa kirjoitusta, jolle luodaan ”uudet kuoret”:

Siitä tulee se, ihana kontrasti, joka luovuuden Jumalas näkyy, että Jumala aina yhdistää aina kaikkia erilaisia, ihmiset haluaa aina olla samanlaisten kaa, ku Jumala näyttää pistävän erilaiset yhteen. Vanha teksti ja uudet sävelet, tai uudet vaatteet. Niin se on semmonen ihana jännite, joka on luovuttamatonta. Ja silloin ne vaatteet voi olla minkälaiset vaan. Kunhan kunnioitetaan sitä psalmin tekstiä.-- Antaa sen Jumalan Sanan puhua. (Chambers 2009.)

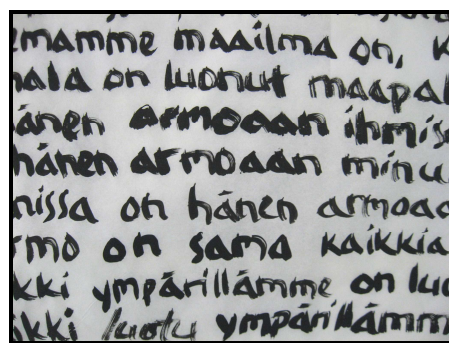
Psalmimaailman tämänkertaiset ”kuoret” olivat haastattelujen perusteella onnistuneet auttamaan psalmin ymmärtämistä; 68 % haastatelluista oli täysin tai lähes samaa mieltä siitä, että visuaaliset elementit auttoivat psalmin ymmärtämisessä (ks. taulukko 16). Lähes neljännes (24 %) vastaajista piti jotakin visuaalista elementtiä mielenjäävimpänä asiana Psalmimaailmassa (ks. kuva 58). Teosten luovuus, yllättävyys ja kierrätysmateriaalien käyttö mainittiin muun muassa perusteluiksi sille, miksi nämä elementit jäivät mieleen.

KUVA 80 Askartelupiste oli varsinaista näyttelyä värikkäämpi.

Kuten luvussa 2.3 kuvailin, on hengellistä ja henkistä kasvua vaikea erottaa toisistaan, ne kulkevat usein käsi kädessä. Psalmimaailman kävijöiltä kysyttiinkin, oppivatko he jotain itsestään ja laittoiko Psalmimaailma liikkeelle jonkin muutoksen heidän elämässään. Nuoruuden yksi suurimpia kysymyksiä on kysymys identiteetistä, kuka minä olen, mihin minä kuulun? Oma paikka perheessä, kaveripiirissä ja koko yhteiskunnassa pohditaan. (Koivunen 2009, ks. myös Ropo 1999, 150.) Hiukan alle puolet (44 %) Psalmimaailmassa haastatelluista nuorista ja nuorista aikuisista koki oppineensa jotakin itsestään Psalmimaailma vierailun aikana (täysin tai lähes samaa mieltä väitteen kanssa, ks. taulukko 8). Psalmimaailma oli siis tavalla tai toisella vastaamassa näiden nuorten etsintään identiteetin osalta. Nykytaiteen luonteeseen kuuluu identiteettiä nykymaailmassa muokkaavien elementtien kriittinen tarkastelu. Psalmimaailmassa oli paljon sanallista ja kuvallista ilmaisua, joka yritti herätellä pohtimaan, kuka minärooliesi rakentumista ohjaa, oletko joukkoviestinnän, median, riippuvuuksien vai todellisen oman ajattelusi ohjaksissa. (ks. Sava 2007, 120–122.) Mikä rooli Jumalalla on minuutesi rakentumisessa?

Kasvatuksen ja opetuksen tavoitteena on muutos. Muutos ja muuttuminen kuvaavat elämää ja ihmisen koko elämänkaarta. (Ropo 1999, 149.) Vain reilu viidennes (22 %) haastatelluista koki Psalmimaailman laittaneen liikkeelle jonkin muutoksen heidän elämässään (ks. taulukko 14). Kun Chambers (2009) kertoo haastattelussaan Psalmimaailma-idean synnystä, puhuu hän erilaisista ”siemenistä”, joita hänen elämänsä on kylvetty vuosikymmenten aikana. Näistä pienistä kokemuksista koostui vähitellen kokonainen ajatus Psalmimaailmasta. Raamatussa kuvataan Jumalan valtakunnan olevan kuin ”sinapinsiemen” eli pienin kaikista siemenistä. Se on kylvetäessä lähes huomaamaton, mutta aikanaan siitä kasvaa suuri silmännähtävä kasvi. (Raamattu 1992, Mark. 4:30–32.) Chambers (2009) kuvaileekin Psalmimaailman olevan tällaisten siementen kylvämisestä. Joidenkin elämässä kylvö tuottaa heti muutoksen, joidenkin kohdalla siemen jää näkyväksi itämään jopa vuosikymmeniksi tuottaakseen kasvun aikanaan.

KUVA 81 Markus Lähteen pohdintaa armosta papereille siveltimellä kirjoitettuna.

Hengellistä kasvua on myös yhteyden kasvaminen muihin kristittyihin ja vahvistunut käsitys itsestä osana kristillistä maailmanlaajuista seurakuntaa. Kasvu ei näy vain itsen parempana ymmärtämisenä yksilönä, vaan itsen ymmärtämisenä suhteessa muihin ja osana ympäröivää maailmaa, suurempaa kokonaisuutta (Sava 2007, 122). Koivunen (2009) pitää yhteisöllisyyttä nuorille tärkeänä, nuoret arvostavat perhearvoja ja ystävyyttä. Jonkun Psalmimaailmassa käyneen nuoren seinäkirjoitus tosiystävyydestä pu-

huttelikin monia kävijöitä (viidelle haastattelulle jäi eniten mieleen, ks. kuva 60), yhteyttä koettiin myös varsinaisten tekstien kirjoittajien kanssa, heidät koettiin ”inhimillisinä ja samanarvoisina ihmisinä” (haastattelu nro 29, poika 11–20-vuotta), jotka olivat avanneet jotakin hyvin henkilökoh- taista.

6.2 Nuorisotyön keinona

Psalmmimaailmaa rakennettaessa haasteena oli, miten suunnata Psalmmi- maailma nuorille. Itselleni nuorisotyö ja nuoret ryhmänä olivat melko vieraita ja lähdinkin teemahaastatteluisa kysymään SVN:n nuorisotyön johtajalta Tommi Koivuselta ja Psalmmimaailman kehittäneeltä Sirkku Chambersiltä, millaisiin asioihin tulisi kiinnittää huomiota, jotta nuoret kokisivat Psal- mmimaailman omakseen. Psalmmimaailman visuaalisten elementtien teemak- si oli jo ennen haastatteluja muodostunut kierrätys. Koivunen (2009) ku- vailikin nuorten yhdeksi ajankohtaiseksi pohdinnan aiheeksi ilmastonmuu- toksen, luonnonsuojelun ja vihreän aatteen. Kierrätysteema puri nuoriin ilmeisen hyvin, koska lomakehaastatteluiden avoimessa kysymyksessä sii- tä, mikä juttu Psalmmimaailmasta jäi päällimmäiseksi mieleen, vastauksen perusteluissa ja lopun avoimessa kommentointimahdollisuudessa, mainitiin kierrätysidea tavalla tai toisella kahdeksassa lomakkeessa 45:stä. To- teutustapaa tai materiaalivalintoja keuhuttiin näiden lisäksi 11 lomakkeessa ilman, että tästä aiheesta olisi erikseen mitään kysytty. Vieraskirjassa Psalmmimaailman luovuutta, esitystapaa ja vaivannäköä kiitettiin ja keuh- tiin useassa kohdassa.

Koivunen (2009) ja Chambers (2009) olivat molemmat sitä mieltä, että nuoret on parhaiten tavoitettavissa aitoudella ja teeskentelemättömyydellä. Koivunen kuvasi, että nuoria tulee käsitellä ”herkästi ja taidollisesti”. Kun nuoren luottamus on voitettu, on nuori hyvin avoin ja vastaanottavainen. Lomakehaastattelun toiseksi viimeinen väite mittasi sitä, kuinka lähelle nuoria oli onnistuttu pääsemään. Väitteen ”Psalmmimaailma oli minua var- ten” kanssa oli täysin tai lähes yhtä mieltä suurin osa vastaajista (69 %). Tyttöihin Psalmmimaailma vetosi odotetusti poikia enemmän. Poikien vas- taukset jakautuivat melko tasaisesti niiden välille jotka olivat väitteen kanssa täysin tai lähes yksimielisiä (kuusi vastaajaa), jotka eivät osanneet sanoa (kuusi vastaajaa) ja jotka olivat täysin tai lähes eri mieltä (viisi vas- taajaa) väitteen kanssa. Tytöistä melkein kaikki (89 %) oli täysin tai lähes yksimielisiä väitteen kanssa. (ks. taulukko 15, kuva 75.)

KUVA 82 Käyttöhistoriansa päähän tullut säilyketölkki oikeassa paikassa oikeaan aikaan voi olla kasvatuksen väline.

6.3 Osallistaminen ja elämyksellisyys kasvattavat

Tommi Koivunen (2009) pitää yhtenä toimivampana menetelmänä kristillisessä nuorisotyössä elämyksellisyyttä ja nuorten omaa osallistumista toimintaan. Eniten mielenjäänyt asia Psalmimaailman kävijöille olikin jokin osallistava elementti. 25 haastateltua 45:stä mainitsi jonkin oman osallistumisen mahdollistavan osion mieleen jäävimpänä lomakehaastattelun avoimessa kysymyksessä (kuva 58). Myös vilkaisu Psalmimaailman vieraskirjaan nostaa esiin kävijöiden kokemuksen osallistumismahdollisuuden merkittävydestä: ”Kiitos luovuudesta ja siitä, että sai siihen itsekin osallistua!” toteaa naiskävijä kommentissaan. Vaikka osallistava elementti olisi haastattelulle ollut mieleen jäävin, ei se merkinnyt sitä, että haastateltu itse olisi osallistunut toimintaan. Jo pelkkä osallistumisen mahdollisuus innosti kävijöitä. 11–20 -vuotiaiden ikäryhmään sijoittunut poika (haastattelu nro 31), joka ei itse osallistunut tekemällä jotain, mainitsi Psalmimaailmasta jääneen erityisesti mieleen sen, ”kun ihmiset saa ite vaikuttaa ympäristöön maalauksin ja tekstein”. Perusteluissa hän mainitsee, että näistä tulevan esille ihmisten henkilökohtaiset kokemukset ja mieleen tulevan ajatus siitä, että Jumala auttaa.

Useimmin mieleen jäävimpänä mainittiin rukousaihelokerikko kävijöiden omille rukousaiheilla (kuva 60). 21–30-vuotias mies (nro 41) totesi jaotellun helpottavan rukouspyynnön jättämistä verrattuna yleiseen rukouspyyntöjen keräämiseen. Myös 11–20-vuotias tyttö (nro 12) totesi, että yleensä rukouspyynnöille on vain yksi laatikko. Hänestä oli kivaa, että oli mahdollisuus jättää rukouspyyntö sille tarkoitettuun lokeroon. Osallistumisen mahdollisuutta kiittivät myös ne, joiden mieleen oli erityisesti jäänyt mahdollisuus kirjoittaa oman elämän erämaakokemuksesta. 21–30-vuotias nainen (nro 17) totesi perusteluissa, että on ”hyvä idea, että saa osallistua, tila on rauhallinen (ja) saa olla oloissaan”. 11–20-vuotias tyttö (nro 6) totesi urhoollisuusmitalin tekemisen jääneen hänen mieleensä erityisesti, koska hän teki sen itse. Samanlaista itse tekemisen ”flowta” kokivat kiinalaiseen tussimaalaukseen osallistuneet 11–20-vuotias poika (nro 38) ja 21–30-vuotias mies (nro 42). Perusteluissa siitä, miksi juuri tussimaalaus jäi erityisesti mieleen, he totesivat: ”Sai mennä ja tehdä itse” (nro 38) ja ”Maalaaminen – fiilis – toteutus” (nro 42). Itseksi kasvamisessa on olennaista mahdollisuus aktiivisesti vaikuttaa asioihin ja tehdä itse (Sava 2004, 43).

Todellisen elämyksen kokivat haastatteluvastausten perusteella ne, jotka uskaltautuivat lyömään ”väärää kuningasta” (musta paperilla täytetty jättesäkki) leikkimiekalla. Erityisen innostuneesti kokemustaan kuvailevat 21–30-vuotias nainen (nro 23) ja 11–20-vuotias poika (nro 36). Molemmat kuvailevat innostusta siitä, että sai hakata säkkiä. Myös haastattelijoiden havaintokokemukset kertoivat, että haastatteluissa, joissa tuli puhetta säkin hakkaamisesta, oli mukana innostunutta tunnelmaa. Säkki ”vääränä kuninkaana” sisälsi symbolisia merkityksiä ja kuljetti Psalmimaailman kävijät jonnekin leikin ja sadunomaisuuden rajamaille, vaikka pohjimmiltaan käsittelyssä olivat hyvin vakava aihe: kuka tai mikä elämäni hallitsee? Vesänen-Laukkanen (2004, 63) uskoo satujen ja symbolien toimivan erikäisille ihmisille kuin ”taika-peilinä” sisäiseen maailmaan. Saduissa paha

käsitellään konkreettisella tavalla, mutta symbolien ja metaforien avulla (Sava 2007, 133). Psalmiin 136 (jakeet 17–20) kertomus väärien kuninkaiden voittamisesta on yhtäaikaan konkreettista ja vertauskuvallista todellisuutta.

KUVA 83 "Saako sitä oikeasti lyödä?", kyselivät Psalminaailman kävijät.

KUVA 84 Rohkeimmat tarttuivat miekkaan ja kävivät "taisteluun"!

Aggression purkaminen luvallisesti ja hallitusti hengellisessä tilaisuudessa ylitti varmasti monella tapaa rajoja. Vaikka Raamatun kertomukset ovat sotaisia ja meidän kerrotaan olevan mukavan jatkuvassa taistelussa henkivaltoja vastaan (Raamattu 1992, Ef. 6:10–18), ei uskonelämän harjoittamiseen mielletä kuuluvan aggressiivista tunneilmaisua. Sirkku Chambers (2009) toteaa haastattelussaan psalmien olevan täynnä erilaisia tunneilmaisuja. Psalmeissa on katkeraa raivoa Jumalan puoleen, taisteluhenkä vihollista vastaan, hiljaista itkua, karkelointia ja ilohuutoja. Chambers toteaa, ettei tällaisia tunteita voi ilmaista penkissä istuen, pitää saada toimia! Ajattelen, että tunneilmaisun vapautuminen hengellisellä kentällä johtaa varmasti kokonaisvaltaiseen vapautumiseen ja eheytymiseen, ihmisen on helpompaa hyväksyä itsensä sellaisenaan ja ottaa vastaan Jumalan pyyteetön rakkaus. Sana ”emotio tulee latinankielen sanasta *emovere*, liikuttaa. Tunne liikuttaa ajattelua” (deRivera 1977, Savan 2007, 62 mukaan). Tunne on mielen sisäinen liikunto, joka ei välttämättä ilmene ulospäin, mutta se voi myös johtaa toimintaan (Sava 2007, 62).

6.4 Taide välittää sanomaa ja jää puhuttelemaan

Tässä kuvien värityksessä aikakaudessa, suorastaan jatkuvan visuaalisen ilotulituksen keskellä, on kuvien ja taiteen käyttö kristillisessä julistuksessa ja jumalanpalveluselämässä hämmästyttävän vähäistä (Chambers 2009 & Koivunen 2009). Ihmisten kuvien, symbolien ja kulttuurin tuotteiden lukutaito on nykyaikana varmasti melkoisen hyvin kehittyntä. Sisustusbuumi on saanut ”mattimeikäisetkin” tutustumaan väri- ja muotooppiin sekä eri tyylikausiiin. Digikameroiden myötä sopivia kuvakulmia, kuvan rajausta sekä valon ja varjon leikkiä voi opetella edullisesti ja koko elä-

mänsä tallentaa kuvina omalle kovalevyille. Psalmimaailman idea olikin Raamatun tekstin kuvittamisessa ja visuaalisuuden, esteettisyyden ja tunnelman vuoropuhelussa yhdessä tekstin kanssa. Viime kädessä taiteen vastaanottajat, Psalmimaailman kävijät, loivat näkemälleen ja kokemalleen merkityksen (Sava 2004, 47).

KUVA 85 Käsiyömaisesti toteutettu visuaalinen ilme vaati paljon fyysistä työtä.

Psalmimaailmassa taide oli käsin kosketeltavaa, ei siis vain digitaalista kuvaa, ja siitä oli nähtävissä, että se on käsityönä tehtyä. Kaikki tekstit kirjoitettiin käsin ja kokonaisuus toteutettiin materiaaleista, jotka tulevat vastaan kaikkien arkipäivässä. Näyttelyvahtien havaintojen mukaan ihmisten oli aluksi vaikea lähestyä Psalmimaailmaa Joensuun jäähallissa. Valoissa ja väreissä hohtava kokonaisuus oli uusi ja vieras. Sisään uskaltaneet kävijät kulkivat aluksi nopeasti ihmetellen Psalmimaailman läpi, mutta palasivat uudestaan tutkimaan tarkemmin, mistä oli kysymys. Lomakehaastatteluun vastanneista 12 (N=45) oli Psalmimaailmassa toista tai kolmatta kertaa (ks. taulukko 4). Suurin osa vastaajista arveli menevänsä Psalmimaailmaan vielä uudelleen, lähes kolmannes (29 %) oli varmasti menossa uudelleen ja vajaa kaksi kolmannesta (56 %) oli ehkä menossa uudelleen (ks. taulukko 5).

Visuaaliset elementit jäivät kävijöiden mieleen, 24 % vastaajista erityisesti mieleen jäänyt ”juttu” Psalmimaailmassa oli jokin visuaalinen elementti (kuva 58). Kuusi vastaajaa mainitsi erityisesti mieleen jääneinä taideteokset yleensä ja kahdeksan vastaajaa mainitsi jonkin tietyn teoksen (kuva 60). Teoksia pidettiin yllättävinä, uudenlaisina ja luovina. Niiden kierrätysmateriaaleja ja arkiesineitä ihasteltiin. Erityisen paljon kiitettiin teosten tekemiseen nähtyä vaivaa. Teoksissa koettiin myös olevan huumoria. Eniten huomiota saivat elintarvikemuoveista ja kertakäyttöruokailuvälineistä tehdyt puut sekä ristissä, ikään kuin rukoukseen ristittynä, olevat jalka ja käsi mustavalkoisessa valokuvateoksessa. Mieleen jäivät myös kävijöiden oman osallistumisen kautta muodostuneet teokset, virkkausteos ja tussimaalaus omasta luvatusuudesta maasta. (kuva 60.) Nämä jäivät mieleen, koska niissä sai itse tehdä ja osallistua. Psalmimaailmaa kiitettiin siitä, että siinä näkyi niin sanotusti tavallisten ihmisten kokemus ja tekeminen. Taideteoksen ”aukeaminen” katsojalle vaatii mielen valppautta ja sitä, että jokin

teoksessa koskettaa katsojan elämismaailmaa (Sava 2007, 111). Hyvä taide-teos vaatii katsojaltaan paljon, laittaa katsojan ponnistelemaan, jotta hän ymmärtäisi, mistä on kysymys (Alasuutari 1996 Savan 2007, 99 mukaan) ja tuo esiin jotakin, mikä ei ole muuten nähtävissä (Sava 2007, 99).

Visuaalisten elementtien koettiin myös auttaneen psalmin tekstin ymmärtämistä, 68 % haastatteluun vastanneista oli täysin tai lähes yksimielisiä tästä asiasta (ks. taulukko 16). Psalminaailman visuaaliset elementit eivät olleet lasten kuvaraamattua vastaavaa psalmitekstin kuvitusta, vaan ne toteutettiin nykytaiteen tapaisia monipuolisin ja erilaisia tekniikoita ja materiaaleja yhdistelevin keinoin (mm. Sederholm 2000, 181, 183). Siinä, missä psalmin tueksi laaditut tekstitkään eivät antaneet kävijälle valmiita vastauksia, jättivät visuaaliset elementitkin ehkä enemmän pohdittavaa kuin antoivat selviä selityksiä psalmitekstin teemoille. Kävijöiden tarve kiertää Psalminaailma useamman kerran saattoi kertoa siitä, että visuaalisten elementtien kohdalla oli onnistuttu nykytaiteen tapaan herättämään kysymyksiä, uteliaisuutta ja jopa hiukan häiritsemään kävijöiden ajatusmaailmaa poikkeamalla totutusta (ks. Räsänen 2008, 126).

KUVA 86 Psalminaailmassa tekstikin asetettiin visuaalisesti esille auditiivisen esityksen sijasta.

Sava (2007, 188) kirjoittaa taidekasvatuksessa olennaisten asioiden, kuten aistisen kokemisen ja ”persoonallista luovuutta tukevan viipyilevän elämän tavan”, olevan suuressa ristiriidassa nopeatempoisen, alituisen muutuvan ja muutosta vaativan nyky maailman kanssa. Chambers (2009) toteaa Psalminaailmassa olevan läsnä jotakin siitä, mitä hän vuosikymmeniä sitten kirjoitti päiväkirjaansa entisajan taiteilijoista, joilla oli varaa panostaa yksityiskohtiin, pysähtyä yhden asian äärelle ja harjoittaa taitoa. Yhtaikaa Psalminaailma siis poimii elementtejä nykyajasta, nykytaidetta ja visuaalisuuden käyttöä, sekä taidekasvatukselle ominaisesta ja nyky-yhteiskunnan näkökulmasta vanhanaikaisesta ”viipyilevästä elämäntavasta”. Toisaalta myös kristinuskon monipuolisella visuaalisella ilmaisulla voidaan löytää hyvin vanhat juuret, Chambers (2009) toteaa Raamatun

(1992, 5. Moos.6:5-9) kehottavan uskovia pitämään Raamatun sanaa esillä monin näkyvin tavoin:

Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydämestäsi, koko sielustasi ja koko voimastasi Pidä aina mielessäsi nämä käskyt, jotka minä sinulle tänään annan. Teroita niitä alinomaa lastesi mieleen ja puhu niistä, olitpa kotona tai matkalla, makuulla tai jalkeilla. Sido ne merkiksi käteesi ja pidä niitä tunnuksena otsallasi. Kirjoita ne kotisi ovenpieliin ja kaukunkisi portteihin.

6.5 Luovuutta seurakuntatyöhön Psalmimaailman myötä

Sekä Chambers (2009) että Koivunen (2009) toivoivat Psalmimaailman lisäävän luovuutta, luovien ihmisten aktiivisuutta ja taiteiden käyttöä seurakuntaelämässä. Tähän toiveeseen kiinnitettiin Psalmimaailmaa suunniteltaessa huomiota lähinnä valitsemalla helppoja ja edullisia toteutustapoja ja materiaaleja visuaalisten elementtien tekemiseen, jotta vastaava kokonaisuus olisi toistettavissa muuallakin. Psalmimaailman ajateltiin rohkaisevan luovia ihmisiä astumaan esiin kotiseurakunnissaan ja Psalmimaailman ympärille ajateltiin Vapaakirkon kesäjuhlien aikana kokoontuvan ihmisiä, joiden kohtaamiset voisivat luovuuden edistämiseksi suotuisten verkostojen muodostumista (Koivunen 2009). Luovuuden lisääntymistä seurakunnissa ei otettu lomakehaastattelun kysymysrunkoon mukaan, mutta havaintojen perusteella toivottua rohkaistumista ja kontakteja Psalmimaailman ympärillä kuitenkin kesäjuhlaiviikonlopun aikana syntyi. Erityisesti askartelupisteessä keskustelu taiteiden käytöstä ja luovuudesta kävi välillä vilkkaana ja yhteystietoja vaihdettiin.

KUVA 87 Psalmimaailman lähistölle kertyi ihmisiä pohtimaan muun muassa luovuuden käyttöä seurakunnissa.

Psalmimaailman luovuutta kiitettiin useassa lomakehaastattelujen avoimen kysymyksen perusteluosioissa sekä Psalmimaailman vieraskirjassa muun muassa näin: ”Moninainen luovuus, hienoa!” ja ”Aivan mahtava ja luova näyttely!”. Lomakehaastatteluiden avoimen kysymyksen (6b, liite 1) vastauksissa luovuus liitettiin Luojaan. Jumalaa kutsutaan Luojaksi, koska kristinuskon mukaan hän loi koko maailman (Raamattu 1933/38, 1.

Moos.1). Sava (2007, 30) toteaa ensimmäiseksi luomistyön metaforaksi hänen mielessään kiteytyneen ”jumala loi taivaan ja maan”. Jumalaa voidaan pitää siis varsinaisena luovuuden lähteenä ja alkuperänä. Luominen ei ollut vain kertakaikkinen tapahtuma, vaan Raamattu (1992, Jes.43:19) sanoo Jumalan luovan myös uutta.

Luomisen mahdollisuus ei Raamatun mukaan rajoitu vain Luojaan itseensä, vaan Jumala loi ihmisen itsensä kaltaiseksi (1. Moos.1:26) eli myös luovaksi olennoiksi (ks. Sava 2007, 30). Jumala ei myöskään tehnyt ainoastaan taidetta ammatikseen tekevistä ihmisistä eli taiteilijasta tai käsityöläisestä kaltaistaan, luovaa, vaan jokaisesta ihmisestä. Luovuus on usein yhdistetty taiteellisuuteen ja niin sanottuun korkeakulttuurisuuteen, mutta Edmundsonin mukaan (Lahti 2005, 33 mukaan) jokaisessa ihmisessä on jokin luovuuden laji. Kaikilla vain ei ole mahdollisuutta tai kykyä tuottaa luovuuttaan tuotteeksi, josta muut kiinnostuisivat. Voisi todeta, että on siis varsin ”epäkristillistä” kiertää luovuus kristillisen seurakunnan toiminnassa. Taustalla vaikuttanee pelko jonkin epäpyhän tunkeutumisesta seurakunnan keskelle ja toisaalta pelko huomion siirtymisestä pois keskeisestä eli Jumalasta. Taide on monesti koettu viihteeksi, eikä seurakunnasta ole haluttu viihdekeskusta. Chambers (2009) ja Koivunen (2009) toteavatkin seurakunnassa olevan nykyään paljon kuuntelemista ja vähän katsottavaa ja osallistavaa.

Luovuuden ehtoja ovat epävarmuus, aukollisuus ja riittämättömyyden tunne (Varto 2001, 103 Sava 2007, 47 mukaan), koska onnistumisesta ei ole varmuutta. Luominen tapahtuu yksilön ja yhteiskunnan vuorovaikutuksessa ja sille tulisi olla tilaa näiden kahden välillä. On oltava mahdollisuus epäonnistua ja kyky ottaa riskejä. (Sava 2007, 47.) Uusikylä (2008, 20) painottaa, että nuorten epävarmuutta tulisi ymmärtää ja heidän riskinottamistaan ja uskaltamistaan palkita. Koivunen (2009) toteaa, että ”jos ei koskaan mikään mene pieleen on kaikki pielessä”. Hänen mielestään riskejä tulisi ottaa ja säännöllinen epäonnistuminen pitäisi huolen siitä, ettei kaikki toiminta muutu näytelmäksi ja mukavuuden halu voita yrittämisen intoa. Koivunen haluaa korostaa, että Jumalan tahto olisi aina luoda uutta, vihollinen sen sijaan ajaa meitä jämähtäneisyyteen ja kyynisyyteen. Hän on huolissaan siitä, että uskovat ovat menettäneet Jumalan luomisvoiman ja toteaa leikillisesti, mutta tosissaan, kuolevan kirkkokunnan viimeisten sanojen olevan: ”Näin on aina ennenkin tehty”.

Psalmimaailma oli aukaisemassa nuorelle seurakuntasukupolvelle toisenlaista kosketusta luovuuteen. 21–30-vuotiaiden ikäryhmään sijoittunut haastateltu nainen (nro 16) oli kokenut Psalmimaailmassa todellisen oivaluksen, hän oli tajunnut, että Jumala tykkää taiteesta! Hänelle oli jäänyt vahvimpana mieleen Raamatun kertomus Jumalan Hengellä täytetystä taiteilijasta Besalelistä ja se, että Psalmimaailmassa ”luomista on käytetty tosi makeesti”. 31–40-vuotiaiden ryhmään sijoittunut mies (nro 44) oli tavoittanut Psalmimaailmassa jotakin luovuuden mahdollistavasta asenteesta: ”on tullut tärkeeks elämässä se, ettei oo kaavoja, vaan lapsenomaista vapautta”. Chambers (2009) perustelee Psalmimaailmaan kuuluvaa tapaa esittää ihmisille kysymyksiä ja jopa suoria toimintaohjeita eri pisteissä sillä, että me ihmiset olemme kuin lapsia, joita voidaan suorilla ohjeilla rohkaista johonkin ja antaa näin mahdollisuus kokemusmaailman laajentami-

seen. ”Me ollaan niinku lapsia, lapset saa leikkiä”, toteaa Chambers. Torrancen (1962 Uusikylän 2008, 19 mukaan) luovuuden edistämistä koskevan tutkimuksen tulokset on tiivistettynä lapsille suunnattuun julistukseen:

*Älä pelkää rakastumista johonkin itsellesi tärkeään asiaan!
Tunne vahvuutesi, harjoittele, kehity, iloitse ja ole ylpeä niistä!*

Vapauta itsesi muiden odotusten taakasta!

Yritä löytää hyviä ohjaajia ja opettajia!

Älä tuhlaa energiaa muiden miellyttämiseen!

Tee sitä, mistä pidät ja missä olet hyvä!

Opettele riippumattomuuden taito!

KUVA 88 Encounter -psalmimaailma kutsui kohtaamaan luovaa Jumalaa.

7 POHDINTAA PSALMIMATKAN PÄÄTTEEKSI

Kirjoitan tätä opinnäytetyöni viimeistä pohdintaa, arviointi ja työn merkitystä käsittelevää lukua kristittyjen suurimman juhlan, pääsiäisen, kynnyksellä palmusunnuntaina 2010. Olen juuri tullut vaikutetuksi Hämeen linnan upeissa puitteissa järjestetystä luterilaisen seurakunnan järjestämästä pääsiäisvaelluksesta. Erään ohjaustoiminnan artonomin (AMK) ansiokkaasti ohjaama pelkistetty tarina pääsiäisen tapahtumista oli eräänlainen interaktiivinen jumalanpalvelus. Jälkikäteen mietittynä näyttelijöiden roolisuoritukset ja vaelluksen visuaaliset elementit koostuivat hyvin yksinkertaisista ja vähäisistä asioista, mutta katsojan kokemus oli sitäkin moninaisempi ja voimakkaampi. Vaelluksen jälkeen yritimme ystäväni kanssa sanoittaa kokemaamme. Ei ollut mahdollista yhdessä hetkessä tiivistää sanoiksi sisällä lainehtivaa tunteiden aallokkoa ja saada kiinni siitä, mihin kaikkeen tuo kokemus omassa sisäisessä maailmassani osui. Ihmisen sisäisen maailman ja kokemuksen tutkiminen ja ymmärtäminen ovat iso haaste (Houni & Paavolainen 1999, 8 & Sakaranaho 1999, 89–90). Tähän haasteeseen tällä opinnäytetyöllä kuitenkin tartuttiin.

7.1 Tutkimuksellisen osuuden arviointia

Vaelluksen jälkeisessä keskustelussa ystäväni kanssa kävimme spontaanisti läpi samoja aiheita, kuin Psalmimaailman kävijöiltä kysyttiin lomakehaastattelulla heti heidän Psalmimaailma käyntinsä jälkeen: ”Mikä jäi eniten mieleeni ja miksi juuri se? Koskettiko Jumala minua? Aukesiko Raamatun teksti minulle uudella tavalla? Mikä merkitys oli lavasteilla ja näyttelijäsuorituksilla? Mitä tämä minulle merkitsi? Haluaisinko kokea tämän vielä uudelleen?” Katsojan roolin asettuminen saa pohtimaan, että Psalmimaailman lomakehaastatteluun laaditut kysymykset olivat varmasti melko onnistuneita tämäntyyppisen kokemuksen tutkimiseksi, mutta toisaalta viidessä minuutissa tehty haastattelu pääsääntöisesti strukturoiduilla kysymyksillä heti käynnin jälkeen ei voi viedä kovin syvälle kokemuksen kuvailussa. Lomakehaastattelulla saavutettiin kyllä lyhyessä ajassa suuri joukko ihmisiä, mutta antaako pintaraapaisu 45 kävijän kokemuksesta tutkimuksellisesti arvokkaamman kuvan kuin ehkäpä kolmen ihmisen syvähaastattelu tai kuuden teemahaastattelu tai kymmenen ihmisen puolistrukturoitu haastattelu heti kokemuksen jälkeen ja viikon, kuukauden ja puolen vuoden kuluttua kokemuksesta? Toisaalta, kuinka näihin muihin haastattelumuotoihin olisi pystytty valitsemaan haastateltavat niin, että he olisivat edustaneet kattavasti koko tutkimuksen kohteena olevaa ihmisryhmää, Psalmimaailmassa käyneitä nuoria ja nuoria aikuisia?

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta lomakehaastattelu 45 kävijälle tarjosi siis mielestäni melko kattavan otannan. Mutta haastattelujen toteutuksessa on seikkoja, jotka on tämän opinnäytetyön tutkimuksellisen osuuden tuloksia tarkasteltaessa syytä huomioida. Ensinnäkin haastattelu teki kuusi

eri ihmistä, joilla varmasti oli jokaisella oma tapa kysyä kysymykset ja erityisesti selittää niiden sisältö, jos haastateltava halusi selvennystä. Yritin kiireisen Psalmimaailman pystytysurakan keskellä valmentaa haastattelijat tehtäväänsä, mutta valmennus jäi hyvin lyhyeksi. Osa haastateltavista halusi täyttää lomakkeen itse, vaikka pääsääntönä oli, että haastattelijat täyttää. Tulkittavanani ei ole siis ollut ainoastaan kuutta erilaista, vaan useita erilaisia käsialoja. Lisäksi on teoriassa mahdollista, että samaa ihmistä on haastateltu useampaan kertaan, koska eri haastattelijat haastattelivat eri aikoina ja monet kävijät kävivät Psalmimaailmassa useamman kerran.

Satunnaisotannan suhteen pyrin olemaan tarkka. Kannustin haastattelijoita pyytämään haastateltavaksi aina seuraavaa Psalmimaailmasta ulos kävelevää kävijää huolimatta siitä, minkä ikäinen tai mitä sukupuolta hän oli. Kuitenkin oli havaittavissa, että naiset olisivat mieluummin haastatelleet tyttöjä ja naisia. Yksi haastattelijoistamme oli mies. Tehtyäni havainnon naisten arkuudesta lähestyä poikia ja miehiä, kannustin mieshaastattelijaa panostamaan erityisesti oman sukupuolensa edustajiin.

Lomakehaastattelun väittämät sisälsivät jonkin verran hengellistä termistöä, jonka oikein ymmärtäminen vaati haastateltavalta aiempaa tietoa aiheesta, esimerkiksi käsitys Pyhästä Hengestä. Luotin kuitenkin siihen, että hengelliseen tapahtumaan tulleilla haastateltavilla oli jonkinlainen ymmärrys kristinuskon peruskäsitteistä. Kysymys ”visuaalisista elementeistä” sisälsi myös pienen väärinymmärryksen mahdollisuuden, koska termi oli luonteelta arkikielestä poikkeava. Haastattelijat eivät kuitenkaan tuoneet esiin mitään merkittäviä vaikeuksia kysymysten tulkinnassa, vaan pitivät haastattelulomaketta (liite 1) pikemminkin selkeänä ja kysymyksiä yksiselitteisinä. Lomakehaastattelun kysymykset olivat luonteeltaan positiivisia, joten kielteinen suhtautuminen Psalmimaailmaan tai käytettyihin ilmaisun tapoihin ei tule tässä opinnäytetyössä esille. Lomakehaastattelun väittämässä oli kuitenkin mahdollisuus olla eri mieltä positiivisten väittämien kanssa ja ilmaista näin kokemuksensa rehellisesti. Väittämien vastauksissa samankin haastattelun sisällä vastaukset vaihtelivat laidasta laitaan (täysin samaa mieltä – täysin eri mieltä). Minulle tämä kertoo haastateltavien rehellisyydestä, haastattelijaa ei ole pyritty miellyttämään.

KUVA 89 Rukouskatoksen alla haastateltavat kokivat mieleenpainuvimmat hetket.

Teemahaastattelut tapahtuivat rauhallisissa ympäristöissä. Toinen haastateltavan kotona erillisessä huoneessa ja toinen haastateltavan toimistossa. Haastateltavat saivat puhua itselleen tutuista aiheista, joten vastauksia oli helppo saada. Nauhuri, tilanteen virallinen luonne ja oma jännitykseni haastattelijana toivat tilanteisiin kuitenkin tietynlaista jäykkyyttä. Tutkimuskysymys oli vasta tarkentumassa omassa mielessäni haastatteluja tehdessä ja tämä vaikutti jonkin verran kysymysten muotoiluun. Tutkimuskysymyksen selkiytyminen olisi tuonut haastatteluihin varmasti selkeämmän terävimmän kärjen ja harhapoluilta olisi vältytty. Haastattelujen anti on kuitenkin arvokas selkäranka koko opinnäytetyölle ja haastateltavien asiantuntemus kytkee kokonaisuuden oikeaan yhteyteen.

Tutkimustulosten esittämisessä käytin Kanasen (2008, 41–43, 53–55) oppia siitä, että jokainen tekstissä näkyvä tilastollinen asia pitää olla luettavissa myös taulukosta tai kuviosta ja jokainen taulukko ja kuvia pitää olla aukaistuna myös tekstiksi (ks. myös Valli 2001, 161–165.) Määrällisen aineiston kohdalla tyydyin esittämään tulokset sellaisenaan ilman että olisin lähtenyt tekemään ristiintaulukointia tai käyttämään muita määrällisen analyysin keinoja. Sen sijaan kytkin määrällisen aineiston teemahaastattelujen laadulliseen aineistoon ja taustateoriaan ja tein tulkintoja ja johtopäätöksiä tältä pohjalta laadullisia analyysikeinoja hyödyntäen. Määrällinen tutkimusaineisto tarjoaa siis edelleen mahdollisuuden jatkotutkimukselle puhtaasti määrällisiä menetelmiä käyttäen.

KUVA 90 Osallistumisen ja elämyksellisyyden suhteessa olisi yksi jatkotutkimuksen aihe.

Yksityisyyden suoja toteutuu opinnäytetyössä mielestäni hyvin. Kuvissa esiintyvät ja nimeltä mainitut henkilöt ja yhteistyötahot ovat antaneet henkilökohtaisesti luvan tietojensa käyttämiseen. Lomakehaastatteluiden vastaajat eivät ole tunnistettavissa, koska strukturoitujen kysymysten vastaukset ovat muuttuneet numeeriseen muotoon ja avoimen kysymyksen vastaukset ovat lyhyitä ja henkilötietoja paljastamatonta aineistoa. Suorissa lainauksissa on kerrottu vastaajaan ikäryhmä ja sukupuoli ja vastaajat ovat saaneet koodeiksi numerot. Vastaajien joukossa oli joitakin itselleni tuttuja

ihmisiä, mutta vastausten muuttuessa numeeriseen muotoon, muuttuivat kaikki vastaajista tunnistamattomiksi.

Opinnäytetyön tutkimuksellisen osuuden luotettavuutta lisää erilaisten metodien käyttö yhdessä eli triangulaatio. Käytössä on ollut sekä kvantitatiivinen lomakehaastattelu että kvalitatiivinen teemahaastattelu, havainnointi, muut dokumentit, teoriatausta ja ennen kaikkea opinnäytetyön toiminnallinen osuus lisäämässä tutkimuksellisen osuuden luotettavuutta. Tutkimusongelmaa on siis lähestytty triangulaatiolle tyypillisesti monesta eri näkökulmasta. Triangulaatiota voidaan nähdä lisäksi puolistrukturoidussa lomakehaastattelussa, jossa asioita kysyttiin sekä strukturoiduin että avoimin kysymyksin. Samasta asiasta kysyminen eri kohderyhmiltä nähdään, tässä tapauksessa asiantuntijahaastattelut ja Psalmimaailman kävijät, nähdään myös triangulaationa. Myös teoria osuudessa on triangulaation piirteitä; käytössä ei ole vain yhtä suurta teoreettista näkökulmaa vaan useita erilaisia ilmiöitä eri suunnista valottavia teoreettisia lähtökohtia. Monen eri triangulaatiotyypin käyttöä yhdessä kutsutaan ”monitriangulaatioksi”. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 143–145 & Kananen 2008, 84–85, Eskola 2001, 138.)

Opinnäytetyön pääaineistonkeruumenetelmän määrällisestä luonteesta huolimatta tutkimuksellisen osion tulokset eivät ole yleistettävissä muutoin kuin paikallisen selittämisen tasolla laadulliselle tutkimukselle tyypillisesti. Tässä opinnäytetyössä liikutaan kulttuurisesti hyvin kapealla alueella, suomalaisella kristillisellä vapaakirkollisella kentällä, nuorisotyön osa-alueella ja taiteen ja elämyksellisyyden käytöllä siellä. Tällä kentällä opinnäytetyö keskittyy yhteen tapahtumaan, Vapaakirkon kesäjuhliin 2009 ja HOPE09-tapahtumaan ja tapahtuman sisällä toteutettuun Psalmimaailma-näyttelyyn. Tutkimuksellisen osion kohteeksi rajattiin Psalmimaailman toimiminen nuorten ja nuorten aikuisten hengellisen kasvun tukena ja arvoitusta lähdettiin ratkaisemaan ensisijaisesti Psalmimaailman kävijöiden kokemuksia tutkimalla. Tuloksista on kuitenkin löydettävissä yhtäläisyyksiä yleisiin ja muualla tutkittuihin ilmiöihin, joita on poimittu tulosten tueksi. Tutkimuksellista osuutta voidaan pitää tässäkin suhteessa onnistuneena. (Alasuutari 2001, 237–239.)

7.2 Tavoitteiden saavuttaminen

Perinteisessä kristillisyydessä on korostettu julistamista, sanoja. Mutta ei se oo ainoa metodi. Varsinkin tässä meidän ”post Christian culture”, jälkikristillisessä maailmassa, jossa ihmiset tietää ja sanoo ”hohhoijaa, en jaksa kuunnella enää”, ni on olemas muita väyliä, jotka voi koskettaa.
(Chambers 2009.)

Psalmimaailman tavoitteena oli nimenomaan koskettaa hengellisesti uusia väyliä käyttämällä. Kävijän huomio pyrittiin taiteen ja luovuuden keinojen avulla siirtämään Jumalaan. Taiteen haaste onkin siinä, kuinka se onnistuuko herättämään katsojassa pohdintaa teoksen teemoista ja katsojan

omasta suhteesta teemoihin, ilman että huomio kiinnittyy taiteilijaan itseensä (Sava 2007, 126). Kävijältä odotettiin aktiivista osallistumista, omaa pohdintaa kysymysten äärellä ja omaa taiteellista toimintaa, koska tämän uskottiin opettavan ja kasvattavan mieleenpainuvalla ja tehokkaalla tavalla. Taiteen tulisikin olla yksi tapa ratkoa ja pohtia inhimillisen olemassaolon ongelmia ja kysymyksiä, sen sijaan, että se viihteen tapaan tarjoaisi pakoa realiteeteista, lepoa ja seikkailua (Sava 2007, 124). Taide ei siis pohjimmiltaan ole viihdyttämistä. Psalmimaailmasta pyrittiin luomaan myös esteettinen elämys, jonka äärellä kävijä voisi aistia jotakin kauneudesta, joka Jumalan rakkaudessa on. ”Kauneus ja hyvyys ovat sama asia. Esteettinen ja eettinen ovat yksi ja sama: kaikki se, mikä on hyvää, näytättyy meille kauniina” (Varto 2001, 25 Savan 2007, 101 -102 mukaan).

Havaintojen perusteella vaikutti siltä, että Psalmimaailman moninaiset osallistavan nykytaiteen tapaiset ilmaisukeinot koettiin osittain uusina, vieraina ja hämmästyttävästi herättävinä. Toisaalta ilmassa oli myös syvää innostumista, inspiroitumista, syventymistä ja kosketetuksi tulemistä. Lomakehaastattelujen tulokset tukevat näitä havaintoja. Monien kysymysten kohdalla vastaukset jakautuivat kahteen ryhmään, niihin, joille Jumalako-kemus jäi kaukaiseksi ja niihin, jotka olivat hyvinkin kosketettuja ja puhuteltuja. Suurimmassa osassa vastuksia jälkimmäinen ryhmä oli suurempi. Kukaan vastaaja ei kuitenkaan ollut ”jäänyt kylmäksi” jokaisen kysytyn asian suhteen, vaan jokaisen vastaajan kohdalla oli vaihtelua ryhmästä toiseen kysymysten vaihdellessa. Psalmimaailma liikutti, kosketti ja viesti tavalla tai toisella jotakin Jumalasta jokaiselle kävijälle.

Vastauksissa oli jonkin verran nähtävissä kokemuksien jakautumista sukupuolten välillä. Kankkunen (1999, 125–132) toteaa, pohjautuen hänen tutkimukseensa sukupuolen rakentumisesta koulun kuvataidekasvatuksen arjessa, tyttöjen arvojen ja tyylien olevan vahva kuvaamataidon opetuksessa. Tytöt pitivät kuvaamataitoa yhtenä lempiaineenaan, kun pojat taas pitivät kuvaamataitoa harvoin itselleen tärkeänä. 7. luokkalaisten tyttöjen ja poikien kuvataiteellisessa ilmaisussa oli selviä eroja. Psalmimaailman-kin kokivat tytöt vahvemmin omakseen (ks. kuva 75), vaikka poikien kokemukset olivat erityisesti hengellistä kokemista koskevista kysymyksissä selvästi tyttöjä voimakkaammat (ks. kokemus Jumalan kohtaamisesta, kuva 67 & kokemus Pyhän Hengen kosketuksesta, kuva 74).

KUVA 91 Uudenlaiset visuaaliset elementit herättivät nuorten mielenkiinnon.

Tällä opinnäytetyöllä on kaksi suuritoista osiota: toiminnallinen ja tutkimuksellinen. Toiminnallinen osuus, Psalmmimaailma-näyttelyn suunnittelu ja rakentaminen ja tutkimuksellinen osuus asiantuntija ja lomakehaastatteluneen ja muine aineiston keruu menetelmiseen sekä tukivat että ”söivät” toisiaan. Toiminnallisuuden ja tutkimuksellisuuden yhdistäminen antaa laajan näköalapaikan tutkittavaan ilmiöön ja lisää näin koko opinnäytetyön luotettavuutta ja arvoa. Toisaalta kahden suuren prosessin läpi vieminen teki sen, ettei molempiin ollut mahdollista panostaa kaikkea, mitä olisi toivonut ja aikaa koko prosessiin kului suunniteltua enemmän. Psalmmimaailman rakentamisessa oli kiireessä tyydyttävää joihinkin huolimattomiin ratkaisuihin ja keskellä rakennusvaihetta laaditut teema- ja lomakehaastatteluiden kysymykset jäivät testaamatta ennen varsinaista koitosta.

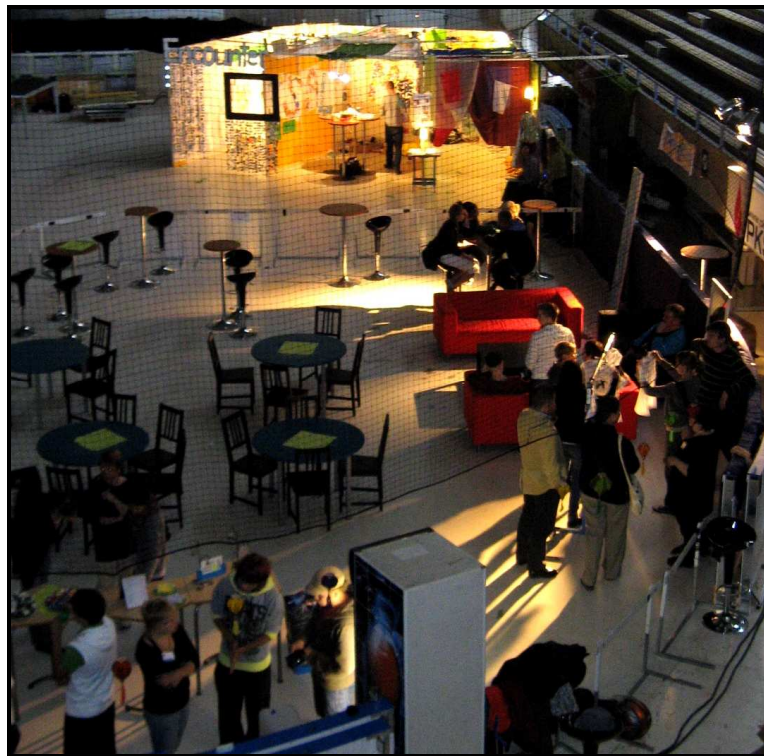
Huolimatta vajavuuksissa molemmissa osioissa voi kokonaisuutta mielestäni pitää onnistuneena. Toiminnallisen osion tavoite täyttyi: HOPE09-tapahtumaan saatiin rakennettua Psalmmimaailma-Encounter, joka palveli tapahtuman ajan kävijöiden hiljentymis- ja Jumalan kohtaamispaikkana. Myös tutkimuksellinen osuus tapahtui suunnitellusti, lomakehaastatteluita tehtiin jopa odotettua enemmän ja valituilla tutkimusmenetelmillä saatu aineisto vastasi tutkimuskysymykseen siitä, kuinka Psalmmimaailma toimi nuorten hengellisen kasvun tukena.

7.3 Pohdintaa tulosten ja teorian äärellä

Tutkimuksellisen osion tulosten äärellä herää ajatus siitä, kuinka hyvin olemme mahdollisesti ”onnistuneet” kasvattamaan tutkimuksen kohteena olleenkin sukupolven ajattelemaan, ettei taiteella, elämyksellisyydellä ja vapaalla tunneilmaisulla ole sijaa hengellisessä elämässä, vaan niitä tulee pikemminkin varoa. Palaan pohtimaan Chambersin (2009) huolta siitä, että ”aina pelätään epäjärjestyä”. Chambers haluaa korostaa, ettei järjestys tule siitä, että kaikki käyttäytyvät samalla tavalla ja tekevät samoja asioita. Järjestys on hänen mukaansa Pyhässä Hengessä, joka johtaa ihmiset erilaiseen ilmaisuun ja autenttisuuteen. Myös Koivunen (2009) painottaa aitoutta teennäisyyden ja suoranaisten tekopyhyiden sijasta. Hän sanoo nuorisotyön olevan ”sotkuista”. Siellä, missä on elämää ja uusia ihmisiä syntyy Jumalan valtakuntaan, on ”säpinää ja sekavuutta”. Chambers kiteyttää, että elämän luonne on siinä, että se muuttuu, menee eteenpäin ja kasvaa. ”Kaikki, mikä elää, liikkuu” ja aina tulee eteen uusia haasteita. Kristittyjen vaarana on palvoa Jumalan sijasta muotoja ja perinteitä. Turvattomuus syntyy siitä, ettei turva ole Kristuksessa vaan muodoissa, jotka lopulta kuitenkin aina muuttuvat.

Taidekasvatuksen päämääränä visuaalisen ylitarjonnan keskellä tulisi olla näkemään saattaminen, joka on taiteellis-esteettistä näkemistä sekä itsen, yhteiskunnan ja maailman kriittistä tarkastelua (Sava 2007, 163). Vaarana on, että taiteellisesta toiminnasta tulee tyhjää touhuamista, joka palvelee mahdollisesti yhtenä kulttuuriteollisuuden osasena tai päämäärättömänä ajankuluna. Taiteen tekijän tai katsojan tulisi säilyttää kokemus subjek-

tisudesta ja merkityksellisyydestä. (Sava 2007, 166 -167.) Hengellisen kasvatuksen välineenä taiteella voi olla uusia ulottuvuuksia luova rooli. Mutta jos taiteen merkitystä ja mahdollisuuksia ei tiedosteta, on vaarana, että taide saa hengellisessäkin kasvatuksessa kulutusyhteiskunnan sille tarjoaman roolin viihdykkeenä, todisteena monipuolisesta toiminnasta tai innovatiivisuutta kehittävänä välineenä (ks. Sava 2007, 164, 166). Luovuuden kasvattamisessa on vaarana kasvattaa nuorissa luovuutta, joka on sosiaalisesti tuhoavaa, joka edistää ihmiskunnan itsetuhoa uusia tuhoavia menetelmiä ja keinoja luovuuden avulla kehittämällä (Uusikylä 2008, 16). Kristillisessä nuorisotyössä voi nähdä edistettävän päinvastaista, rakentavaa luovuutta. Koivunen (2009) toteaa, että nykyään nuorisotyössä on pönnettä paljon siihen, että asiat tehdään hyvin. Taiteelliset ja luovat ihmiset pääsevät laittamaan lahjansa käyttöön tapahtumien järjestämisessä, nettisivujen ja mainosten laadinnassa sekä yhteisten tilojen sisustamisessa.

KUVA 92 HOPE09 oli huolellisesti ja tyylikkäästi rakennettu tapahtuma.

Parhaimmillaan taide palvelee hengellisessä kasvatuksessa paljon puheen ja kirjoitetun tekstin rinnalla kokemusten aarreaitan avaajana. Taiteella voidaan tuoda esiin sellaista, mikä ei puhumalla aukene (Krappala & Pääjoki 2004, 9). Taideteos voi olla myös avaamassa tien muistoihin (Sava 2004, 38). Taide tai taiteellinen toiminta voi toimia ikään kuin oppaana tai valaisijana mielen kätkeytyihin maisemiin (Sava 2007, 107).

Psalmimaailmassa tartuttiin psalmin 136 saattelemana vaikeisiin ja vakaviin aiheisiin, kuten riippuvuuksiin, siihen, kuka tai mikä ihmisen elämää hallitsee ja miten armon todellisuus hahmottuu ihmiselämässä. Taide voi siis hengellisessä kasvatuksessa olla väylänä vaikeisiin ja vaiettuihinkin teemoihin. Bardy (2004) kirjoittaa pahuuden ja sen aiheuttaman kärsimyksen käsittelystä taiteen ja tarinoiden avulla. Pahuuden käsittely ja kohtaaminen on yksi ihmisen ja yhteisön itseymmärryksen tärkeä rakennuspalik-

ka (Bardy 2004, 30 & Sava 2007, 82 & 86). Lindqvist (2002, Sava 2007, 83 mukaan) on todennut: ”Ihmiset, jotka kuvittelevat ratkaisseensa hyvän ja pahan ongelman lopullisesti ja kuvittelevat olevansa vain hyviä, ovat vaarallisia”. Armon todellisuus ei voi aueta ilman syntikysymyksen, ihmisessä olevan pahuuden, käsittelyä. Taide tarjoaa välineen itsen ja ympäröivän maailman kohtaamiseen (Känkänen 2004, 87), siinä missä käsitys synnistä voi avautua kuvitetun ja runoin sanoitetun psalmin jakeen äärellä, voi myös armon syvyys valottua uudella tavalla. Tarinat (ja taide) ikään kuin vierailevat sielun kehittymättömillä alueilla ja auttavat ihmistä tunnistamaan omia kehitystehtäviään (Bardy 2004, 27).

Nykytaide vie katsojansa raja-alueelle, joka on ei-tiedetty. Tällä alueella on ”vieraan kohtaamista ja uuden kokeilua ja koettelua taidollisessa, sosiallisessa tai kulttuurisessa mielessä”. Taiteen tekijä ei välttämättä itseään ole selvillä, kuinka pitkälle hän uuden kokeilussaan etenee. (Sava 2007, 76–77.) Psalmimaailma oli vahvasti tällaista uudenkokeilua. Materiaaliva-linnat, toteutustavat, kohderyhmä, sijoittuminen nuorten hengelliseen suurtaapahtumaan olivat kaikki uutta ja kokeilevaa niin tekijöille kuin katsojillekin. Heiluimme siis kaikki rajoilla tietämättä varmasti mitä tulee taapahtumaan. Hämmennyksenä ja ihmettelynä vetoava taide ei itsessään muuta maailma, mutta se voi vaikuttaa katsojan tietoisuuteen uutta avaten niin, että tämä lähtee muuttamaan maailmaa (Sava 2007, 111, 113). Nuorilla on tarve kokeilla ääri rajojaan ja purkaa tunnekuohujaan, taidekasvatus tarjoaa tähän vapaan, mutta kontrolloidun paikan (Karppinen, Ruokonen & Uusikylä 2008, 13).

KUVA 93 Psalmimaailman ilmaisutavat poikkesivat totutusta.

Nykytaiteen omaisten keinojen Psalmimaailmaan vaikutti olevan nuorille kohderyhmänä oikea valinta. Nuoret eivät antaneet alkuhämmennyksen vaikuttaa niin, että reaktio olisi muuttunut torjunnaksi, vaan pikemminkin he pyrkivät pysähtymään, ymmärtämään ja ottamaan vastaan aidolla mielenkiinnolla ja kiitollisena siitä, että joku oli tehnyt jotakin uudella tavalla vaivaa nähden. Lingon (1998, 41–44, ks. luku 2.5) tutkimus vahvistaa ajatuksen siitä, että nuoret voivat kokea kollaasin omaisen arkielämästä tuttuja esineitä sisältävän teoksen emotionaalisenä kokemuksena ja mieleen voimakkaan jäljen jättävänä taide-elämyksenä (Linko 1998, 11–12).

Luvussa 2.4 esitetty Gibbonsin ja Hopkinsin (1980, 34–36, Karppisen 2007, 80 mukaan) teoria esitti elämyksen vaikuttavan ihmiseen sitä

enemmän, mitä enemmän ihminen osallistuu toimintaan. Tässä opinnäytetyössä tätä elämyspedagogiikan ja osallistavan nykytaiteen hyödyntämää ilmiötä ei tutkittu tilastollisilla menetelmillä, mutta tutkimuksellisen osion tuloksia kokonaisuutena tarkasteltaessa voidaan todeta elämyksellisyydellä ja ennen kaikkea osallistumisella olleen merkittävä rooli Psalmimaailman kävijöiden kokemuksissa. Kokemuksellisen ja elämysperustaisen taiteellisen oppimisen perustana ovat katsojan elämysmaailma ja hänessä heittävät tunnekokemukset, jotka aloittavat taiteen ja taidekasvatuksen avulla tapahtuvan oppimistapahtuman. Kokemuksellisen oppimisen kehän mukaisesti (ks. kuva 11) seuraavaksi tarvitaan yhteistä jakamista, oman kokemuksen reflektointia sekä tietoa ja teoriaa. (Sava 2007, 116.) Räsänen (2008, 105–106) mukaan kokemuksellis-konstruktivistinen oppiminen perustuu nimenomaan reflektointiin eli pohdiskelemaan havainnointiin, käsitteellistämiseen ja tuottamiseen. Taiteellinen tietäminen ”yhdistää kokonaisvaltaisesti havaintoja, tunteita, käsitteitä ja toimintaa”. Kokemuksellis-konstruktivistisen taideoppimisen tavoitteet tähtäävät itsen rakentamiseen ja itseymmärryksen edistämiseen.

Fromm (1977, Sava 2007, 147) mukaan nykyihminen määrittelee itsensä: ”minä olen = mitä omistan ja mitä kulutan”. Tämä ajatus oli Psalmimaailmassa tarkkanäköisimpien luettavissa kahtia jakautunutta merta esittäneissä muovipusseista rakennetuissa verhoissa. ”I shop – I am”, teksti esiintyi eripuolilla verhoja. Sen lisäksi, että Psalmimaailman kierrätysmateriaalit ottivat kantaa ympäristökysymyksiin eli taustalla myös ajatus kulutusyhteiskunnasta nuorten identiteetin määrittelijänä. Sava (2007, 152) kirjoittaa, ettei tällaisessa yhteiskunnassa ihminen itsessään ole mitään, vaan hän tulee joksikin omistamisen ja tavaroiden kautta, jotka muuttuvat kuin eläviksi minän jatkeiksi. Mitä nuoren ihmisen tavaraan perustuvalla minälle tapahtuu kertakäyttökulttuurissa ja trendien vaihtuessa? Sava (2007, 164 -165) vetoaakin kaikkiin kasvattajiin, jotta yhteistoiminnalliseksi kasvatustehtäväksi muodostuisi kasvattaminen omistavan elämäntavan tai joltakin näyttämisen sijasta olevaan elämäntapaan, jossa ihminen nojaa siihen, että hän on, eikä siihen, mitä hänellä on tai miltä hän näyttää. Kristillisessä opetuksessa puhutaan paljon siitä, että identiteettimme tulisi rakentua tekemisen sijasta olemiseen, koska Jumalankin olemus on ”minä olen” ja me ihmiset olemme Jumalan kuvia (Raamattu 1992, 2. Moos. 3:14 & 1. Moos. 1:27). Olisi mielestäni ajankohtaista liittää tähän opetuksen omistavan elämäntavan ja olevan elämäntavan vastakkainasettelu.

KUVA 94 Muovikassimeri muistutti kulutusyhteiskunnan ihmiselle tarjoamasta identiteetistä.

Nuorten hengellinen kasvu edellyttää kasvatusvastuuseen tarttuneiden aikuisten ohjaavaa otetta. Koivunen (2009) toteaa kristillisen nuorisotyön olevan toimivaa silloin, kun mukana on paljon aikuisia. Savan (2007, 83) mukaan turvallisella, rohkealla ja luovalla kasvattajalla on toivon ja luottamuksen elementit omassa elämässään. Ne ovat perusta innostukselle, mielekkyydelle ja merkityksellisyydelle. Luottamuksen ja toivon mukana tulee lohdutus ja yhdessä nämä luovat pohjaa kestävyydelle koettelemuksissa. Logoterapian perustaja Viktor Franklinin (1979 Savan 2007, 84 mukaan) keskitysleirikokemuksen mukaan koettelemuksesta selvisi parhaiten ihminen, joka oivalsi, ettei mikään ulkoinen olosuhde tai ihminen voi viedä häneltä toivoa auringon näkemisestä. Hitler kielsikin kaikki ulkoiset tekijät, kuten värit ja heikot linjat taiteessa, jotka herättivät vitaalisuutta, tunteita ja mielikuvitusta (Uusikylä 2008, 17).

Savan (2007, 84) mukaan toivo perustuu menneen elämän kokemukseen perusturvasta. Kristityt kasvattajat ovat yhteisvastuullisessa kasvatustehtävässä avainasemassa, he saavat toivon, luottamuksen ja lohdutuksen elementit elämäänsä suhteesta elävään Jumalaan, joka antaa omilleen ”tulevaisuuden ja toivon” (Raamattu 1992, Jer. 29:11). Psalmimaailma kasvatuksen välineenä välitti meidän taustalla vaikuttavien aikuisten arvoja nuorille, vaikka Psalmimaailmassa ei oltu askartelupistettä lukuun ottamatta suorassa kontaktissa nuoriin. Haastatteluvastauksista oli tulkittavissa, että tekijöiden rohkeus tehdä asioita uudella tavalla, kokosydäminen tekeminen ja armahtava, kaikenlaiset kävijät vastaanottava asenne olivat kävijöille myös kokemuksellisesti tosia (ks. luku 1.1 SVN:n arvot).

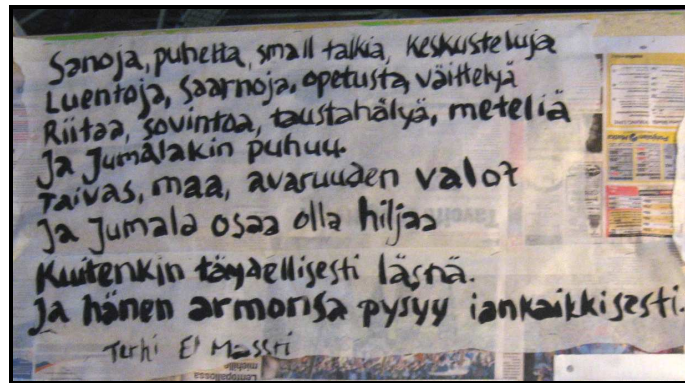
Jeesus lupasi omilleen myös rauhansa (Raamattu 1992, Joh. 14:27). Mielien rauha on edellytys luovuudelle. Levollinen mieli ja rauha perustuvat kokemukseen siitä, että on joku, joka välittää. (Sava 2007, 85–87.) Jotakin tästä rauhasta ja levosta sekä välittämisestä koki Psalmimaailman kävijä (haastattelu nro 17, nainen 21–30-vuotta), joka kuvaili maalauskokemustaan sanoilla: ”sai olla oloissaan”. Toinen kävijä (haastattelu nro 43, mies 31–40-vuotta) taas tunsi, kuinka kiire ja suorituspaine eivät hellittäneet otettaan, oli vaikea pysähtyä. Psalmimaailman tavoitteena oli tarjota kiireetön paikka Jumalan kohtaamiseen. Psalmimaailma pyrki olemaan kuin ”kasvimaa, missä on tilaa kasvaa kaikenlaiselle”, josta voidaan myöhemmin arvioida, mikä oli huonoa ja mikä hyvää. (Koivunen 2009.) Tämä opinnäytetyö on osaltaan ollut tutkimassa, millaista kasvua saatiin aikaiseksi. Kaikki elämyksellisyys, kokemuksellisuus, taiteellisuus ja luovuus yhdessä tähtäsivät nuorten hengelliseen kasvuun, sellaiseen ajattelua ravistuttavaan tunnekokemukseen, joka jättää jäljen ja johtaa nuoren elämässä myöhemmin toimintaan, joka vahvistaa opittua ja kokemusta armahtavan Jumalan lapsena olemisesta. Psalmimaailma-Encounterin seinälle jonkun osallistujan kirjoittama teksti viesti tällaista kasvua:

Ehkä olen erämaassa juuri nyt.

Mutta tahdon luottaa, että Jumalan armo kantaa.

7.4 ”Aito ja rohkea”

”Oli kuin paraskin saarna...”, kommentoi eräs Psalmimaailma-Encounterin kävijä vieraskirjaan. Samalla tavalla kun itse koin palmusununtain pääsiäisvaelluksen Hämeen linnassa jumalanpalveluksena, koki tämä kävijä Psalmimaailman saarnana eli yhtenä jumalanpalveluksen osana. Tässä toteutuu hienolla tavalla Raamatun Uuden Testamentin opetus yleisestä pappeudesta, meistä jokainen voi olla pappi toiselleen. Jokainen Jeesukseen uskova voi henkilökohtaisen jumalasuhteen ansiosta välittää Jumalan armon toiselle samanarvoiselle ihmiselle. Myös taiteilija voi siis olla pappi, tanssija voi olla saarnaaja ja näyttelijä voi olla evankelista. Tämä lienee Raamatun tarkoittamaa pappeutta parhaimmillaan, jokainen valottaa jotakin puolta Jumalasta toisille omien taitojensa ja sydämen palonsa avulla. Koulutettu pappi selventää seurakunnalleen esimerkiksi Raamatun teologista viisautta, taiteilija kertoo uskonelämän kokemuspöytästä. (ks. Raamattu 1933/38, 1. Piet. 2.)

KUVA 95 Runoilijan saarna Psalmimaailmassa.

Psalmimaailman voisi sanoa olleen myös eräänlainen kannanotto oman yhteisön eli Vapaakirkon sisällä. Osallistavalle taiteelle on tyypillistä, että se pyrkii ottamaan kriittisesti kantaa yhteisön elämää koskeviin kysymyksiin (Sava 2007, 194). Psalmimaailma toi kirkkokunnan suurimpaan joka-vuotiseen tapahtumaan, kesäjuhille, taidetta, taiteellista toimintaa ja luovuuden tuotoksia pyrkien samaan yhteiseen päämäärään muun kesäjuhlahohjelman kanssa, Jumalan tuntemiseen. Kesäjuhille kokoontui eri puolilta Suomea paikallisissa vapaaseurakunnissa mukana olevia ihmisiä, jotka saattoivat viedä jotakin Psalmimaailmassa kokemastaan mukanaan omaan seurakuntaansa. Psalmimaailma myös ikään kuin kysyi vapaakirkolliselta kirkkokansalta ja erityisesti nuorilta Chambersin (2009) ajatusta mukailen: ”Tunnetko vielä jotain? Oletko elossa? Liikuttaako tämä jotakin sinussa?” Sava (2007, 63) toteaa, että niin kauan kuin ihmisellä on kyky tuntea, hän on inhimillisesti elossa. Jos kaikki tunteet ovat kuolleet, on paikka voittanut, kiteyttää Lindqvist (2002, Savan 2007, 63 mukaan).

Pystyäkseen käyttämään luovuuttaan, ihmisen täytyy kokea olevansa vapaa, vapaa ajattelemaan, tuntemaan, kuvittelemaan ja uneksimaan. Mielen vapaus on moraalittomuuden sijasta eettinen ihmisenä olemisen perusta, tilaa olla oma itsensä. (Sava 2007, 68.) Koivunen (2009) peräänkuuluttaa rohkeutta ”vapautta ihmiset tekemään sitä, mitä niillä on sydämellä”.

Hän toivoo, että rajoittamisen sijasta luotettaisiin siihen, että Jumala antaa edelleen ihmisille näkyjä ja nämä näyt voivat olla myös haastamassa nykyisiä rakenteita. Suomen Vapaakirkon Nuoret ry:n vuoden 2010 slogan ohjaa ajatuksia samaan suuntaan: ”Aito ja rohkea” (SVN 2010). Näitä arvoja toivon tämän opinnäytetyön viestittävän. Itse koen rohkaistuneeni aitousuuteen ja luovuuteen tämän työn äärellä ja uskon, että näin voi tapahtua myös muille. Yhdyn Uusikylän (2008, 21) ajatukseen siitä, että taiteella voi olla voimakas vaikutus nuoren ihmisen persoonallisuuteen, se ruokkii ihmisen syvintä olemusta eli kauneuden kaipuuta. Kuten edellä todettu, kauneus ja hyvyys ovat yksi. Jumalassa tämä ykseys on puhtaimmillaan. Tiivistän koko opinnäytetyöprosessin Psalmimaailman naiskävijän vieraskirjaan kirjoittamiin ajatuksiin:

Kiitos kauniista kokemuksesta. Jollakin tavalla luottamus Jumalan huolenpitoon kasvoi. Vaikka tunnen itseni heikoksi ja olen heikko niin Jumala on vahva ja pitää minusta huolen ymmärtäen jokaisen tunteeni ja hetkeni: Siunausta kaikille ja ylistys Herralle!

KUVA 96 Psalmimaailma-Encounter ravitsi hengellisesti Vapaakirkon kesäjuhla-kansaa.

LÄHTEET

- Alasuutari, P. 2001. Laadullinen tutkimus. 3. uudistettu painos. Jyväskylä: Vastapaino
- A&O. Toivo esillä Vapaakirkon kesäjuhlilla Tampereella. Luettu 29.5.2009. <http://www.aomedia.net/?page=56&c=7683&p=c1698a711ae4a8119fd9e05c7b3eaf41>
- Bardy, M. 2004. Pahuuden jäljillä – sen anatomiasta ja kesytysharjoituksista. Teoksessa: Krappala, M. & Pääjoki, T. (toim.). 2004. Taide ja toiseus. Syrjästä yhteisöön. 2. painos. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus
- Bardy, M. 2007. Taiteen paluu arkeen. Teoksessa: Bardy, M., Haapalainen, R., Isotalo, M. & Korhonen, P. (toim.). 2007. Taide keskellä elämää. Helsinki: Nykyaikaisen taiteen museo Kiasman julkaisu 106 / 2007
- Chambers, S. 6/2009. Henkilökohtainen tiedonanto.
- Eskola, J. 2001. Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat. Laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa: Aaltola, J. & Valli, R. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino
- Eskola, J. & Vastamäki, J. 2001. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa: Aaltola, J. & Valli, R. 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus
- Grönfors, M. 2001. Havaintojenteko aineistonkeräyksen menetelmänä. Teoksessa: Aaltola, J. & Valli, R. 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus
- Quiet Garden Movement. 2009a. Luettu 30.12.2009. http://www.quietgarden.co.uk/quiet_garden_ministry.htm
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi
- Hiilamo, H. 2010. Mitä erityistä kristillinen ihmiskäsitys tuo kohtaamiseen? Luettu 27.1.2010. http://www.ecredo.fi/sininauhaliitto/data/liitteet/heikki_hiilamo_ke_suomi.pdf

HOPE09. Suomen Vapaakirkon Nuoret ry. Luettu 29.5.2009.
<http://www.hope09.fi/>

Houni, P. & Paavolainen, P. 1999. ”Pääsiskö pään sisään?” Teoksessa: Houni, P. & Paavolainen, P. (toim.). 1999. Taide, kertomus ja identiteetti. Helsinki: Teatterikorkeakoulu

Houni, P. & Paavolainen, P. (toim.). 1999. Taide, kertomus ja identiteetti. Helsinki: Teatterikorkeakoulu

Jyväskylän kristillinen tanssikoulu 2009. Luettu 30.12.2009.
<http://www.kristillinentanssikoulu.fi/?id=109>

Kaikkonen, M. 2000. Eheys yksilön persoonaa ja ympäristöä kehittävässä elinikäisessä oppimisessa. Rovaniemi : Lapin yliopisto

Kajaanin ammattikorkeakoulu. 2010. Opinnäytetyöpakki. Ihmiskäsitys. Luettu 27.1.2010. <http://193.167.122.14/Opari/ontTukiIhmiskasitys.aspx>

Kalhama, P. 2003. Kohtaaminen taideoksessa. Vuorovaikutuksen tilan ja paikantumisen problematiikka. Teoksessa: Kurki, E (toim.). 2003. Dialogeja taiteissa ja mediassa. Dialogues in Arts and Media. Helsinki: University of Art and Design Helsinki UIAH

Kananen, J. 2008. Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Kankkunen, T. 1999. Kuvistaidemaailman esteetikkoja etsimässä. Teoksessa: Houni, P. & Paavolainen, P. (toim.). 1999. Taide, kertomus ja identiteetti. Helsinki: Teatterikorkeakoulu

Karppinen, S., Ruokonen, I. & Uusikylä, K. 2008. Nuoret ja taide – ilolla, innolla, uhmalla ja uholla – Kirjoituksia murrosikäisten taito- ja taidekasvatuksesta. Helsinki: FINN LECTURA

Karppinen, S.J.A. 2007. Elämyksestä kokemukseen ja oppimiseen. Teoksessa: Karppinen, S.J.A. & Lomaa, T. (toim.). 2007. Seikkailun elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus

Kesäjuhlat. Joensuun Vapaaseurakunta. Luettu 29.5.2009.
<http://www.kesajuhlat.net/sivut/>

Koivunen, T. 6/2009. Henkilökohtainen tiedonanto.

Krappala, M. & Pääjoki, T. (toim.). 2004. Taide ja toiseus. Syrjästä yhteisöön. 2. painos. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus

Kristillisdemokraatit. 2010. Ihmiskäsitys.
http://www.kd.fi/KD/www/fi/tavoitteet/ohjelmat/ideologi/suomalainen_puolue_ihmiskasitys.php

Kuopion yliopisto. 2010. Oppimiskeskus. Julkaisut. Oppimis- ja ohjauskäsityksiä. Luettu 27.1.2010.
<http://www.uku.fi/avoin/hoitodida/oppinake.html#Kokemuksellinen>

Känkänen, P. 2004. Yksinäisyydestä liittymiseen. Aikatila elämäkerronnallisessa työssä. Teoksessa: Krappala, M. & Pääjoki, T. (toim.). 2004. Taide ja toiseus. Syrjästä yhteisöön. 2. painos. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus

Levanto, Y., Naukkarinen, O. & Vihma, S. 2005. Taiteistuminen. Helsinki: Taideteollisen korkeakoulun julkaisu B 79

Linko, M. 1998. Aitojen elämysten kaipuu. Yleisön kuvataiteelle, kirjallisuudelle ja museoille antamat merkitykset. Jyväskylä: Nykykulttuurin tutkimusyksikön julkaisuja 57

Mantera, M-H. (toim.). 1995. Maan kuva. Kirjoituksia taiteeseen perustavasta ympäristökasvatuksesta. Taideteollinen korkeakoulu, taidekasvatuksen osasto

Naukkarinen, O. 2005. Taiteistumisen muodot. Teoksessa: Levanto, Y., Naukkarinen, O. & Vihma, S. 2005. Taiteistuminen. Helsinki: Taideteollisen korkeakoulun julkaisu B 79

Pystynen, L. (toim.). 2006. Marianne da Silva Prado. LogoArt. Taiteen avulla kohti tarkoitusta. Kuusamo: Koillismaan Kirjapaino Oy

Pääjoki, T. 1999. Reittejä taidekasvatuksen kartalla taidekäsityksen merkityksistä taidekasvatusteksteissä. Jyväskylä, kampus Kustannus/Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan (JW) julkaisusarja. Luentotiivistelmässä: Paaju, R. 2007. Taidekasvatus. Hämeen ammattikorkeakoulu

Raamattu 1933/38. Helsinki: Suomen piipiaseura

Raamattu 1992. Helsinki: Suomen piipiaseura

Rastas, P. Kiasma nykytaiteen museo, valtion taidemuseo. Luettu 28.5.2009. <http://www.kiasma.fi/index.php?id=719>

Ropo, E. 1999. Minuus, muutos ja oppiminen: Elinikisen oppimisen lähtökohtien teoreettista tarkastelua. Teoksessa: Houni, P. & Paavolainen, P. (toim.). 1999. Taide, kertomus ja identiteetti. Helsinki: Teatterikorkeakoulu

Räsänen, M. 2008. Kuvakulttuurit ja integroiva taideopetus. Helsinki: Taideteollisen korkeakoulun julkaisu B 90

Sakaranaho, T. 1999. Kulttuuristen kokemusten dialoginen tutkimus: vuoropuheluja Fridan kanssa. Teoksessa: Houni, P. & Paavolainen, P. (toim.). 1999. Taide, kertomus ja identiteetti. Helsinki: Teatterikorkeakoulu

- Sava, I. & Katainen, A. 2004. Taide ja tarinallisuus itsen ja toisen kohtaamisen tilana. Teoksessa: Sava, I. & Vesänen-Laukkanen, V. (toim.). 2004. Taiteeksi tarinoitu elämä. Jyväskylä: PS-kustannus
- Sava, I. 2004. Olet hyvä hänelle. Puhetta välittämisen taiteesta. Teoksessa: Krappala, M. & Pääjoki, T. (toim.). 2004. Taide ja toiseus. Syrjästä yhteisöön. 2. painos. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus
- Sederholm, H. 2005. Taiteeton taide – luovuuden ja taiteen suhteista. Teoksessa: Elovirta, A. 2005. Omissa maailmoissa. Taidetta, terapiaa ja liiteripicassoja. Helsinki: Maahenki Oy
- Sederholm, H. 2000. Tämähkö taidetta? Porvoo: WSOY
- Strömberg, M. 2004. Junttaan minuuteni multaan, ravitsen juuriani menneellä, kasvatan oksillani tulevaa. Minä itsessäni, suvussani ja ympäristössäni. Omaelämäkerrallista työstämistä taiteen keinoin. Teoksessa: Sava, I. & Vesänen-Laukkanen, V. (toim.). 2004. Taiteeksi tarinoitu elämä. Jyväskylä: PS-kustannus
- Suomen evankelisluterilainen kirkko. 2010. Kristillinen ihmiskäsitys ja hoitotyö. Luettu 27.1.2010. <http://www.evl.fi/kkh/to/ksk/esite3.html>
- Suomen valokuvataiteen museo. 2009. Valokuvakirjallisuuden asiasanasto. Luettu 29.5.2009. http://www.fmp.fi/fmp_fi/muvieras/kirjasto/asiasan/i.htm
- Suomen Vapaakirkko. 2009a. Raamatun perustuksella. Luettu 24.8.2009. <http://www.svk.fi/?sid=236>
- Suomen Vapaakirkko. 2009b. Pyhitys. Luettu 24.8.2009. <http://www.svk.fi/?sid=254>
- Suomen Vapaakirkko. 2009c. Seurakunta. Luettu 24.8.2009. <http://www.svk.fi/?sid=258>
- Suomen Vapaakirkko. 2009d. Uudesti syntymisen ja usko. Luettu 24.8.2009. <http://www.svk.fi/?sid=251>
- Suomen Vapaakirkko. 2009e. Vapaakirkon opilliset periaatteet. Luettu 24.8.2009. <http://www.svk.fi/index.php?sid=231>
- Suomen Vapaakirkko. 2009f. Pyhän Hengen täyteys. Luettu 24.8.2009. <http://www.svk.fi/?sid=255>
- SVN. 2009. Suomen Vapaakirkon nuoret ry. Unelma uudesta Jumalaa rakastavasta sukupolvesta. Luettu 27.5.2009. <http://www.svn.fi/?sid=21>
- SVN. 2010. Vapis – Lapsi ja nuorisotyö Vapakirkossa. Luettu 29.3.2010. <http://www.vapis.fi/>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Turpeinen, O. 2005. Nykyaide vierailulla kulttuurihistoriallisessa museossa. Teoksessa: Levanto, Y., Naukkarinen, O. & Vihma, S. 2005. Taiteistuminen. Helsinki: Taideteollisen korkeakoulun julkaisu B 79

Uimonen, L. 2005. Taide kaupunkisuunnittelun välineenä. Teoksessa: Levanto, Y., Naukkarinen, O. & Vihma, S. 2005. Taiteistuminen. Helsinki: Taideteollisen korkeakoulun julkaisu B 79

Urhonen, A. 2009. Henkilökohtainen tiedonanto.

Uusikylä, K. 2008. Taide, moraali ja kauneuden kaipuu. Teoksessa: Karppinen, S., Ruokonen, I. & Uusikylä, K. 2008. Nuoret ja taide – ilolla, innolla, uhmalla ja uhollla – Kirjoituksia murrosikäisten taito- ja taidekasvatuksesta. Helsinki: FINN LECTURA

Valli, R. 2001. Mitä numerot kertovat? Teoksessa: Aaltola, J. & Valli, R. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus

Venkula, J. 2003. Taiteen välttämättömyydestä. Helsinki: Kirjapaja Oy

Verkkotutor. 2002. Suunnitelmallisen ohjauksen teoreettiset lähtökohdat. Päivitetty 31.12.2002. Luettu 27.1.2010. <http://www.uta.fi/tyt/verkkotutor/suunohj.htm#opetus>

Vesänen-Laukkanen, V. 2004. Katson ulos kuvastani. Teoksessa: Sava, I. & Vesänen-Laukkanen, V. (toim.). 2004. Taiteeksi tarinoitu elämä. Jyväskylä: PS-kustannus

Vihma, S. 2005. Hyvännäköinen: taiteellinen modernistisessa muotoilussa. Teoksessa: Levanto, Y., Naukkarinen, O. & Vihma, S. 2005. Taiteistuminen. Helsinki: Taideteollisen korkeakoulun julkaisu B 79

Vivamon Raamattukylä 2009. Luettu 30.12.2009. http://www.vivamonraamattukyla.fi/taustaa_ja_tekijat

24-7 Jyväskylä 2009. Luettu 30.12.2009. <http://www.24-7jkl.net/faq.html>

24-7 Prayer. 2009a. Luettu 30.12.2009. <http://www.24-7prayer.com/about/what>

24-7 Rukous 2009. Luettu 30.12.2009. <http://247rukous.wordpress.com/>

Kuvat: Milka Lähde, Veli-Pekka Ikonen (oikeudet kaikkiin kuviin: Milka Lähde)

Psalmimaailma - Encounter - HAASTATTELUKAAVAKE

PÄIVÄ PE - LA - SU KLO _____

1. SUKUPUOLI	nainen/tyttö _____		mies/poika _____				
2. IKÄ	0 - 10 _____	11 - 20 _____	21 - 30 _____	31 - 40 _____	41 - 50 _____	51 - 60 _____	yli 61 _____

3. KUINKA KAUAN OLIT PSALMIMAAILMASSA?

5 min tai alle

_____ 6 - 10 min _____ 11 - 15 min _____ 16 - 20 min _____
 21 - 25 min _____ 26 - 30 min _____ yli 30 min _____

4. KUINKA MONEN KERRAN OLIT PSALMIMAAILMASSA NYT TÄÄLLÄ?

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. tai enemmän _____

5. MENETKÖ VIELÄ UUDELLEEN?

En osaa sanoa
 Kyllä _____ Ehkä _____ Ei _____

6. A) MIKÄ JUTTU JÄI PSALMIMAAILMASTA MIELEESI ERITYISESTI?

---

6. B) MIKSI JUURI SE JUTTU JÄI MIELEEN, KUVAILE KOLMELLA AJATUKSELLA?

---

7. OSALLISTUITKO PSALMIMAAILMAAN TEKEMÄLLÄ ITSE JOTAIN?

En _____ Kyllä _____

Mihin? Virkkaus _____ Urhoollisuusmitali _____

Erämaakirjoitus _____

Mosaiikki _____

Rukousaiheet _____ Muu, mikä? _____

Tussimaalaus _____

8. VÄITTMÄT: 5 täysin samaa mieltä, 4 lähes samaa mieltä, 3 en osaa sanoa, 2 osittain eri mieltä, 1 täysin eri mieltä.

1. Kohtasin Jumalan Psalmimaailmassa.	5 4 3 2 1
2. Opin Psalmimaailmassa jotakin itsestäni.	5 4 3 2 1
3. Rukoilin Psalmimaailmassa.	5 4 3 2 1
4. Koin Jeesuksen läsnäoloa Psalmimaailmassa.	5 4 3 2 1
5. Ylistin Psalmimaailmassa.	5 4 3 2 1
6. Raamatun teksti avautui minulle uudella tavalla P.m.:ssa	5 4 3 2 1
7. Pyhä Henki kosketti minua Psalmimaailmassa.	5 4 3 2 1
8. P.m. laittoi liikkeelle jonkin muutoksen elämässäni.	5 4 3 2 1

9. Psalmimaailma oli minua varten.	5 4 3 2 1
10. Visuaaliset elementit auttoivat psalmin ymmärtämisessä.	5 4 3 2 1

Muuta sanottavaa: _____

_____

Kiitos ja karkki!